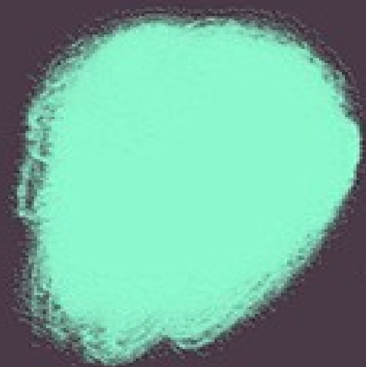
TIEMEN HIEMSTRA

W.

ROMAN

'Een groot talent – addiction alert!'
– Peter Verhelst

Tiemen Hiemstra

W.

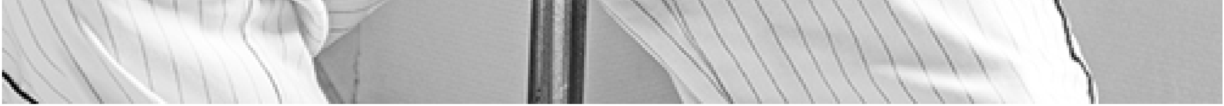
Dit e-book is gebaseerd op de eerste druk (mei 2023).

Ontwerp: Frank August
Illustratie motto: Fleur De Roeck
Auteursfoto: Cootje Veelenturf

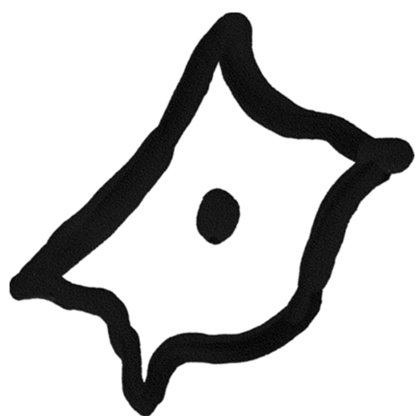
NUR 301

www.dasmag.nl

Tiemen Hiemstra (1991) groeide op in Groningen. Hij studeerde Woordkunst in Antwerpen, waar hij, na een korte periode als postbode in Leipzig, nu ook weer woont. Eerder verschenen verhalen van hem in *Tirade*, *nY* en op *Hard//hoofd*. *W.* is zijn debuutroman.

Schuin tegenover mij woont een bokser. Dat wil zeggen, mijn overbuurman staat regelmatig midden in zijn woonkamer tegen een grote, zwartleren boksbal aan te boksen en hoewel ik op geen enkele manier thuis ben in de wereld van wat voor vechtsport dan ook, meen ik aan de snelheid van zijn slagen en aan de vanzelfsprekendheid waarmee hij met zijn lichaamshouding op het zwenken van de boksbal anticipeert te kunnen zien dat boksen voor hem niet zomaar een tijdverdrijf is. Er spreekt muziek uit zijn boksen, oproer, gevaar en soms, als het al laat is en uit zijn mondhoek een sigaret bungelt die nooit op lijkt te branden, ook verdriet. Een verdriet dat geen uitweg vindt in het boksen, maar het overneemt en er een dans van maakt.

Waarschijnlijk fascineert hij mij omdat hij belichaamt wat ik niet ben: nuchter, doortastend, daadkrachtig, maar ook omdat ik mezelf in hem meen te herkennen. Het verlangen om jezelf op te branden. Het verlangen om moe te zijn. Het verlangen om op een houten stoel in een lege kamer te kunnen zitten zonder die eeuwige neiging met je voeten te wippen of op je wang te trommelen.

Totale uitputting.

In gedachten moedig ik hem soms aan. Rechts, links, links. Maak hem af! Hoewel ik er nooit in slaag volledig op te gaan in mijn aansporingen geeft het me het gevoel te kunnen delen in zijn woede.

W. had een tijdje een boksbal in zijn kamer hangen. Hij werkte indertijd als nachtreceptionist in een hostel en had een leeg bierflesje naar zijn hoofd geslingerd gekregen toen hij een dronken Australiër moest uitleggen dat er geen bed meer vrij was. Hij ging op een zelfverdedigingscursus en kocht tweedehands een versleten maar bruikbare boksbal. Ik denk dat hij in totaal twee keer naar die cursus is geweest. Na een maand had hij de boksbal al van het plafond gehaald en op straat gegooid.

Ik kijk naar mijn overbuurman en ik zie: de rechterhand van een frauduleuze ondernemer. Ik kijk naar mijn overbuurman en ik zie: een diabetespatiënt die net buiten de professionele boksboot valt, omdat hij zijn gewicht maar niet onder controle krijgt. Ik kijk naar mijn overbuurman en ik zie: een Moldaviër die uit het leger werd ontslagen omdat hij met een vriend vlak voor een training viagra in de thee van zijn medekadetten had opgelost. Hij begon met competitief boksen, maar moest na kort succes stoppen omdat zijn verzamelwoede (porseleinen paardjes) hem diep in de schulden had gebracht, waarna er niets anders op zat dan in België onder de hoede van zijn oom in de bouw te beginnen. Ik zie een landmeter. Ik zie een kinderboekenschrijver.

Wanneer ik de afgelopen jaren aan W. dacht, zag ik de grijszwarte bol met gekleurde blokjes die vroeger het beeldscherm vulde wanneer de verbinding met Hilversum was verbroken.

Storing. Even geduld a.u.b.

Ik heb geprobeerd allerlei scenario's in mijn hoofd af te spelen: van W. die ergens in Albanië op een vissersboot werkt tot W. in een slaapzak onder een viaduct in Singapore tot het lijk van W. op de bodem van de oceaan. Maar telkens wanneer ik bij zo'n fantasie inzoomde op het gezicht van W., had dat niet de ogen van W., niet zijn neus, dan bleek het iemand anders te zijn. Een stand-in die mij vierkant uitlacht wanneer ik hem vraag waar W. is en die gewillig meegeeft en alleen maar harder begint te lachen wanneer ik hem door elkaar schud.

Dag 1

Het is kwart over tien ’s avonds als de bel gaat. Ik zit op bed met een kom instantnoedels naar een serie te kijken over een spion van wie nog moet blijken of het een dubbelspion is. Er heeft nog nooit iemand op dit uur aangebeld. Moet ik gaan kijken? Ik klap mijn laptop dicht, zet de kom op mijn nachtkastje en haast me naar beneden. Hilde. Ik stel mijn blik een paar keer opnieuw scherp voor ik het kan geloven. Hilde. Doordat haar haren nat zijn van de regen heb ik de merkwaardige gewaarwording dat ze zich onder water bevindt, alsof er een glazen wand in de deurpost zit en ik naar een aquarium kijk waar zij in rondzwemt. In eerste instantie versta ik niet wat ze zegt.

‘Blub blub,’ hoor ik. ‘Blub blub.’

Uit welk verleden kom jij? Ik stel de vraag niet, maar hij valt ongetwijfeld van mijn gezicht te lezen.

Ik herinner het mij nog wel. Ik herinner mij dat Hilde vaak, zoals nu, voor de deur stond, dat we naar elkaar toe bogen en elkaar zoenden. Ik herinner mij eindeloze middagen in bed met naast ons een overvolle asbak en twee kommen met restjes cornflakes erin, wapperende gordijnen, en een uitgedroogde mandarijn in de vensterbank – ‘gemummificeerde mandarijn,’ zei Hilde. Ik zie het allemaal vrij nauwkeurig voor me, maar het lijkt zo lang geleden dat je je kan afvragen of het niet een ander leven was, de herinneringen van iemand anders die per vergissing in jouw hoofd terecht zijn gekomen. Sorry, de persoon die u zoekt woont hier niet meer. Nee, ik weet ook niet waar hij nu woont. Ik heb mij laten vertellen dat hij met een circusgezelschap is vertrokken naar het land waar de zon opkomt en dat hij nu een podcast maakt over vergeten automerken.

In de tijd dat Hilde, ik en W. elkaar bijna dagelijks zagen droomde ik van reizen en een groot feest in een oud, verlaten kasteel in de bossen. Vraag me niet waarom ik daarvan droomde, maar dat was

wat ik voor me zag als ik aan de toekomst dacht: donkere, harde, industriële beats tussen hoge, koude muren op een zwart-wit geblokte vloer. Het werd: afstuderen, aanvraag voor een promotieonderzoek schrijven (afgewezen, tot twee keer toe), werken in een café, lerarenopleiding, stage lopen, deelnemen aan het woon-werkverkeer. Als er iets was waar ik, Hilde en W. indertijd principieel een hekel aan hadden dan was het dat wel. Woon-werkverkeer. Wie daaraan deelnam, nam deel aan de ontmanteling van het bestaan. Na een nacht die we in Brusselse cafés hadden doorgebracht reden we met de eerste trein terug naar Antwerpen; op het moment dat die stapvoets vertrok, riepen we uit het raam naar de mensen op de perrons met hun koffertjes en hun rugzakken en hun trolleys. 'We love you! Keep up the good work! We love you for your work!' Er heilig van overtuigd dat we hiermee de vinger in een hele diepe wond staken.

'Blub blub.' Het heeft even geduurd, maar nu heb ik dan toch een betekenis kunnen hechten aan de klanken. Een koude rode ster aan het firmament:

W.

is

terug

Even denk ik mijn evenwicht te verliezen, maar ik heb er genoeg aan met mijn rechterhand kort de deurpost aan te raken. Hilde stelt voor om boven een kop thee te drinken, ik knik en doe de deur achter haar dicht. Ik loop achter Hilde aan de trap op. Haar hand glijdt langs de leuning zonder hem echt vast te pakken. Er spreekt zelfverzekerdheid uit haar bewegingen, alsof ze hier al vaker is geweest. Voor een kort moment voelt het alsof ik het ben die bij haar te gast is.

In de badkamer geef ik Hilde een handdoek om haar haren te drogen. Terwijl ze haar haren droogwrijft, vertelt ze.
Het is ’s middags gebeurd.
In de galerie waar ze over iets meer dan een week exposeert.
Ze was daar om de details van de opening door te spreken en zag tijdens het gesprek de tram voorbijrijden.
De tram reed langzaam, omdat hij net van de halte was vertrokken.
W. zat achterin.
Hij keek met zijn bovenlijf naar het raam toegedraaid recht de galerie in.

‘Alsof hij mij al gezien had,’ zegt Hilde. ‘Alsof hij wist dat ik daar zou zijn. We hadden oogcontact zonder dat er iets in zijn gezicht veranderde. Hij droeg een roze pet en zijn haar was veel korter, maar het was zo duidelijk zijn gezicht, en vooral zíjn blik. W.’s blik. Je weet wel wat ik bedoel. Ik heb overwogen de tram achterna te rennen, maar ik kon me niet bewegen. Ik was van steen.’
De regen stroomt langs het matte glas van het badkamerraam. Het geklater is zo luid dat het de badkamer omringt. Ik probeer de beelden te verwerken, maar ik krijg ze niet bij elkaar geharkt. De roze pet slingert naar de voorgrond, de tram valt weg achter een gordijn, W. is nergens te zien.
Hilde bekijkt zichzelf in de spiegel en wrijft met beide handen in haar gezicht. Het lijkt een automatische handeling. Ze bekijkt zichzelf zonder dat ze echt acht slaat op wat de spiegel haar toont.
‘Wat doen we?’ vraagt ze.
‘Moeten we iets doen?’ zeg ik.
‘Moeten we er niet op een of andere manier zien achter te komen of W. echt terug is?’
‘Opnieuw naar hem zoeken bedoel je?’
Hilde raadt mijn weerzin bij die gedachte.

‘Ik begrijp het,’ zegt ze. ‘Toen ik hem zag wist ik ook niet of ik de confrontatie wel aan wilde gaan. Het was zo’n bliksemschicht… Ik denk dat ik naar jou ben gekomen om te kijken wat ik wil.’

Achter het badkamerraam bevindt zich de onderwaterwereld. Ik stel me voor dat W. daar ergens rondzwemt.

Op mijn vierde ben ik eens bijna verdronken in een zwembad. Mijn wegglijdend bewustzijn werd begeleid door een stem die mij in slaap zong, of neuriede, het hield het midden tussen de twee. *Oze wieze woze*, klonk het.

Oze wieze woze,
wieze walla

kristalla,

kristoze,

wieze woze

De wind in de bomen.

Een samenzweerderig gefluister.

Ik ben vijftien en ik zit met mijn rug tegen een boomstam uit te hijgen. Puberdrama. Het regent niet meer, maar er vallen nog druppels van de bladeren op mijn gezicht. Ik kijk naar het bewolkte donker boven mij. Donkergrijs en vormeloos. Nergens een ster of een maan te zien. Op mijn armen voel ik de striemen van takken en braambosjes aangenaam branden.

Tussen de bomen door verschijnt een lichtje dat vrolijk op en neer danst. Het komt langzaam mijn kant op gefladderd. Cool, een dwaallicht. Een dwaallicht dat mij naar de grootste en donkerste en drassigste moerassen op aarde voert, waar ik gedoemd zal zijn om voor de rest van mijn leven rond te waren tot ik de geest geef en er van mij alleen nog een lichtpuntje overblijft, een lichtpuntje dat andere mensen hetzelfde lot in lokt. Ook dat is een toekomst.

Het dwaallicht houdt halt op twee meter bij mij van vandaan en schijnt dan fel in mijn ogen.

'Hallo.'

'Hallo,' antwoord ik met mijn ogen tot spleetjes geknepen.

Het dwaallicht maakt een salto naar achteren en beschijnt nu het gezicht van W. langs de onderkant. W. de douanier, W. de struikrover, W. de verteller van griezelverhalen.

'Mevrouw Kerselaar vertelde dat je was weggerend,' zegt hij. 'Ik was je aan het zoeken.'

'En nu heb je me gevonden.'

W. knipt de zaklantaarn uit en gaat tegenover mij in kleermakerszit

tegen een boom zitten.

W. en ik zaten al drie jaar bij elkaar in de klas voordat we vriendschap sloten. In die eerste jaren spraken we elkaar alleen wanneer het verloop van de les ons daartoe aanzette. Wanneer we voor natuurkunde in dezelfde werkgroep waren ingedeeld of als we in hetzelfde team zaten bij gym. In deze puur zakelijke gesprekken – 'Heb jij de transformator al aangesloten?', 'Ik ga wel rechtsachter staan' – is nooit een woord gevallen dat duidde op enige verstandhouding.

In het eerste jaar heb ik een keer geprobeerd toenadering te zoeken tot W. en zijn vriendengroepje, dat bestond uit jongens die bij dezelfde club voetbalden als hij. Ze waren luidruchtig, spraken voornamelijk over auto's (een onderwerp waar ik zo goed als niets van af wist) en ik vond ze niet bijzonder aardig, maar ik kende nog niemand op school, waardoor het mij niet zoveel uitmaakte waar ik aansluiting vond, áls ik maar aansluiting vond. Tijdens een middagpauze vroeg ik aan hen of ik erbij mocht komen zitten. Ze zaten in een kring en keken mij verwonderd aan. W. wees naar de ficus die tussen twee van zijn vrienden in stond. 'Als je achter die plant gaat zitten is het geen probleem.' Gegrinnik. Ik heb die pauze mijn boterhammen in stilte achter de ficus opgegeten. W. en zijn vrienden schonken er verder weinig aandacht aan.

Later dat jaar werd ik opgenomen in het groepje van Leen, Yelle en Anash. Jongens met een gedeelde liefde voor de Red Hot Chili Peppers en HTML. Samen speelden we elke pauze poker met een inzet van zestig cent. Buiten school zagen we elkaar niet vaak. Een enkele keer spraken we af om in het park te voetballen of om samen naar de bioscoop te gaan, maar wat ons bond waren vooral de *streets*, de *flushes* en die ene met ongeloof onthaalde *straight flush*, de winst van één euro tachtig die standaard opging aan energydrank en suikerwafels. Zoals de meeste jongens uit onze klas speelde W. soms

met ons mee, maar ook dat samen pokeren, de poging de kaarten van elkaars gezicht af te lezen, verliep zonder een noemenswaardige band op te bouwen.

Onze school onderscheidde zich niet sterk van andere middelbare scholen. Systeemplafond, saucijzenbroodjes in de kantine, een ex-gedetineerde als conciërge, een mediatheek waar niet gegeten mocht worden. De school bevond zich in Haren, het dorp dat jaren later kort en klein geslagen werd onder het mom van Project X. W. en ik studeerden op dat moment allebei al in Antwerpen en zagen het op het nieuws. We bekeken de beelden met Hilde terwijl we op haar bed chips zaten te eten. Het was een bevreemdende gewaarwording om de straten waar wij dag in dag uit zo verveeld doorheen hadden gefietst plots terug te zien met geknakte lantaarnpalen en opgeblazen prullenbakken. De joelende menigte leek een huurleger dat was ingezet om de voorbeeldige luwte van onze jeugd op losse schroeven te zetten. Hilde, die zelf nooit in Groningen of Haren was geweest, zette het beeld op pauze.

'Wat zijn ze daar aan het doen?' vroeg ze.

'Dat is een ijssalon,' zei W. 'Ze proberen in te breken, denk ik. Ik kan ze geen ongelijk geven, het pistache-ijs daar is ongeëvenaard lekker.'

Hilde keek geamuseerd en vragend in mijn richting. Ik moest W. gelijk geven. Het pistache-ijs daar was bijzonder lekker.

In het tweede jaar verwierf W. bescheiden faam op school als pionier van de Jaap Stam-grappen. Op internetfora was een wereldwijde Chuck Norris-hype gaande: grappen in de vorm van weetjes over de vermeende, bovennatuurlijke krachten van de Amerikaanse vechtkunstenaar en Hollywoodster. W. had zijn favoriete grappen in het Nederlands vertaald en Chuck Norris vervangen door het Nederlandse toonbeeld van mannelijke onverwoestbaarheid, Jaap

Stam. Het resultaat stuurde hij in naar de schoolkrant.

> Wist je dat Jaap Stam geboren is in een huis dat hij zelf heeft gebouwd?

> Uiteindelijk krijgt iedereen bezoek van de dood, behalve de dood zelf, die krijgt bezoek van Jaap Stam.

> Jaap Stam kan delen door nul.

De grappen groeiden uit tot de binnenpret van de school. Alles met Jaap Stam was grappig. Toch zeker een maand lang ving je in het rumoer van de wandelgangen en de kantine met berekenbare regelmaat zo'n grap op.

> Wist je dat Alexander Bell, toen hij de telefoon uitvond één gemiste oproep had van Jaap Stam?

> Toen Jaap Stam achttien werd, verlieten zijn ouders het huis.

Op het hoogtepunt kreeg W. in de wandelgangen schouderklopjes van ouderejaars die gepaard gingen met de uitroep 'Japie!'. In de eerstvolgende editie van de schoolkrant verscheen een op stemmen gebaseerde top 20 Jaap Stam-grappen en dat was het eind van de rage. *Jaap Stam kent Victoria's Secret* had gewonnen en iedereen was uitgelachen. Kort daarop schoof W. voor het eerst sinds lange tijd weer bij mij, Leen, Anash en Yelle aan om mee te pokeren. We wisselden onderling een korte, cynische blik. Daar hebben we de moppenkoning.

De moppenkoning die verdwijnt, de moppenkoning die even doodleuk weer verschijnt.

‘Het was zo duidelijk zijn gezicht, en vooral zíjn blik. W.’s blik. Je weet wel wat ik bedoel.’

Hoe moet ik W.’s blik beschrijven? Waarschijnlijk is het zaak om met de wenkbrauwen te beginnen. Ze zijn vrij dik aangezet en ook in ontspannen toestand lijken ze licht te fronsen. Een donkerte die in contrast staat met ogen die opvallend sterk kunnen oplichten. Zijn priemende blik vindt bijval in een vooruitstekende kin en duidelijk zichtbare jukbeenderen. Het drukt iets uit dat het midden houdt tussen levenslust en ergernis. Opgewekte sikkeneurigheid.

De eerste keer dat ik deze blik bewust tot mij heb genomen was in het tweede jaar van de middelbare school, toen er tijdens een tussenuur een staarwedstrijdtoernooi in het scheikundelokaal gaande was. Waar ik bij andere mensen vrij snel was gaan lachen of met mijn ogen had geknipperd lukte het mij W. aan te kijken zonder een spier te vertrekken. Zijn gezicht had iets karikaturaals waardoor ik erin slaagde ernaar te kijken als naar een afbeelding van een gezicht. Het was W. die zijn hoofd afwendde en ostentatief met zijn ogen knipperde. Peter, degene die de wedstrijd had getimed, sprong op van zijn stoel. ‘Twee minuut tien! De stonehenge, de stonehenge!’ Een record dat niet meer verbroken zou worden. Door de enthousiaste reactie van Peter stond onze wedstrijd in de klas bekend als ‘de stonehenge’.

Het was in het derde jaar op kamp in Drenthe dat W. en ik acuut en onherroepelijk bevriend raakten. Het weekend begon vrijdag met een fietstocht vanaf school naar Assen om daar het Drents Museum te bezoeken. Hoewel ik daar net als de rest van de klas met de nodige tegenzin naar binnen ging, werd ik gegrepen door de reconstructie van het hoofd van het meisje van Yde. Het veenlijk deed mij niet veel, maar het wassen hoofd met het grote voorhoofd en het vlassige

rode haar staarde mij zo onheilspellend aan dat ik ernaar bleef kijken. Er viel afkeer van haar gezicht te lezen. Ze leek niet bepaald blij met haar wederopstanding als museumstuk. W. stond naast mij terwijl de gids een haastige en voorgekauwde uitleg gaf.

'Ze lijkt wel dronken,' fluisterde W. 'Of stoned.'

'Misschien was ze wel dronken toen ze in het moeras viel,' fluisterde ik.

'Ik geloof niet dat ze in het moeras gevallen is, ik geloof dat ze geofferd is.'

'Geofferd, serieus?'

W. knikte heftig.

Na het museumbezoek fietsten we met de hele groep naar het verblijf waar we twee nachten zouden doorbrengen. Ik had me voorgenomen om zaterdag op de bonte avond Anne te vragen of ze wilde slowen. Ik was een van de laatsten in de klas die nog nooit gezoend had en ervaarde dit als een gigantische last. Mijn onzekerheid concentreerde zich rond de gedachte dat ik alleen talent had om vriendelijk te zijn. Niemand zou mij ooit als aantrekkelijk beschouwen. Toen 'Too Lost in You' van de Sugababes gedraaid werd, stapte ik op Anne af. Ze sloeg mijn verzoek niet af, maar tijdens het slowen duwde ze me weg zodra ik probeerde dichterbij te komen. 'Wat doe je nou!' Ik stamelde zonder woorden te vinden waarmee ik de situatie ongedaan kon maken. Bij de dranktafel probeerde ik mezelf te kalmeren. Het plastic bekertje cola trilde in mijn handen. Eruit drinken ging niet. Ik zette het neer, verliet de feestzaal en zette het op een lopen. Zonder daar echt bij na te denken ben ik het bos in gerend tot ik bekaf was en niets anders meer kon dan met mijn rug tegen een boom voor me uit staren.

Vanaf het moment dat W. mij vond, zijn zaklamp uitknipte en

tegenover mij kwam zitten was het er ineens: de vriendschap. Misschien zelfs wel voordat we een woord hadden gewisseld. Een onzichtbare bliksemschicht die onze geesten op elkaar afstelde en een onbeperkte toevloed van wederzijds begrip mogelijk maakte. We begonnen te praten en het lukte niet meer om te stoppen. Eerst kort over Anne – W. had het zien gebeuren. Hij vertelde dat hij op zijn dertiende door zijn buurmeisje was ontmaagd en dat hij nog steeds last had van liefdesverdriet omdat zij niet voor hun liefde had durven uitkomen. We spraken over *Star Wars*. Over goed en slecht. Over hoe je kan bewijzen dat de vleugelslag van een vlinder de indirecte oorzaak is van een orkaan, of er überhaupt zoiets bestaat als een geïsoleerde, eerste oorzaak. Over de plaaggeest uit *Bassie en Adriaan* en dat we daar als kind allebei bang voor waren, maar bang op zo'n manier dat het je ook fascineert en dat je in het weekend om zeven uur je bed uit springt in de bibberende hoop dat er een aflevering met de plaaggeest te zien zal zijn. Ja ja ja. We spraken twee uur onafgebroken en lachten allebei alsof er een gigantische last van onze schouders was afgevallen. Misschien was dit wel voor het eerst in mijn leven dat ik het gevoel had echt met iemand te praten.

Toen onze geestdrift over zijn hoogtepunt heen was, zijn we teruggegaan naar de feestzaal. Het feest was nog bezig. Alleen mevrouw Kerselaar kwam checken of alles oké was met mij, voor de rest leek niemand er erg in te hebben dat ik was weggerend. W. en ik gingen langs de kant zitten en dronken Fanta. Glunderend keken we naar onze dansende klasgenoten. Hoewel we op krukjes zaten voelde het alsof we vanuit een skybox de dansvloer gadesloegen. Anne stond rondjes te draaien tot ze lachend haar evenwicht verloor. Het leek decennia geleden dat ze mij had afgewezen.

Mevrouw Kerselaar zette de stereo-installatie uit met een luide plof. Het was tijd om naar de slaapzaal te gaan.

In de jongensslaapzaal lagen W. en ik boven, twee stapelbedden van elkaar verwijderd. Op het bed tussen ons in lag Ricardo, die bij de

jeugd van FC Groningen voetbalde en mede daardoor boven aan de sociale ladder van de klas stond. Het licht was al uit. Ricardo zette gedetailleerd uiteen wat hij er allemaal voor over zou hebben om Carlotte 'eens goed in de kont te nemen'. W. en ik deden alsof we met hem meedachten over hoe hij zijn droom kon verwezenlijken.

'Bedoel je met in de kont nemen dat je haar anaal wil nemen?' vroeg W.

'Nee, ben je mal. Doggy, weet je wel.'

'En hoe schat je je kansen in?' vroeg ik.

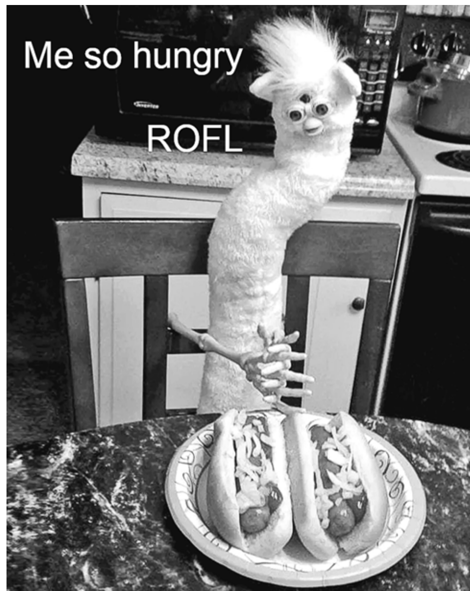
'Ze hangt altijd met die gasten uit de zesde,' mompelde Ricardo. 'Als ik nu gewoon drie jaar eerder geboren was... Man, die kont.'

'Technisch gezien,' zei W., 'pak je Carlotte niet echt in de kont als je haar van achter neemt, je neemt haar dan eigenlijk meer in de buik.'

Vanuit verschillende hoeken in slaapzaal klonk gegrinnik.

'Ach, jullie homo's,' zei Ricardo, 'jullie weten niet wat zo'n kont doet met een man.'

Nu gierden W. en ik het uit. Ricardo liet een paar geërgerde kreten horen. Zodra het gelach in de slaapzaal wegstierf werd de duisternis bijna tastbaar. Tussen W. en mij, over Ricardo heen, spande zich een elektrisch geladen brug. Of misschien was het eerder een tunnel, want hoewel ik geen hand voor ogen zag, kon ik door deze tunnel heen W.'s gezicht bekijken. Hij grijnsde extatisch. Er moest nog iets gezegd worden. Minutenlang bleef het onmogelijk om in te slapen. Alles knetterde.

/De pretsarcofaag/furbyloll.png

De regen stroomt nog steeds in een constante stroom langs het raam. Hilde vraagt of ze kan blijven logeren.

‘Ik ben tegenwoordig zo volwassen dat ik een slaapbank heb.’

‘Dan maak ik graag van je volwassenheid gebruik.’

Het is de eerste keer dat de bank gebruikt zal worden om op te slapen. Hij staat in dezelfde ruimte als mijn bed. Als het goed is zouden de twee elkaar net niet moeten raken wanneer we de slaapbank uitklappen. Ik heb eigenlijk geen idee hoe je hem uitklapt. We halen de hoes eraf en trekken aan het frame. Er zit geen beweging in. We gooien ons hele gewicht in de strijd, maar het haalt niets uit.

‘Misschien zit er ergens een hendel,’ mompelt Hilde.

‘Wacht,’ zeg ik. ‘We moeten juist duwen, denk ik.’

We weten allebei niet wat we nu precies anders gedaan hebben, maar als we er nog eens uit volle macht aan trekken klapt de slaapbank uit. Het past.

‘Ik heb alleen geen extra beddengoed...’ bedenk ik hardop. ‘Maar wel een slaapzak.’

‘Tot zover je volwassenheid.’

‘Het was een mooie illusie.’

Als we allebei in bed liggen klap ik mijn laptop open.

‘Ik was een serie aan het kijken. Vind je het storend als ik die nog even opzet?’

Hilde laat een slaperig ‘nee’ horen.

De spion infiltreert een verboden afdeling en vindt compromitterende documenten in een archiefkast. Na een paar minuten maak ik uit Hildes ademhaling op dat ze in slaap is gevallen. Ik zet de serie stop en klap de laptop dicht, maar slapen lukt niet direct. Ook nu is de lucht statisch. Hoelang is het geleden dat ik dit gevoeld heb? Hilde, W. en ik waren altijd op zoek naar meer ervaringen, meer vreemde belevenissen, meer excentrieke

gedachten. Onze vriendschap leek soms te draaien om dit gevoel van anticipatie. Ik heb me vaak afgevraagd in hoeverre Hilde en ik ons daarin mee lieten slepen door W. W. was misschien het meest streng in de leer, maar het was zeker geen eenrichtingsverkeer. We staken elkaar aan in onze hang naar avontuur. *Making memories since 1992* (of 1991 in W.'s geval), zeiden we soms met de nodige ironie, maar op een bepaalde manier kwam het daar wel op neer.

Een paar jaar terug zag ik een poster in een bushokje van mannen rond een kampvuur. 'Making memories' was het onderschrift. Het was reclame voor een biermerk. Ik schaamde me bijna. Was onze levenshouding aan ons verkocht geweest? Misschien ten dele. We waren superjong en wilden de wereld en elkaar en onszelf ontdekken, maar we hadden ook veel MTV gekeken. *That tonight's gonna be a good night, that tonight's gonna be a good, good night.*

Na W.'s vertrek trok ik me bewust terug uit het sociale leven. Natuurlijk was ook dat niet ideaal; ik hield eigenlijk geen vrienden meer over en kon soms overvallen worden door het gevoel dat mijn dagen zichzelf eindeloos herhaalden, maar door al het gedoe na W.'s verdwijning was voorspelbaarheid een tijdlang het enige waaraan ik behoefte had.

Nu voel ik het weer. De hectische wolk achter de horizon. Het heeft nog altijd dezelfde aantrekkingskracht, maar dat wekt vooral wantrouwen op.

Als ik mijn ogen sluit, zie ik W. met een roze pet door de straten van Antwerpen dwalen. Om een of andere reden stel ik me hem voor zonder ziel. Alsof hij blind en doelloos voor zich uit strompelt. Wie ben jij? De vraag die geen antwoord duldt.

Mist. Heel dichte mist. Het is muisstil. De snelweg die parallel loopt aan de dijk waarop we fietsen klinkt als het gedempte suizen van je eigen bloedbaan. W. en ik fietsen stapvoets naast elkaar, er hangen druppels aan mijn stuur. Twee meter voor ons houdt de wereld op. Je kunt zien hoe de lijnen van de wereld uitgegumd worden op het witte vlak van de mist. Alles lost erin op. Wat we voor ons zien is het onbeschreven blad van voor de wereld begon, het wit dat voorafging aan de bizarre wildgroei van dingen, dieren, verwachtingen en principes. Het is prachtig en afschrikwekkend tegelijk.

W. kijkt naar mij, grijnst, gaat op zijn trappers staan en fietst voor mij uit. Zonder om te kijken verdwijnt hij in de mist.

De avond dat we thuiskwamen na het kamp zaten we lang op MSN te chatten – een gesprek waarin bijna elke zin eindigde met ':p' of 'xD'. We spraken af elkaar de volgende ochtend om acht uur bij het rood-wit gestreepte paaltje aan het begin van de dijk te treffen. Ik zou Yelle en Anash laten zitten en W. zijn fietsgroepje.

Het was anders wakker worden die ochtend. Douchen, theezetten, boterhammen smeren, het kostte me amper moeite. Voor de spiegel probeerde ik een nieuw kapsel uit. Met een kam trok ik mijn haar naar achter, maar daarvan ging het bol staan. Ik liet het bij het oude, sprong op mijn fiets en snelde naar de brug. Ik was er niet helemaal gerust op. Wat als we ons vergist hadden? Wat als we nu geen woord meer tegen elkaar te zeggen hadden?

W. stond nog niet bij het paaltje. Na vijf minuten ontwaarde ik hem tussen een groep fietsers die mijn kant op kwam. Hij stak zijn neus vooruit en haalde een bejaard koppel in. Hij zag mij, rechtte zijn rug en zwaaide uitbundig. Ik zwaaide terug en voelde hoe een lach vanuit mijn buik omhoogvloog en openklapte op mijn gezicht.

Het was de eerste van de minstens 1400 keer dat we over de dijk zijn gefietst. Wat was dat met de dijk? Er kwam geen einde aan. Op een flauwe bocht na was hij kaarsrecht en met perfecte regelmaat waren er aan weerszijden knotwilgen geplant. Aan de ene kant raasde de A28, aan de andere kant liep het Noord-Willemskanaal. Punten waaraan je de afgelegde afstand kon aflezen waren er niet. Je kwam niet vooruit. Tot zich plots links een pad aandiende dat een klein tunneltje in dook, waarna je via de Vondellaan Haren binnenreed. W. en ik bedachten eens dat dit de perfecte metafoor is voor de tijd. Je ziet jezelf niet ouder worden. Op een dag ben je ineens zestien, op een dag ben je ineens dertig, op een dag ben je ineens tachtig. Op een dag fiets je niet meer over de dijk.

Waar hadden W. en ik het over als we daar fietsten? We waren

allebei geen ochtendmensen, dus op de heenweg zeiden we niet veel tegen elkaar. Op de terugweg praatten we honderduit. Voetbal, de oorlog in Afghanistan, uitgaan, of er iets is wat je kan doen tegen aften, de nieuwe *South Park*-aflevering. We waren goed in samen fantaseren. Een van ons begon met: 'Stel je voor dat...' De ander zag het voor zich, voegde het volgende element toe en voor we het wisten waren we een halfuur bezig over een universum waarin jaloezie een positieve emotie is en iedereen zijn leven erop inricht om zoveel mogelijk jaloezie te ervaren. Een onderwerp dat veel terugkwam was de snelweg waar we langs reden. Er was iets aan het voortdenderende verkeer dat ons allebei fascineerde. Hoe kon het debiet aan blikken dozen zo constant zijn terwijl dat afhing van de individuele keuze van mensen om daar te rijden? 'Het moet zoiets zijn als een mierenkolonie,' opperde W. 'Dat wij als mensenkolonie ook regels volgen die niemand begrijpt of heeft bedacht.' Maar waar bevinden deze regels zich dan? Hoe ontstaan ze? Zijn ze te achterhalen? We kwamen er niet uit.

We wachtten elke ochtend tot vijf over acht bij het rood-witte paaltje, als de ander dan nergens te zien was vertrokken we alleen. Wanneer we allebei te vroeg waren, namen we de dijk die rechts van het kanaal liep. Deze had meer bochten en voerde door een klein natuurgebied met een molen, bruggetjes, een sluis en een weiland met vijf Schotse hooglanders. Als we deze route namen, fietsten we lang niet zo snel als op de linker dijk en dan kwamen we vaak te laat op school. We staken onze duimen op naar de koeien en stopten soms bij een bankje om te roken.

In het vijfde jaar van de middelbare school, ik vermoed ergens in de lente, het was in ieder geval mooi weer, is het eens voorgevallen dat ik na tien minuten vergeefs bij het paaltje op W. te hebben gewacht de linker dijk nam en tegen het einde daarvan aan de overkant van

het kanaal W. op zijn dooie gemak zag fietsen. Ik riep zijn naam. Verbaasd draaide hij zijn hoofd in mijn richting. Ik ging op mijn trappers staan, sprintte naar de brug waar W. moest oversteken en wachtte daar op hem.

‘We moeten een beetje opschieten,’ spoorde ik hem aan. ‘De bel gaat over vijf minuten.’

‘Sprint jij maar, ik kom wel te laat,’ zei hij onverschillig.

‘Kan je nog een keer te laat komen?’

‘Dat kan zeker, ik moet dan wel nablijven als je dat bedoelt.’

‘Dan blijf ik ook wel na.’

‘Mij best.’

‘Had je rust nodig dat je het rechter dijkje genomen hebt?’

‘Gast, je klinkt als een zielige eend. Ik had zin om alleen te fietsen, dat is alles.’

‘Beetje aso dat je mij daardoor laat wachten.’

‘Dat kan toch gewoon gebeuren, doe niet zo drastisch.’

‘Drastisch?’

‘Dramatisch bedoel ik.’

‘Dramatisch en drastisch zijn niet hetzelfde.’

‘Dat weet ik. Daarom verbeter ik mezelf ook.’

Ik moest de neiging onderdrukken om hem van zijn fiets te duwen. Waarschijnlijk overwoog hij hetzelfde. Eenmaal binnen namen we allebei een rood briefje aan van de absentiecoördinator en in de les kozen we de tafeltjes die zo ver mogelijk van elkaar af stonden. Pas toen we bij het nablijven in een aantal lokalen de stoelen op de tafels moesten zetten spraken we weer met elkaar. W. vertelde dat hij de afgelopen nacht was uit geweest met Daan, een jongen uit zijn voetbalteam. Voor zover ik wist was W. nog nooit doordeweeks uit geweest. Ik stoorde me aan mijn eigen achterdocht en probeerde niet te veel door te vragen. Toen we in het laatste lokaal alle stoelen op de tafels hadden gezet liep W. naar het bord. Met een stomp krijtje tekende hij een net herkenbaar Nijntje op het bord. Eronder schreef

hij: Nijntje <3 Satan. We grinnikten beiden flauwtjes. Hij klopte het krijt van zijn handen en zei: ‘Ik heb gisteren XTC genomen’.

Ik schrok. Net als W. blowde ik weleens, maar XTC had ik nog niet durven nemen.

‘En hoe was dat?’ vroeg ik met een geforceerde grijns.

‘Heel chill eigenlijk,’ zei W. ‘Alles komt superintens binnen. De muziek, de lichten. En je hebt vrede met alles, niets in je leven is nog een probleem. En plassen, dat was gek, joh. Het tintelde over heel mijn lichaam, het had iets heiligs, heel bizar. Alleen vandaag is wat moeilijker. De dip. Daar had Daan mij al voor gewaarschuwd.’

‘Vet. Dat klinkt niet verkeerd.’

‘Ik weet niet of ik het nog eens ga doen, maar vet was het zeker.’

Een tijdlang bleef het stil in het lokaal. De zon hing al laag en kiepte zijn laatste restjes licht naar binnen. Ik stelde voor om het nablijven te laten voor wat het was. De conciërge mocht ons graag en zou wel een vinkje achter onze namen zetten. W. stemde in. Even leek hij nog te overwegen Nijntje uit te vegen, maar hij liet het zitten.

Bij W. thuis aten we zoals zo vaak hotdogs op kaiserbroodjes – ik met een grote hoeveelheid ketchup, hij met een likje ketchup en een likje mosterd – en speelden we *FIFA*. Wanneer W. zijn hoofd naar voren stak om zich beter te concentreren bekeek ik zijn gezicht van opzij om te zien of er iets anders was door de drugs. Ik vond niets, al wist ik ook niet goed waarnaar ik moest zoeken.

De maanden die daarop volgden nam W. met enige regelmaat MDMA bij het uitgaan. Ik werd meestal van tevoren ingelicht en besloot dan thuis te blijven. Soms baalde ik ervan dat W. een parallel spoor bewandelde, maar tegelijkertijd leek het weinig te veranderen aan onze momenten samen.

Met oud en nieuw in het laatste jaar van de middelbare school ging

ik voor het eerst met W. mee naar een technofeest, wetende dat hij die nacht een pil zou nemen. Om niet achter te blijven in het najagen van de roes verstopte ik een fles wodka in de bosjes, op loopafstand van de loods waar het feest plaatsvond. Meteen na binnenkomst liet W. mij weten dat hij naar de wc ging voor zijn eerste dosis. Ik reageerde zo nonchalant mogelijk. Een uur later stond W. vooraan bij de dj-booth in een groepje mensen te dansen. Om hem heen leek een wind te waaien die hem tot op het bot verrukte. Metalige synths klommen omhoog, vielen stil. W. stak zijn armen in de lucht in afwachting van de beat.

De beat sloeg toe.

Met zijn rechterhand maakte W. een wuivend en voor zijn doen bijzonder ritmisch gebaar ter hoogte van zijn hoofd. Zijn gezicht glom van zweet en uitzinnigheid. Met zijn linkerhand streek hij voortdurend zijn haar naar achteren. Gele en paarse lichten flitsten door de loods. In een oogwenk stond hij voor mijn neus. Twee grote zwarte gaten staarden mij aan. Hij omhelsde mij langdurig en zei iets wat ik niet verstond.

'Ik zei dat jij echt SUPERBELANGRIJK voor mij bent,' herhaalde hij.

'Jij OOK voor MIJ.'

'Je bent de enige,' ging W. verder, 'met wie ik kan PRATEN en bij wie ik het gevoel heb dat jij precies BEGRIJPT wat ik bedoel... Als ik met jou praat voel ik me BEVRIJD... BEVRIJD uit een soort eenzaamheid waarvan ik niet eens WIST dat ik erin zat.'

Zijn gapende pupillen waren tunnels naar een groot donker water waarvan het maar de vraag was of je ooit weer boven zou komen als je erin dook. *Bevrijd uit een soort eenzaamheid, bevrijd uit een soort eenzaamheid, bevrijd uit een soort eenzaamheid...* Zijn chemische lach, zijn malende kaken, die blinde ogen. Alsof het niet W. maar een geautomatiseerde pop was die tegen mij sprak.

'Ik ga nu weer even dansen, maar ik kom terug!'

Ik voelde het verlangen in me opwellen om hem in zijn gezicht te slaan, of op zijn minst iets te zeggen dat die grimas van zijn smoel zou halen.

Voor ik de kans kreeg was W. weer verder gedarteld.

Ik liep de club uit om in de struiken naar mijn fles wodka te zoeken, maar hij lag er niet meer. Op de parkeerplaats stond een vrouw in een lange zwarte jurk met daaroverheen een bomberjack. Ze had de fles vast.

'Hé, dat is mijn fles!' Ik probeerde assertief te klinken, maar de vrouw had mij niet gehoord. Ik liep naar haar toe en zei het nog eens. Met hoog opgetrokken wenkbrauwen nam ze een slok. Ze knipoogde en gaf de fles terug.

'Besef je wel dat wodkaflessen in de bosjes verstoppen een heel eenzame bezigheid is?'

Haar stem klonk hees maar ook zangerig. Mijn poging om assertief te zijn vergat ik direct. We raakten aan de praat. Ze heette Francesca en ze bleek dj te zijn.

'Draai je vanavond?'

'Ja schat, ik sluit af.'

Tijdens ons gesprek ging mijn telefoon over. Ik nam op en hoorde W. een paar onbegrijpelijke kreten slaken. Hij was sowieso moeilijk te verstaan door het gedreun van de bassen op de achtergrond. Wat ik uit zijn gestamel kon opmaken was dat hij had moeten kotsen en dat hij mij niet kon vinden. Vrijwel meteen nadat ik gezegd had dat ik buiten stond verscheen hij in de deuropening van de loods, zijn hoofd was dat van een spook. Klappertandend liep hij naar mij en Francesca toe.

'H-h-huis, h-h-huis,' bracht hij uit.

Francesca keek bedenkelijk naar W.

'Einde feestje,' mompelde ze.

Ik sloeg een arm om W. heen. Hij leek weer op zichzelf. Francesca pakte zijn pols beet. Het duurde even voordat ik doorhad dat ze zijn

hartslag controleerde. Met het lampje van haar telefoon scheen ze in zijn ogen. Gezien de hoeveelheid wodka die uit de fles was verdwenen verbaasde ik me over haar helderheid van geest. W. onderging het onderzoek gewillig.

'Niets aan de hand,' stelde Francesca vast. 'Slaap is het enige wat hij nu nodig heeft. Ik zal jullie naar huis rijden.'

Ik probeerde haar vriendelijk te bedanken, maar daar wilde ze niets van weten. In de loods pakte ik de jassen van W. en mij die we onder een verhoginkje hadden geschoven. Buiten liet ik W. op mijn schouder steunen terwijl Francesca ons voorging naar haar auto. W. plofte neer op de achterbank van de limegroene Volvo en nam direct een slok uit de grote fles water die op de vloer bij zijn voeten lag. Ik ging naast hem zitten en trok de deur dicht.

'Huis,' stamelde W. nogmaals. 'Huis, huis, huis.'

'Daar gaan we naartoe,' zei ik.

W. schudde wild zijn hoofd.

'Niet naar huis. Gaat niet. Mijn moeder. Gaat niet.'

W. had een innige maar vreemde band met zijn moeder. Hij kookte voor haar en hielp haar met kleren uitzoeken wanneer ze zich voor een speciale gelegenheid moest kleden. Zij liet zich alles aanleunen en leek zich voor de rest niet om W. te bekommeren. Zijn aanwezigheid werd geduld zolang hij haar op haar wenken bediende. Ik denk niet dat W. op de achterbank van de Volvo bang was dat zijn moeder zich zorgen maakte vanwege zijn drugsgebruik. Ik denk dat hij vooral bang was voor reprimandes omdat hij niet in staat zou zijn een omelet voor haar te bakken.

Francesca gaf aan dat we bij haar thuis op de bank konden slapen als we beloofden het kotsen tot de wc te beperken. W. knikte traag. Ik zei haar dat we graag op dat aanbod ingingen. Ferm draaide Francesca de sleutel om en startte de motor.

'Gelukkig nieuwjaar!'

Francesca woonde in een klein appartement aan de Noorderhaven dat naar tabak, rozijnen en vaseline rook. In de woonkamer stonden haaks op elkaar twee paarse banken die dienst zouden doen als bed. W., die de hele rit geen woord had gezegd maar wel zijn kleur langzaam had teruggekregen, ging op een van de banken liggen en viel direct in slaap. Francesca kwam de woonkamer binnen met twee geruite fleecedekens waarvan ze er een over W. heen legde. Ze stopte hem met veel zorg in.

Zodra ik het geronk van Francesca's auto hoorde wegsterven stond ik op van de bank om een rondje door het appartement te maken. Overal slingerden platen en boeken rond. Op tafel stond een fruitschaal vol lychees. Ik liep naar het raam en keek naar de boten die in de gracht lagen te dobberen, in een van de kajuiten brandde nog licht. Er bekroop mij een gelukzalig gevoel van vrijheid. Hoe was ik in dit vreemde huis beland? Door naar een feest te gaan, door een wodkafles in de bosjes te verstoppen, door een vriend te hebben die slecht ging op XTC. Ik bevond mij plots in een onwerkelijke luwte, weg van het schoolleven, weg van mijn kamer en mijn bed en mijn Kewlox-klerenkast. Hier doe je het voor, dacht ik, deze vrijheid, een besef van onuitputtelijkheid. Ik kon niet wachten om op kamers te gaan.

De volgende ochtend troffen we op de ontbijttafel een briefje aan met daarnaast een bus muesli, twee kommen en twee lepels.

> Yoghurt staat in de koelkast. Hopelijk hebben jullie goed geslapen. Ik slaap een gat in de dag. Jammer dat jullie het feestje hebben gemist. Het was hard. Tot ooit!
>
> X
> Francesca

W. zei zich een stuk beter te voelen. Na het ontbijt lieten we een bedankbriefje achter en verlieten we het appartement. Het was elf

uur en nog rustig op straat. Alle goten lagen vol met de rode smurrie van afgestoken vuurwerk.

'Wauw,' zei ik. 'Wat hebben we nu meegemaakt.'

'Ja,' zei W. 'Heel surreëel.'

'Vertrouwde jij haar volledig?' vroeg ik.

'Ik had weinig keus, geloof ik. Maar ja, gewoon een bizar lieve vrouw. Wat was er niet te vertrouwen geweest?'

'Ik weet niet. Ze had een vriend kunnen bellen en ons kunnen dwingen een sekstape met ze op te nemen.'

W. schoot in de lach.

'Soms heb jij echt bizarre fantasieën.'

'En jij niet dan?'

'Ik nooit.'

Hij keek mij met een onoverwinnelijke grijns aan.

Omdat de fietsen nog bij de loods stonden, namen we de bus naar huis. We reden langs de Grote Markt waar ze bezig waren het gigantische projectiescherm af te breken. Bij de meeste haltes hoefde de bus niet te stoppen. W. leunde met zijn hoofd tegen het raam. Iets wat ik als kind ook altijd deed maar waar ik mee was opgehouden toen mij opeens de angst overviel dat de trillingen invloed zouden kunnen hebben op mijn hersenen. Vanaf het moment dat W. en ik waren ingestapt hadden we geen woord met elkaar gewisseld. Toen zag ik dat W. huilde. Er liepen tranen in een dunne lijn over zijn wang. Zijn mond bewoog niet.

'W.'

Ik gebruikte zijn naam zelden, ik had dan altijd het gevoel alsof ik over iemand anders sprak dan over W.

'Gaat het?'

W. haalde zijn schouders op en bleef naar buiten kijken.

'Ik voel me ontzettend leeg, maar dat is de XTC, geloof ik. Serotoninetekort, hoort erbij.'

Hij zei het op een toon die impliceerde dat hij verder niet gestoord

wilde worden. Via de achteruitkijkspiegel keek ik naar de buschauffeur die via diezelfde spiegel toekeek hoe een oude vrouw eerst haar rollator en daarna zichzelf de bus uit hees. Hij drukte op een knop, waarna de deuren zich sissend sloten, en reed verder.

/De pretsarcofaag/Brancardi_004.png

In mijn rechterhand houd ik een glazen bol vast. Zo eentje waarin het begint te sneeuwen wanneer je ermee schudt. In deze bol vind je geen miniatuurlandschap met sneeuwpop, maar een miniatuurdijk ingeklemd tussen een miniatuurkanaal en een miniatuursnelweg. Op het kanaal vaart een miniroeiboot met daarin miniroeiers, op de snelweg rijden miniauto's zonder vooruit te komen. Op de dijk fietsen twee jongens. Twee minivrienden. Ook zij komen niet vooruit. Gespannen wachten ze af tot ik zal schudden. Ik laat ze nog even in spanning, houd de bol zo stil als ik kan en begin dan zachtjes te schudden. Ik schud en het begint te regenen. Ik schud en het stopt met regenen, de zon breekt door. Ik schud en veroorzaak een ongeluk op de snelweg waarbij twee gezinnen omkomen. Ik schud en het begint te sneeuwen. Ik schud en er steekt een wind op die de twee vrienden bijna van de dijk blaast. Ik schud en een gewelddadig onweer barst los. De twee vrienden fietsen verder. Ik schud en ik schud en ik schud, ik schud zo hard als ik kan. Er wellen golven op in het kanaal, alle auto's liggen nu in de berm, de roeiboot ligt op zijn kop, van de roeiers is geen spoor meer te bekennen. De vrienden fietsen verbeten door. Ik schud nog harder, net zo lang tot ook de vrienden van de dijk vallen, het kanaal in. Met zwaaiende armen verdwijnen ze onder het golvende wateroppervlak. Ze hebben nog net hun middelvingers naar mij uit kunnen steken. Ik stop met schudden. Het klaart op. Het water kalmeert. De vrienden komen niet meer bovendrijven. Een van hun fietsen hangt in de kruin van een knotwilg.

Ik druk mijn neus tegen de bol en sluit mijn ogen. Ik voel de aandrang om mijn tanden in de bol te zetten. Wat zou ik ervoor overhebben om daar nog eens te fietsen. Niets. Misschien wel niets. Fascistische jeugdverheerlijking, cynische zelfoverschatting.

Dag 2

Hilde verschijnt in de deuropening van de keuken met ogen dik van de slaap.

'Ik kom van ver.'

Ze verbergt een geeuw achter haar hand.

'Je bent op het perfecte moment wakker geworden. Mag ik je voorstellen aan mijn buurman?'

Ik wijs naar het raam. De overbuurman zit op een omgekeerde emmer op zijn balkon en knipt zijn nagels. Voor het maken van de perfecte vuist moeten je vingertoppen natuurlijk probleemloos in je handpalm kunnen wegzinken. Ik vertel Hilde over mijn fascinatie voor zijn bokssessies.

'Heeft hij je weleens betrapt?'

Ik schrik van die vraag. Om een of andere reden heb ik nooit bedacht dat hij mij ook zou kunnen zien.

'Nee,' zeg ik. 'We hebben nog nooit oogcontact gehad. Gek eigenlijk.'

'Misschien weet hij dat je kijkt, maar geniet hij daarvan.'

De overbuurman kijkt op alsof hij ons gesprek hoort. Hilde en ik wenden allebei snel onze blik af, vinden elkaars ogen en schieten in de lach. We wachten even af en draaien dan ons gezicht weer voorzichtig naar het raam. De overbuurman concentreert zich opnieuw op het knippen van zijn nagels.

'Volgens mij weet hij verdomd goed dat we kijken,' zegt Hilde. 'Ik zie een exhibitionist eerste klas.'

Ik grinnik. Even ben ik volledig vergeten wat de reden is dat Hilde vannacht is blijven slapen. Het is nooit anders geweest. Hilde en ik wonen al jaren samen en dit is het soort gesprek dat we 's ochtends aan de ontbijttafel hebben.

Mijn overbuurman is aan zijn teennagels begonnen. *Klik, klik*. Elke knip van het schaartje galmt kortstondig en minutieus na op de

binnenplaats.

Klik, klik, klik.

Klik, klik, klik.

'Dus jij denkt dat dit een performance is?'
Ik zie Hilde vanuit mijn ooghoek knikken.
'Ik heb nog nooit iemand zo geconcentreerd nagels zien knippen.'

Klik klik.

Klik klik.

W. en ik vonden elkaar en verloren onszelf in de lach. We konden om de stomste dingen de slappe lach krijgen. Het had soms iets weg van een verdrinkingsdood. De wereld die aan en uit flikkert door je betraande ogen, happen, lachen en stikken, happen, lachen en stikken. Een belangrijk onderdeel van de hilariteit was de verbazing over hoe snel en gemakkelijk we elkaar begrepen. We hadden vaak niet meer dan een trek van de mond nodig om de clue van een grap op de ander over te brengen. Alsof een grap die W. bedacht tegelijkertijd, terwijl hij hem bedacht, in mijn hoofd ontstond en vice versa. Hoe implicieter de grap, hoe onbegrijpelijker voor de buitenwereld, hoe groter onze hilariteit. Er zijn lachbuien geweest waarbij ik geen onderscheid meer kon maken tussen zijn bewustzijn en mijn bewustzijn, de dam was opgeheven.

Op de middelbare school moesten we vaak bij de directeur uitleggen wat er in godsnaam zo grappig was. Zo vaak dat hij op den duur geen moeite meer deed om ons terecht te wijzen en ons op de gang voor zijn kantoor liet uitlachen.

Veel mensen op school dachten dat W. en ik heimelijk een koppel waren. En in het begin twijfelde ik daar zelf ook over. De vriendschap was zo plotseling begonnen en had ons zo direct en moeiteloos onafscheidelijk gemaakt dat ik mezelf vaak de vraag heb gesteld: ben ik niet gewoon verliefd? Mijn ouders vroegen er ook regelmatig naar. ‘Jullie gaan wel veel met elkaar om, hè?’ zei mijn vader dan. Ik bevestigde dat en mijn moeder reageerde met: ‘Mooi vind ik dat, heel mooi, jullie zijn heel mooi samen.’ Soms stelde ik me voor wat er zou gebeuren als W. en ik zouden zoenen, maar ik ervaarde geen opwinding bij die gedachte. Tegelijkertijd merkte ik aan alles hoeveel ik van W. hield. Ik wilde alles wat ik had meegemaakt, alles wat ik dacht met hem delen en ik wilde tot in het kleinste detail horen wat hij dacht, wat hij had meegemaakt. In mijn

ogen liep er tussen ons een onderzoeksproject naar het leven. Niets was zo opwindend als het gevoel samen dichter bij een oplossing te komen.

Eén keer hebben we elkaar ronduit de liefde verklaard. We lagen in het veldje naast een grote vijver vlak bij W.'s huis. We hadden boterhammen gesmeerd met paté, cranberrykonfijt en rucola en een fles wijn uit het wijnrek van mijn ouders gesmokkeld. Met een fietssleutel duwden we de kurk in de fles. Om beurten kwamen we half overeind om een slok te drinken of een hap van een boterham te nemen. We lachten om de regelmaat waarmee we het liggen en praten afwisselden met het eten en drinken. Ik voelde de euforie knetteren tot in mijn vingertoppen. In de meeste van onze gesprekken stelden wij ons op tegenover de wereld en bekeken we haar als een probleemstelling. Nu lag de wereld onder ons als een gigantisch kussen.

'Besef je wel,' zei W. 'dat wij níets nodig hebben?'

De euforie steeg naar mijn hoofd.

'Niets,' herhaalde ik. 'Het enige wat we echt nodig hebben, het enige waar we niet zonder kunnen, de enige bestaansvoorwaarde, dat is niets. Helemaal niets!'

En het was waar, op dit moment was het volkomen waar. We zouden nooit meer echt iets nodig hebben, we waren vrij. Een vrijheid die ons ertoe aanzette om door het gras te rollen, op te springen, de armen in de lucht te gooien en elkaar te omhelzen. Het is een van de meest dwingende omhelzingen die ik ooit heb ervaren. We werden naar elkaar toe gezogen en sloegen de armen met alle kracht die we in ons hadden om elkaar heen. Vast in de klem. Mijn neus in zijn bezwete nek.

'Ik hou van jou, man,' zei ik.

'Ik hou ook van jou, man,' zei W.

'Man' was het woord dat we gebruikten om niet in de war te raken over de aard van de liefdesverklaring.

Bij het avondeten vroegen mijn ouders of W. en ik een koppel waren, alsof ze het hadden geroken. ‘Mag een mens alsjeblieft gewoon heel goed bevriend zijn met een ander mens?’ was mijn reactie. Ik stond op en verdween naar mijn kamer. Zittend op bed baalde ik bij de gedachte dat mijn gepikeerde reactie hun vermoeden alleen maar zou hebben versterkt. Ik hoorde het mijn moeder al zeggen: ‘Hij zal het wel vertellen wanneer hij er klaar voor is.’

Niet lang na de middag bij de vijver – we zaten op een bankje in een park – stelde W. voor om te doen alsof we een stel waren en zo ‘gay’ mogelijk willekeurige voorbijgangers te groeten. Hij gebruikte zijn voetbaljongensstem – zo noemde ik dat. Dezelfde stem die ik hem hoorde gebruiken als hij met teamgenoten praatte op school. Een stem met meer galm, met meer zin voor herrie. Zo bracht hij zijn voorstel als een grap, maar het was waarschijnlijk eerder een poging om uiting te geven aan het niet weten wat we precies voor elkaar betekenden. Het was vriendschap, maar was het alleen vriendschap? Ik zou die vraag nu nog minder goed kunnen beantwoorden dan toen. We schoven dicht tegen elkaar aan. Hij sloeg een arm om mij heen en ik legde mijn hand op zijn bovenbeen. Ik voelde hoe zijn spieren verkrampten onder mijn aanraking en ik slaagde er ook niet in mijn schouder te ontspannen. Er fietste een man voorbij.

‘Hee,’ zeiden we in koor.

De man keek kort om en groette ons droogjes.

‘Moi.’

Zodra de man zijn gezicht had afgewend trokken we onze handen terug en schoven we van elkaar weg. We gniffelden zonder elkaar aan te kijken, vooral om te verbergen dat we niet goed begrepen wat we zojuist hadden gedaan.

Vanaf dat moment was het alsof we besloten hadden om alleen vrienden te zijn. De liefde die we voor elkaar voelden uitten we voortaan zo verhuld mogelijk.

‘Je bent de beste slechte invloed op mijn leven die ik mij ooit had kunnen wensen.’ Of: ‘Man, wat zou er zijn gebeurd als wij elkaar nooit hadden ontmoet?’

Dan had jij nooit in Antwerpen gewoond.

Dan had ik Hilde niet ontmoet.

Dan was jij nooit vertrokken.

Of wel natuurlijk, maar dan was je niet uit mijn leven verdwenen. Dan had ik misschien ooit een opsporingsbericht voorbij zien komen met een foto van een mij onbekend gezicht.

> W. de Greeff. 23 jaar. 1.82 m. Tenger postuur, halflang donker haar, lichte slag en bruine ogen. Verliet 2 juni zijn huis. Is op 4 juni voor het laatst gezien bij een Frans tankstation op de A48 tussen Lyon en Grenoble waar hij stond te liften. Hij is bij een vrouw in een lichtblauwe Citroën X2 ingestapt met een ongeregistreerde nummerplaat, HF-826-AL, departement 38, en sindsdien niet meer gesignaleerd. Hij droeg op dat moment een grijze wollen trui met drie geblokte lama’s erop en had een turquoise backpack bij zich van het merk Nomad.

Ik had het voorbij zien komen en gedacht: drugs, vast iets met drugs. Als ik er überhaupt iets van gedacht zou hebben.

我を厭ふ隣家寒夜に鍋を鳴らす[1]

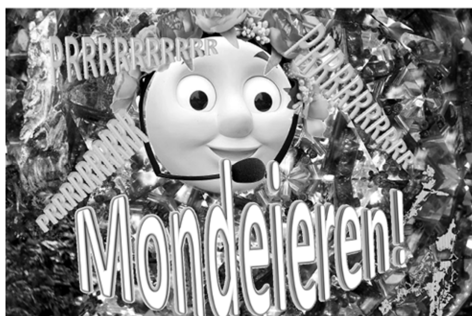
Blz. 137 van *De pretsarcofaag.docx*

1
Mijn buren haten mij
Ze kletteren met hun pannen
In de winternacht
Yosa Buson

Op mijn bureaublad ligt een schorpioen met een USB-staart.

Nadat Hilde vanmiddag was vertrokken om in haar atelier te werken voelde ik het ineens weer, de aanwezigheid van de schoenendoos onder mijn bed. Het is een paarse schoenendoos waarin ik allerlei aandenkens bewaar, foto's, brieven, en zo ook de harde schijf die de gekopieerde inhoud van W.'s laptop bevat. Er staat veel rommel op. Gedownloade series, films, formulieren, werkstukken, maar er is ook een mapje waarin ik de maanden na W.'s vertrek onvermoeibaar heb zitten wroeten. Hij had het goed verstopt. Het mapje heet 'De pretsarcofaag' en bevat plaatjes, losse teksten, door W. gemaakte memes, een filmpje van een hand (niet W. zijn hand) die een zwart kartonnen doosje opent waar een misvormde bidsprinkhaan in zit en een Word-document. *De pretsarcofaag.docx* is de aanzet tot een essay over de onmogelijkheid van authenticiteit. Of misschien eerder een thesis over de onmogelijkheid van authenticiteit, want het document heeft 176 pagina's. Eindeloos heb ik erin zitten lezen in de hoop ergens een aanwijzing te vinden die nieuw licht zou werpen op W.'s vermissing, eindeloos heb ik naar de memes zitten kijken en de plaatjes die hij gebruikte om zijn memes te maken in de hoop dat ze mij iets zouden vertellen dat ik nog niet wist. In de eerste maanden na W.'s vertrek ging ik slapen met het scrollen door 'De pretsarcofaag' en ik werd wakker met het scrollen door 'De pretsarcofaag'.

Tot de nacht dat ik te lang naar deze meme staarde:

Ik had hem al duizend keer bekeken, maar nooit als bijzonder grappig ervaren. Opeens begon ik te schudden van het lachen. Ik kon mezelf niet tegenhouden, ik verdronk in het lachwater zoals ik dat zo vaak met W. had gedaan. *Mondeieren, mondeieren!* De tranen liepen over mijn gezicht, tot ik in de galm van mijn eigen lach de lach van W. herkende. Het klonk zo levensecht; alsof hij van achter de muur, vanuit de keuken, met mij meelachte. Ik verstomde en besloot te gaan kijken. Mijn hartslag vertraagde pas toen ik in de keuken het licht had aangeknipt en niemand anders zag dan mijn silhouet in de weerkaatsing van het raam. Dat was het moment dat ik besloot om 'De pretsarcofaag' op een schijf te kopiëren en die in de schoenendoos weg te stoppen. Ik heb ook overwogen om de inhoud compleet te wissen, maar dat voelde te radicaal. In de schoenendoos zou 'De pretsarcofaag' niemand tot last zijn.

Omdat het mapje zo goed was verstopt vraag ik me nog altijd af of het W.'s bedoeling was dat 'De pretsarcofaag' gevonden zou worden of niet. Zijn geschiedenis van recent geopende bestanden had hij samen met zijn browsegeschiedenis gewist. Goede kans dat hij het expres aan het toeval heeft overgelaten. Dilemma's aan lot of toeval overlaten was iets wat hij wel vaker deed. De beslissing om in Antwerpen te komen wonen bijvoorbeeld nam hij toen hij twee weken bij Hilde logeerde en we een raam zagen waardoor oranje licht naar buiten scheen. 'Daar zou ik wel willen wonen,' zei hij. Op de deur beneden hing een TE HUUR-affiche. De volgende dag ging hij

kijken en een maand later woonde hij in Antwerpen.

Hij vertelde vaak het verhaal van een Amerikaanse dokter die bij wijze van experiment elke beslissing in zijn leven van een muntworp liet afhangen en na een hele reeks bizarre omzwervingen op een zeilboot op de Stille Oceaan belandde waar hij overboord sprong. Dat W. misschien in het geheim bezig was hetzelfde experiment uit te voeren en daarom zijn rugzak pakte is me weleens door het hoofd geschoten. Je zou alleen zeggen dat Hilde en ik dan wel eerder iets gemerkt hadden.

Ik plug de schorpioen in mijn laptop. Onmiddellijk knippert er een blauw lichtje op het pantser enthousiast aan en uit. De schorpioen begint te zoemen. Nieuwe schijf gedetecteerd. Wat wilt u doen? Open schijf E://. Open E://ProgramFiles/PreinstalledAssetsV2/Contents/_codesignature/MD_003408402/Depretsarcofaag. Welkom in W.'s doldwaze pretcabine! Welkom terug!

Meneer Staartjes staat voor het raam en praat naar buiten, wetende dat hij geen oogcontact nodig heeft om de aandacht van de klas vast te houden. Hij maakt een vegend gebaar ter hoogte van zijn slapen alsof hij het daglicht zijn pupillen binnen begeleidt.

‘Alles wat ik zie,’ zegt hij, ‘is tijdelijk en is ruimtelijk. Ik kan niets zien wat niet aan tijd onderhevig is en ik kan niets zien wat niet ruimtelijk is. Het Ding an sich wordt in mijn hoofd’ – hij klopt met zijn vuist op zijn kalende kruin – ‘op maat van deze voorwaarden gesneden.’

W. zit naast me en wipt heftig op en neer met zijn rechterknie. ‘Maar meneer,’ zegt hij. ‘Hoe ziet het Ding an sich er dan uit? Is het een soort donkere, golvende massa die ons constant stroomstoten toedient?’

‘Geen idee,’ zegt meneer Staartjes zonder zich naar W. toe te draaien. ‘Kant zou daar ook geen antwoord op hebben. Dat is nu juist het punt. Omdat alles wat wij ervaren in bepaalde kaders moet passen, kunnen wij ons een wereld buiten die kaders niet voorstellen.’

‘Maar wat als die wereld gewoon tijdelijk en ruimtelijk is? Wat als de wereld gewoon is zoals we hem zien?’

Er is een soort woede in W.’s lichaam geslopen. Hij slist en hij kromt zich alsof hij op het punt staat zijn tafel omver te kieperen.

‘In theorie is dat mogelijk,’ gaat meneer Staartjes kalm verder. ‘In de praktijk is het onmogelijk hier een uitspraak over te doen. Vandaar dat Kant het Ding an sich in leven roept. Het is het domein van het onkenbare. De steen van het onvoorstelbare.’

Ik kan bijna voelen hoe die woorden recht bij W. naar binnen vliegen om zich ergens diep in zijn hoofd te nestelen. *Het domein van het onkenbare. De steen van het onvoorstelbare.*

‘Dus dit klaslokaal bestaat niet,’ zegt W. na lang nagedacht te

hebben.

Meneer Staartjes wendt zich weer tot de groep.

‘Dit klaslokaal is slechts de werkelijkheid.’

W. maakt aanstalten om te protesteren, maar hij lijkt de woorden niet te kunnen vinden. Hij laat zich onderuitzakken in zijn stoel en loopt leeg als een ballon.

De laatste drie jaar van de middelbare school was meneer Staartjes onze docent filosofie. Hij bezat de kennis, de boeken en de woorden waarmee W. en ik de vragen die in ons leefden verder konden uitdiepen. Ook liet hij ons kennismaken met een levenshouding die ons op dat moment in ons leven trof als een revelatie van Bijbelse statuur.

'Het leven is zinloos,' zei meneer Staartjes in een van zijn eerste lessen. 'En ik ga jullie laten zien hoe je godverdegodver plezier kan beleven in deze woestijn waar geen betekenis groeit.'

Meneer Staartjes droeg steevast een wit overhemd dat slordig in zijn spijkerbroek was gestopt en bij zijn oksels tekenden zich al zweetplekken af voordat de les was begonnen. Hij was de enige docent met een motor. Als hij ons zijn eerste lesuur had, zagen we hem in het klaslokaal zichzelf uit zijn motorpak hijsen. Vanaf zijn bureau keek zijn motorhelm ons aan als een tweede hoofd. Meneer Staartjes dacht hardop na, de helm zweeg en wist.

Wanneer meneer Staartjes over Plato vertelde veranderde het hele lokaal in de grotmythe. Hij maakte zich vast aan denkbeeldige ketenen, beschreef het wilde schaduwspel dat hij voor zich zag en beeldde uit hoe hij zich langzaam bewust werd van zijn gevangenschap om zich vervolgens met de vaardigheid van een doorgewinterde pantomimespeler van zijn ketenen te bevrijden, zich om te draaien en zich in slow motion naar de ideeënwereld te begeven. Plato, de choreografie.

Sommige klasgenoten vonden hem te grof. In zijn uitleg over het begrip 'hartstocht' bij Spinoza begon hij over de onmogelijkheid van altruïsme.

'Stel, een goede vriend van je valt van de trap en loopt hersenschade op. Hij kan niet meer zelfstandig drinken, krijgt alles door zo'n rietje, kan niet meer zelfstandig poepen, kan niets meer zelfstandig

en er valt geen zinnig gesprek meer met hem te voeren. Eerst bezoek je hem elke dag in het ziekenhuis en ben je heel lief en verzorg je hem, want dat ben je aan hem verplicht als vriend, maar op den duur merk je dat je niet meer elke dag gaat maar nog maar één keer per week. Zodra hij thuis is bezoek je hem nog maar één keer per maand, tot je hem uiteindelijk niet meer bezoekt. Waarom niet? Je hebt niets meer aan hem! Hij kan niet meer praten! Hij is een slap, slurpend lichaam geworden! Liefde geven wij enkel en alleen omdat we er iets voor terugkrijgen! Zodra we er niets meer voor terugkrijgen houdt het op, basta!'

Floris, wiens vader in een rolstoel zat, liep huilend het lokaal uit. Voor hij de deur achter zich dichtsloeg riep hij meneer Staartjes een luid fuck you toe.

Ik legde meneer Staartjes uit wat Floris' situatie was. 'Godverdomme,' reageerde hij. 'Godverdomme. Soms laat ik mij te veel gaan. Sorry, jongens. Godverdomme, ja, dat is klote. Kolerezooi. Het leven is hard. Welke filosoof heeft dat ook alweer gezegd? Nee, grapje. Sorry, niet grappig. Godverdomme.'

En na een lange stilte, waarbij iedereen gespannen toekeek hoe meneer Staartjes met een diepe frons een gat in de vloer tuurde: 'Oké, misschien moeten we er maar mee ophouden voor vandaag. Pak jullie spullen, ik ga met Floris praten, ik zie jullie volgende week.'

W. en ik adoreerden meneer Staartjes. Hij had voor onze ogen een willekeurig iemand neer kunnen steken en we zouden hebben geloofd dat daar een diepe, filosofische grond voor was. Na afloop van de lessen bleven we zo lang mogelijk in het lokaal hangen in de hoop met meneer Staartjes verder te kunnen bomen over de besproken stof. Deze nabesprekingen liepen op den duur zo uit de hand dat hij voorstelde om één keer per week buiten school af te spreken: donderdag eind van de middag in café Mulder in Groningen. Meneer Staartjes nodigde nog een paar leerlingen uit en zo vergaapten we ons

met z'n tienen elke week aan de soms hilarische, soms weerzinwekkende en dan weer ontroerende verhalen, ideeën en levenswijsheden die meneer Staartjes uit zijn mouw schudde alsof hij er boeken vol mee had geschreven. We praatten en discussieerden ook onderling, maar het viel niet te ontkennen dat onze gesprekken dreven op het overweldigende denkplezier waarmee meneer Staartjes de ruimte vulde.

Een enkele keer vroeg meneer Staartjes ons bij hem thuis te komen eten. Hij bleek een voortreffelijke kok. Ik viel stil toen ik zijn varkenswangetjes in sinaasappelsap met gegrilde groenten en salie at. Het was zo vol van smaak. Al mijn gedachten en ideeën verdwenen in de zoete malsheid van het vlees.

In tegenstelling tot zijn woonkamer, die vrij sober was ingericht (een tafel, een bank, een boekenkast, een tv, kale witte muren en een oleander), wist je in de keuken van meneer Staartjes niet waar je kijken moest. Overal plankjes met zakjes kruiden, onbestemd gereedschap, vreemdsoortige messen, weckpotten met gedroogde paddenstoelen, gepekelde haring, gepekelde citroenen, gepekelde alles. Aan haakjes hingen koperen pannen, soeplepels in verschillende maten, een vergiet, een zeef en een groot boeket van gedroogde oregano en tijm. Er was slechts één klein raampje, dat uitkeek op de patio aan de achterkant van het huis en waardoor een bleke straal indirect zonlicht naar binnen scheen. 'Dit is het huis van God,' zei meneer Staartjes toen hij mij en W. een rondleiding gaf. En wij geloofden hem. Dit was het huis van God.

Wanneer we bij meneer Staartjes aten, hielpen we meestal mee met koken. Deze momenten waren mij het meest dierbaar. Terwijl meneer Staartjes in zijn lessen vaak hard en hoekig gesticuleerde, bewoog hij zich in de keuken veel lichter en verfijnder. Hij neuriede tijdens het koken en had een constante blos op zijn wangen.

Twee weken voor de eindexamens nodigde meneer Staartjes ons uit om een weekend op zijn 'landgoed' te verblijven. Kato en Noa, oud-leerlingen die hij erg graag mocht en die W. en ik kenden van de bijeenkomsten op donderdag, nodigde hij ook uit. We hadden meneer Staartjes al vaak over zijn verblijf op de Drentse heide horen vertellen. Hij ging er bijna ieder weekend en elke vakantie naartoe om 'in de stilte van de goden te baden'. We zagen een wat verkommerde maar statige herenboerderij voor ons, omgeven door paarse heide. Ik denk niet dat er een plaats was op de wereld die we liever wilden zien dan het landgoed van meneer Staartjes.

Vanaf het station van Beilen was het drie kwartier wandelen. Via een smal, slingerend paadje dat we makkelijk over het hoofd hadden gezien als meneer Staartjes niet een gele jutezak met het logo van onze school erop aan een tak had geknoopt, kwamen we bij het landgoed uit. Een landgoed dat geen boerderij maar een nogal aftandse stacaravan bleek te zijn; een langwerpige witte doos met ramen. Een deceptie waar W. en ik hard om konden lachen. De ligging was dan wel weer indrukwekkend. Voor de caravan was een klein met riet omkranst ven met een houten steiger waarop een tafel en zes stoelen stonden. Achter het ven kon je door de berken heen een heideachtig weiland zien. Naast de stacaravan had meneer Staartjes een overkapte buitenkeuken gebouwd die qua grootte niet veel onderdeed voor de stacaravan zelf. Langs alle kanten hoorde je insecten en vogels. Rond de motor van meneer Staartjes, die achter de caravan geparkeerd stond, wipten staartmeesjes.

De deur van de caravan stond open. We klopten en staken ons hoofd naar binnen. In het woongedeelte stonden twee enorme tassen met boodschappen op tafel. Van achter een kralengordijn, liggend op een onopgemaakt bed, staarde de motorhelm van meneer Staartjes ons aan. 'Weet u misschien waar meneer Staartjes is?' vroeg W. aan de helm.

We gooiden onze backpacks in het gras, gingen erop zitten en

begonnen allebei een sigaret te rollen.

'Alle apostelen op een stokje! Kijk eens wie we daar hebben!' Na twee of drie sigaretten kwam meneer Staartjes met een grote berg takken uit de bosjes tevoorschijn. Hij gooide de takken naast een stapel houtblokken op de grond en liep glunderend op ons af. Voor het eerst kregen we als begroeting een omhelzing in plaats van een handdruk.

'Zo mooi om jullie hier te mogen ontvangen! Wat vinden jullie ervan?'

'Prachtig!' zeiden we synchroon. Over het feit dat we de term 'landgoed' letterlijk hadden genomen begonnen we niet.

Noa en Kato voegden zich bij ons terwijl W. en ik meneer Staartjes hielpen bij het bereiden van het avondeten. Ze kwamen over het paadje aangewandeld met allebei een fles rode wijn boven het hoofd geheven. Kato mocht ik erg graag, met Noa had ik moeite. Hij leunde vaak achterover in zijn stoel als hij sprak, alsof hij wilde laten zien dat het hem geen moeite kostte om interessant te zijn. Kato was veel relaxter. In haar ogen brandden pretlichtjes die deden vermoeden dat alles wat er om haar heen gebeurde een woud aan associaties en bijgedachten losmaakte waartoe alleen zij toegang had. In de winter droeg ze een leren jack waar ze met Tipp-ex achterop SOIS BELLE ET TAIS-TOI had geschreven.

Tegen de tijd dat het avondeten klaar was schemerde het al. Onder het eten legde W. ons een dilemma voor dat hij zelf bedacht had:

De mooiste dag van je leven staat voor de deur. Een dag van het grootste geluk en de diepste vervulling. Je hebt twee mogelijkheden. Of je maakt hem mee en je bent hem vergeten als je de volgende dag ontwaakt zonder de mogelijkheid er ooit nog aan herinnerd te worden, of je maakt hem niet mee maar je wordt de volgende dag wakker met een valse, gedetailleerde herinnering aan de gelukkigste dag ooit. Wat kies je?

Een dilemma dat W. en ik ook later nog vaak besproken hebben. In

de paarse schoenendoos zit een foto van mij, W. en Hilde op een nieuwjaarsfeest in Antwerpen. Hilde en ik houden elkaar vast en grijnzen alsof we zojuist zijn weggekomen met de grootste goudroof uit de geschiedenis van de mensheid. W. photobombt de foto van rechts met een extreem suggestieve blik in zijn ogen – je kan zijn wenkbrauwen bijna op en neer zien wippen. De lach loopt van W.'s gezicht over naar de gezichten van mij en Hilde. Ik herinner me niets van die avond. Het enige dat ik bij het wakker worden zeker wist was dat ik de hele nacht lang volmaakt gelukkig was geweest. De voldoening was zo groot dat het dilemma voor mij was opgelost. Herinneren is nergens goed voor, meemaken is alles.

Op het landgoed van meneer Staartjes verdedigde ik samen met Kato nog het herinneren. 'Herinneringen kunnen je van binnenuit kracht geven,' zei Kato en daar was ik het roerend mee eens. 'Zonder die kracht ben je niemand.' W. en meneer Staartjes neigden naar meemaken. Noa hield zich erbuiten omdat hij het een kinderachtig en onzinnig dilemma vond.

Als dessert aten we bananentiramisu. De zon was inmiddels onder. Hoewel mei nog maar net was begonnen was het warm als op een zomeravond. Langpootmuggen dansten rond de gaslamp die op tafel stond. De geur van hooi hing in de lucht, in de verte achter de bomen waren schimmen van paarden te zien. De rode wijn deed alles lichtjes deinen.

Uit zichzelf begon meneer Staartjes over zijn jeugd in Appingedam te vertellen. Zijn vader bleek te zijn overleden toen hij veertien was en een jaar later werd zijn moeder ernstig ziek. Hij verzorgde haar twee jaar, waarna zij ook stierf.

'Ik heb een jaar lang onder mijn bed gelegen. Letterlijk. Onder mijn bed. Ik kwam er alleen onderuit om naar de wc te gaan of om een blik met eten uit de kelder te halen. De nacht. De totale nacht. Ik kon niets, ik wilde niets. Ik dacht erover om voor de trein te springen, maar zelfs dat was te veel moeite. Ik kon alleen onder mijn

bed liggen en hopen dat ik zou verdwijnen. Als God bestaat, dacht ik, dan neemt hij mij nu op. Ik overleefde het, God niet.'

'Hoe bent u daar in hemelsnaam uit gekomen?' vroeg W.

Meneer Staartjes haalde zijn schouders op.

'Op een dag haalde ik de vuilniszakken waarmee ik de ramen had afgeplakt weg en deed ik boodschappen. Ik zag mezelf boodschappen doen en ik heb mezelf niet tegengehouden.'

Na een lange stilte mompelde Noa: 'De mens is een gruwelijk toeval.' Een uitspraak die meneer Staartjes regelmatig deed.

De verhalen van meneer Staartjes waren niet altijd vrolijk, maar dat was precies wat W. en mij zo aantrok in hem. Het vermogen om de donkere kant van het leven te erkennen zonder de levenslust te verliezen. Of beter nog: de donkere kant die de levenslust aanwakkert. Het gaf ons het vertrouwen dat we uit elk dal met meer leven terug zouden komen. Meer vuur.

De avond bij de stacaravan eindigde in een dansfestijn. Meneer Staartjes zette een tarantella op. Oude, opzwepende Italiaanse muziek waarop je dansend het gif kon uitdrijven als je gebeten was door een tarantula. We dansten als gekken rond de caravan. Ik draaide om mijn eigen as tot ik op de grond viel en de wereld wild en misselijk van mij weg tolde.

's Nachts in de tent, het was al bijna ochtend, werd ik wakker met een leeg slaapmatje naast me. Ik kroop naar buiten om W. te zoeken. En dit gebeurde twee keer. Ik weet niet meer wat echt is en wat ik heb gedroomd. De eerste keer zag ik meneer Staartjes en W. naast elkaar op de rand van de steiger zitten. Het begon al licht te worden. Ze hadden hun schoenen en sokken uitgedaan en streken met hun tenen over het water.

'Wat houdt jullie zo laat nog wakker?' vroeg ik slaperig. Zonder verbazing draaiden de twee hoofden zich naar mij om.

'De filosofie, jongen,' antwoordde meneer Staartjes.

De tweede keer liep ik de tent uit en trof ik W. samen met Kato onder een boom aan. Ze zaten op bierkratten een joint te roken.

'Jullie nog op?'

'Kom erbij,' zei Kato.

Tussen hen in stond een derde bierkrat, alsof ze op mij hadden gewacht.

/De pretsarcofaag/medelijden.png

Leer je arm verder uit te schuiven in vijf eenvoudige stappen met Harold.

Mondeieren!

Ik rijd auto, jij rijdt auto. Jij rijdt auto, wij rijden auto.

Persoonlijk geef ik de voorkeur aan nierstenen.

Maskers zijn het. Maskers waarachter ik vroeger het gezicht van W. herkende en waarachter ik nu een kale vlakte zie waar de wind vrij spel heeft. *Oze wieze woze*. Er is niemand thuis.

10 UNEXPECTED places that are GREAT for flirting. 1. The sewers. 2. The sewers. 3. The sewers…

Geloof verzet bergen. Aflevering 1: De zebrastapel.

Ik scrol met mijn wijsvinger, omdat mijn middelvinger al te verkrampt is door het draaien aan het muiswieltje. 1648 afbeeldingen op en neer.

Het is dinsdag, wat betekent dat mijn shift in het café zo begint. Het lijkt me onmogelijk dat W. weet waar ik werk en toch zie ik de hele tijd voor me hoe hij binnen komt zwalken. 'Eén Orval alsjeblieft.' 'W., jij hier?' Elke reactie is lachwekkend.

Ik heb het altijd voor mogelijk gehouden dat ik W. nog eens zou tegenkomen, maar om een of andere reden was ik ervan overtuigd dat dit op reis zou gebeuren. Ik zag voor me hoe we op Sardinië voor een ijskraam tegen elkaar op zouden botsen. Mijn bolletje citroenijs valt op de grond. Ik scheld hem de huid vol.

Nu voelt deze fantasie oud en stoffig. Ik voel vooral bevreemding. Wat heb je hier te zoeken? Je spullen zijn jaren geleden aan de kringloopwinkel meegegeven. Heb je spijt? Ik kan me dat onmogelijk voorstellen. W. is nooit iemand geweest die spijt had. En áls hij het had zou hij hemel en aarde bewegen om dat niet toe te hoeven geven. Misschien zijn je krachten uitgewerkt. Daar kan ik me iets bij voorstellen. Zit het zo? Zijn je krachten uitgewerkt?

W. en ik zijn opgegroeid in een jarennegentigwijk aan de rand van Groningen. De Hoornse Meer. De onverbeterlijke uniformiteit van deze Vinex-wijk steunt op een esthetiek die maar heel kort hoogtij heeft gevierd. Het is de esthetiek van kegels, bollen en cilinders in veelal zachte kleuren als zalmroze, zandgeel en turquoise. Wie door de wijk wandelt kan het gevoel krijgen dat alles gebouwd werd door een gigantisch kind dat met blokken speelde. Een indruk die weer vervalt als je ziet hoe doordacht alles is neergezet. De brug met de gele bollen aan de uiteindes van de leuningen sluit perfect aan bij roze steunpilaren van 'de flamingoflat' die op zijn beurt naadloos aansluit bij de koepel uit turquoise plexiglas op het gebouw ernaast. De wijk stamt in alle opzichten uit de tijd dat turquoise plexiglas nog het boegbeeld van de toekomst was.

Onderdompeling in de architecturale chaos van België heeft mij doen inzien hoe onwaarschijnlijk gelijkvormig het decor is waartegen mijn jeugd zich heeft afgespeeld. Wanneer ik de laatste jaren in de Hoornse Meer was om mijn ouders te bezoeken kon ik niet anders dan vaststellen dat W. en ik in een soort themapark zijn opgegroeid, een themapark dat zijn glans verloor door een groene aanslag die je overal in de wijk terugvindt. De zandgele muren zien groen, de witte spijlen van de brug zien groen, de plastic handvatten van de rode wipkip zien groen. De toekomst bleek niet uit turquoise plexiglas te bestaan.

Toen W. en ik nog in Groningen woonden hadden we weinig oog voor het utopische karakter van de Hoornse Meer. Waar wij vooral belang aan hechtten was het meer zelf waar de wijk omheen gebouwd was. In de zomer zwommen we er bijna elke dag en na het uitgaan rookten we onze laatste sigaret op een steiger aan het meer. De weidsheid van het meer overlapte perfect de weidsheid die W. en

ik op de beste momenten van onze vriendschap ervoeren. Een perspectief waarbinnen onze dagelijkse puberzorgen verwaarloosbaar klein werden.

Voordat ik naar Antwerpen vertrok, probeerde ik in een gedicht te vatten wat het meer voor mij betekende. Ik kwam niet verder dan twee regels. ‘Wij zijn engelen. We begraven onze tranen onder het meer.’ Tot mijn spijt had ik W. al verteld dat ik bezig was aan een gedicht. Op de avond voor mijn vertrek vroeg W. ernaar. In een poging er onderuit te komen vertelde ik hem dat het meer nogal bijdehand was en zich niet in woorden liet vangen. Na lang aandringen kreeg W. mij zover de twee regels uit te spreken. ‘Wij zijn engelen,’ mompelde ik met tegenzin. ‘We begraven onze tranen onder het meer.’ W. schoot in de lach. Ik schaamde me kapot, maar zag er tegelijkertijd ook de humor van in en lachte mee. Later die avond, nadat het even stil was geweest, zei W.: ‘Maar je hebt wel gelijk. We begraven onze tranen inderdaad onder het meer.’

Mijn laatste zomer in Groningen was een zomer vol onweer en rusteloze nachten in bed. W. en ik waren allebei zonder al te veel problemen geslaagd en de verwachtingen die we hadden over ons aanstaande volwassen leven gierden door ons lijf. Een energie waarvoor we niet echt een andere uitweg kenden dan zoveel mogelijk uitgaan.

Op een van de dansavonden in VERA ontmoetten we Ante en Febe. Twee vriendinnen die elkaar bijna even vaak zagen als W. en ik elkaar zagen. Terwijl heel de dansvloer aan het springen was op ‘Invaders Must Die’ van The Prodigy wisselden we schreeuwend onze namen uit. Aan het einde van de avond stelde Febe voor om op dubbeldate te gaan.

In het begin deden W. en ik er nog lacherig over, maar al vrij snel werd het serieus. Na een paar dates in het Noorderplantsoen had ik

mijn oog op Febe laten vallen en W. op Ante. De gesprekken tussen mij en W. gingen bijna alleen nog maar over hoe we elkaars kansen inschatten. Op weg naar de zoveelste dubbeldate waren we zo gespannen dat we geen woord tegen elkaar zeiden.

Hoewel het initiatief veelal van Ante en Febe kwam leken zij veel minder gewicht te hangen aan het daten dan wij deden. In de gesprekken hierover riepen we het begrip 'de fontein van schaamte' in het leven. Ante en Febe wendden niet snel hun blik af als we oogcontact hadden. We probeerden mee te doen met het flirten, maar de fontein van schaamte hield ons tegen.

De fontein begint in je buik. Al bruisend spuit het omhoog. Voordat de schaamte je hoofd heeft bereikt moet je het oogcontact verbreken, anders zal alles te zien zijn. Je hele ziel. Alle angsten, alle verlangens.

Ongetwijfeld waren Ante en Febe ook bekend met de fontein van schaamte, maar onze radar voor onzekerheden aan hun kant was zeer beperkt. In ons hoofd waren Ante en Febe onaanraakbare wezens. Verveelde zeemeerminnen die iemand zochten om mee te spelen.

Het bleek geen spel. Na een maand om elkaar heen gedarteld te hebben waren W. en Ante een koppel. Het mocht niet zo heten, maar de manier waarop ze aan elkaar frunnikten deed anders inzien. Mijn eerste seks had ik met Febe. Hoewel het onhandige seks was en ik haar telkens moest beloven dat ik niet verliefd zou worden, was ik blij om ingewijd te zijn.

Toen ik Febe in VERA met een andere jongen zag zoenen en ze me zei dat het beter was om elkaar niet meer te zien, was dat pijnlijk, maar ik had meer moeite met de afwezigheid van W. Hij sprak veel af met Ante en als we uit waren geweest bleef hij nog in de stad terwijl ik naar huis ging. Behalve MDMA nam hij nu ook af en toe speed en cocaïne. Hij had een leren vestje gekocht waar hij erg verguld mee was. Het was voor hem de ultieme bezegeling van zijn rock-'n-rollbestaan. Als ik hem sprak was hij vaak moe van het uitgaan en kon hij geen volzin meer formuleren. Als hij wel spraakzaam was,

hield hij niet op over drugsdealers die coke snoven van een spiegelscherf terwijl ze naar *Star Trek* keken en mensen die tijdens een feest in de keuken seks hadden. Ik wist niet goed wat ik aan moest met deze verhalen. W. vertelde ze op een ironische toon, als om mij ervan te overtuigen dat hij slechts gefascineerd was door dit wereldje en er alleen als voyeur deel van uitmaakte, maar die benadering leek meer een excuus om niet te hoeven toegeven dat hij bijzonder was ingenomen met zijn lidmaatschap van de feestclan.

Het was omstreeks deze tijd dat ik mijn inschrijving aan de universiteit van Groningen annuleerde en besloot in Antwerpen te gaan studeren. Ik voelde me te vaak W.'s schildknaap en zag in dat als ik mijn eigen draai wilde vinden ik dat waarschijnlijk beter ergens kon doen waar ik niet dagelijks met W. zou optrekken. Het was geen makkelijke beslissing, maar zodra de overweging in me opkwam, wist ik dat het de juiste was.

De keuze viel op Antwerpen mede door de banale reden dat de inschrijvingstermijn in Nederland al verlopen was. Daarnaast herinnerde ik me Antwerpen als een magische stad. Als kind namen mijn ouders mij en mijn zus er geregeld mee naartoe. De beste vriendin van mijn moeder had een appartement op de bovenste verdieping van een voormalig warenhuis in het noorden van Antwerpen. De middeleeuwse huizen, de steegjes met kasseien en het vermoeden van haven dat over de Schelde de stad in werd geblazen. Antwerpen leefde in een andere tijd. In mijn kinderhoofd werd het de stad waar alchemisten in hun torenkamer nog altijd bezig waren om steen in goud te veranderen.

Mijn ouders waren direct enthousiast over mijn nieuwe plan. Samen met mijn moeder ging ik voor een paar dagen naar Antwerpen om een 'kot' te zoeken. Op de tweede dag vond ik mijn torenkamer op de zolder van een herenhuis in de Joodse buurt. Het was geen grote kamer, maar het licht viel mooi naar binnen en de vloer kraakte aangenaam.

W. heb ik het een paar dagen nadien vrij terloops verteld terwijl we *FIFA* zaten te spelen. Hoewel hij niet veel zei, was het duidelijk dat hij schrok. Hij maakte een paar flauwe grappen. Of ik me geen zorgen maakte over wat het met mijn IQ zou doen als ik naar België verhuisde. W. speelde met Napoli en ik met Sevilla. Waar we onze goals normaal uitgebreid van commentaar voorzagen en soms de replay bekeken, zaten we nu zwijgend te turen naar hoe onze spelers de doelpunten vierden.

’s Avonds hadden we afgesproken om naar een feest aan het meer te gaan. Samen met Ante wandelden we vanaf W.’s huis naar het feest.

Een manshoog vuur sproeide vonken in het rond. Uit een grote gitaarversterker die op veilige afstand van het vuur was neergezet kwamen beats voortgestuwd door didgeridoo-klanken.

Ante, W. en ik voegden ons bij een kleine kring waarvan Ante een paar mensen kende. Er was een gesprek gaande over de beste surfplaatsen in Portugal, ik probeerde zo nu en dan iets te zeggen of mee te lachen, maar kon mijn aandacht er niet echt bij houden. Ik stond op en kocht bier bij een jongen met een zonnebril en een zwarte muts die een stuk of twintig kratten achter zich had staan. ‘Het is donker en het is warm,’ zei ik. ‘En toch draag je een zonnebril en een muts.’

‘Mijn ogen zijn extreem lichtgevoelig,’ zei de jongen. ‘Ik kan niet in het vuur kijken zonder zonnebril. En die muts is wie ik ben. Ik ga nergens heen zonder deze muts.’

Ik stootte mijn bierflesje tegen het zijne en liep verder. Bij de speaker was een klein groepje aan het dansen. Voorzichtig probeerde ik een paar danspasjes uit. Het ging eigenlijk wel. Ik besloot wat uitbundiger te dansen. Niet veel later kwamen W. en Ante er ook bij staan. We dansten en het was gezellig, eindelijk was het weer gezellig. Geen onderzoekende blikken, geen zelfbewust gepraat,

simpelweg dansen bij een vuur aan een meer.

Het zal een uur of drie geweest zijn toen Ante zwalkend naar mij toe kwam en stamelde dat W. mij nodig had. Ze wees naar het riet een stukje verderop. Het viel me op hoe fel de maan scheen, alles baadde in een zilveren gloed en het meer blonk metaalachtig. Ik liep op het riet af. Er was een smal paadje van vertrapte stengels dat naar een open plek aan de oever leidde. W. lag daar languit in het gras.

'W., ik ben het. Alles oké?'

W. schudde zijn hoofd. Ik ging naast hem zitten en legde een hand op zijn schouder.

'Wat is er?'

W. keek versuft uit zijn ogen. Zijn mond bewoog op en neer maar hij maakte geen geluid.

'Wat is er gebeurd?' vroeg ik nog eens.

Hij smakte en knipperde een paar keer snel achter elkaar met zijn ogen.

'Iemand heeft mij GHB gegeven,' mompelde hij bijna onverstaanbaar.

'Wie heeft jou GHB gegeven?'

W. haalde traag zijn schouders op.

'Ben je oké?'

'Ja,' bracht W. uit. Zijn mond bleef even openhangen.

'Hij heeft mij geslagen,' ging W. verder.

Bij W.'s linkerjukbeen tekende zich inderdaad een rode, iets verdikte vlek af. Ik nam zijn hoofd in mijn schoot en aaide hem. Een tijdlang bleven we zo zitten zonder iets te zeggen.

'Ik wil niet dat je gaat,' lispelde W.

Ik wist dat W. op mijn vertrek naar Antwerpen doelde, maar ik besloot te doen alsof het over deze avond ging.

'Ik ga nergens heen.'

W. sloot zijn ogen, zocht met zijn hand mijn arm en kneep mij zachtjes in mijn pols. Golfjes zo klein dat je ze amper golfjes zou kunnen noemen, het waren eerder rimpelingen, spoelden aan zonder enig voorwendsel. W. neuriede iets. Hij neuriede vaak als hij zenuwachtig was of als hij geconcentreerd met zijn tong tussen zijn lippen een ui stond te snijden, maar dit was de eerste keer dat ik een melodie herkende in wat hij neuriede. *Oze wieze woze*, was het.

wieze walla

kristalla

kristoze
wieze woze
wieze

wies wies wies
wies

Het café is leeg. Ik sta achter de toog en was de glazen af die de barman van gisteren heeft achtergelaten. Buiten regent het nog altijd. Deze druildag eindigt als het café onder water staat en er een duikboot in de straat verschijnt. De duikboot met vaste klanten. Een voor een zullen ze binnen komen druipen. Brecht met zijn aura van dode bomen. Fiona met haar aura van rinkelend glas. Jonas en Karel met hun aura van ezels in de sneeuw. Zwemvliezen in de hoek, graag.

Onderweg naar werk was het zien van een silhouet met een pet op genoeg om een schok in mijn lichaam te voelen. Eenzelfde soort paranoia als ik had toen W. net was vertrokken en ik hem overal op straat meende te zien. Ik dacht die tijd achter de rug te hebben.

Vroeger haalde ik vaak een zin aan uit *Magnolia: We may be through with the past, but the past ain't through with us*. Het zou kunnen dat dit karma is.

W. was het niet eens met deze zin. Hij zei: 'We onderschatten hoe hard de toekomst ons op de hielen zit.'

Ik denk dat W. zich altijd bovengemiddeld goed bewust is geweest van zijn sterfelijkheid. Zijn vader is gestorven toen W. nog jong was. Hij zat alleen in de auto met het raam open en werd gestoken door een wesp. Hij overleed langs de kant van de weg aan een anafylactische shock. Omdat hij nog nooit gestoken was, wist niemand van zijn allergie voor wespensteken. W. sprak niet veel over zijn vader. Als hij wel iets over hem vertelde, vertelde hij vooral de verhalen waaruit bleek wat een fantastische man zijn vader was geweest. Een van die herinneringen die W. graag ophaalde, zijn ogen glinsterden wanneer hij erover sprak, was dat zijn vader hem op zijn schouders tilde en zei: 'Kom, we gaan naar de reuzenberg!'

Hilde, W. en ik kwamen geregeld in dit café, toen ik er nog niet

werkte. Er speelde goede muziek en de Orval was nergens goedkoper. Misschien was het niet verstandig om hier te gaan werken omdat er zoveel herinneringen aan W. aan dit café kleven, maar eerlijk gezegd heb ik daar de afgelopen jaren weinig last van gehad. Nu zie ik het weer. Nu zie ik weer hoe we achter in het café op 'The Diamond Sea' van Sonic Youth hebben staan headbangen, nu zie ik hoe we aan de toog hebben zitten praten over verstandskiezen en orde uit chaos en kwakzalverij en dat ik het als kind heel lekker vond om op potloodgum te bijten en wat voor pathologie we daaruit konden destilleren. Wat ging er in ons om? Niets. We hadden het naar onze zin. Dat was alles.

Het scherm van mijn telefoon licht op. Het is een berichtje van Hilde.

'Het was fijn je weer te zien. Ik heb vandaag nog best goed kunnen werken. Ca va met jou? Het spijt me dat ik je zo overviel, maar ik wist ook geen betere manier om het te vertellen. Hopelijk ben je oké.'

'Hé,' stuur ik terug, 'ik vond het ook heel fijn om jou weer te zien. Al is het onder deze bizarre omstandigheid. Ik voel me raar, maar ben voor de rest wel okee, geloof ik. Jij?' En: 'Zou graag zien waar je mee bezig bent. Heel nieuwsgierig.'

'Bizar is het enige woord,' stuurt Hilde. En daarna: 'Ik ben oké. Kom je morgen langs m'n atelier?'

De straat loopt vol.

De duikboot verschijnt.

Glazen afwassen, glazen afwassen, glazen afwassen. Als ik mijn blik onscherp maak is het net alsof ik verdwijn in het sop.

Deze nacht, zo stoned als een garnaal, onder een hemel met duizend sterren, het zijn er precies duizend, ik heb ze allemaal geteld, schrijf ik je een brief, lieve Olaf, de eerste brief,

Ik hoop dat het goed met je gaat en ik weet dat het goed met je gaat. Ik lig hier op een dun matras mezelf dood te zweten. De ventilator is kapot. Als ik mijn neus in de lakens druk, dan ruik ik mijn zweet van gisteren. Gek toch eigenlijk? Dat opgedroogd zweet heel anders ruikt dan vers zweet.

Buenos Aires is een mooie maar ook een beetje een saaie stad. Hilde en ik proberen leuke plekken te vinden om 's avonds naartoe te gaan en te drinken en we belanden de hele tijd in bars waar ze alleen maar gin-tonics serveren. Gin-to's. G&T's. Ik wil geen gin-to's, snap je? Ik wil gewoon blowen en stoned zijn. En dat ben ik ook. Dus wat dat betreft doe ik het goed. Een reiziger met talent voor de dingen. Zo wordt hier naar ons gekeken. Kijk, zeggen de mensen op straat tegen elkaar, daar lopen twee reizigers met talent voor de dingen. Ze knikken goedkeurend. We laten het ons graag aanleunen, maar we proberen er ook niet te veel aandacht aan te schenken want dan zouden we geen reizigers zijn met talent voor de dingen. En uiteindelijk, laten we eerlijk zijn, is dat waar het om gaat als je reist. Gezien worden als een reiziger met talent voor de dingen. Fuck mensen die iets willen beleven op hun reis, weet je wel. Fuck mensen die zichzelf willen leren kennen. Fuck mensen die in contact willen komen met andere culturen. Gewoon soepel door een nieuw decor bewegen en voor de rest dezelfde dingen doen die je thuis ook zou doen. Lezen, drinken, eten, nagels knippen, sokken wassen wanneer de schone op zijn, zijn. Het is zoals dat ene spel dat we als kind altijd speelden, ik weet niet of jij het ook speelde, maar ik speelde het weleens, dat spel waarbij iemand met zijn gezicht naar de muur staat en 'Annemaria koekoek' roept en je moet diegene tikken, maar je mag alleen bewegen als je niet wordt gezien, zoiets. Ik weet niet meer precies hoe het ging. Ik wil maar zeggen, schoonheid verkrampt als je ernaar kijkt of zoekt, als je er niet naar kijkt kan schoonheid veel vrijer bewegen. Haha, dit is echt zo'n gedachte die nu heel diep voelt, maar goede kans dat als ik dit morgen teruglees, ik met mijn ogen rol en blijf rollen tot mensen denken dat ik in een kameleon verander. Hoe chill zou dat zijn? In een kameleon veranderen en elke fucking kleur die er maar bestaat aan kunnen nemen. Welke kleur zou jij graag willen zijn? Welke fucking kleur?! Haha, sorry, ik heb de slappe lach. Dat is zo goed aan het schrijven van een brief, eigenlijk moet ik het vaker doen, je schrijft een brief en het is net alsof je echt tegen die persoon aan het praten bent. Ik zie gewoon voor me hoe jij reageert op wat ik hier schrijf en ik zie je lachen en dan barst ik zelf ook in lachen uit. Goed, goed, ik ben gekalmeerd, oké, ja, ik kan weer.

Appelblauwzeegroen, dat is de kleur die ik graag zou willen zijn. Hilde zei dat dit echt een woord is in België. Ze zei dat het vroeger een ironische kleuraanduiding was, iets wat je zei

als je de naam van een kleur niet wist, maar inmiddels wordt er vaak een soort van turquoise mee bedoeld. Is dat niet stom? Zo'n fantastisch woord om onze debiele hokjesgeest eens voor paal te zetten en dan moet er toch weer een hok voor getimmerd worden. Appelblauwzeegroen. Het blijft wel een fantastisch woord natuurlijk. Appelblauwzeegroen. Heb jij het weleens gehoord? Gebruik je het zelf al? (Misschien versta ik je helemaal niet meer als ik terug ben.) Ik weet dat ik het al gezegd heb, maar je moet Hilde echt ontmoeten. Ze is over twee weken weer in Antwerpen, dan moeten jullie maar eens afspreken. Ze ligt nu in het bed aan de andere kant van de kamer. Ik zal dit blad even naar haar ophouden zodat je naar haar kunt zwaaien. Ze slaapt, denk ik. Nee, ze slaapt niet. Half, ze slaapt half. Ik zei haar dat ik bezig was jou een brief te schrijven en toen zei ze: 'Zeg hallo van mij.' Dus bij dezen, een slaperig maar welgemeend 'hallo' van Hilde. We zijn eergisteren insecten gaan vangen in een natuurpark ten noorden van Buenos Aires. 's Nachts. Dat was echt magisch. We hingen een zaklantaarn in een bosje vlak bij een meer en hebben uren stilgezeten rond de lichtcirkel om te zien wat voor insecten erop afkwamen. Je weet dat ik niet gek ben op insecten, maar Hilde vindt ze zo fantastisch dat het mij voor het eerst lukte om iets van charme te zien in de krioelende pootjes en lijfjes. Hilde hoopte een bepaalde mot waarvan ik de naam alweer vergeten ben te vangen. Dat is helaas niet gelukt, maar we hebben wel een rode tor gevangen die blijkbaar best zeldzaam is. Hij heeft kleine zwarte kraaloogjes en hij heet Frank. Frank zit in een potje en is dood, maar hij leek het vooruitzicht straks op een kussen te worden gespeld en zo vereeuwigd te worden niet heel onaangenaam te vinden. Hij stak zijn duim naar ons op en zei: doe met mij wat je wil, ik ben Frank. Dat weten we, zeiden wij, want zo hebben we jou net genoemd. Jazeker! riep Frank. Malle tor. Goed dat hij dood is. Overdag hebben we in dat park veel gekko's gezien. Die beesten kunnen dus echt ondersteboven over een tak rennen, supervet.

Genoeg over mij, Olaf. Met jou? Hoe is het met jou? Hilde heeft mij veel over Antwerpen verteld. Zodra ik terug ben kom ik op bezoek. Ik had dat natuurlijk al veel eerder moeten doen. Ik denk dat ik gewoon even in de war was. Jij was weg. Ik ging rechten studeren. Dat bleek hemeltergend saai. Wtf wil ik doen? Dat soort vragen hielden mij bezig. Raar hoe dat werkt. Ik nam mij voortdurend voor om je te bezoeken, om je te schrijven, om je te bellen, maar ik was de hele tijd onrustig en dan dacht ik: vandaag niet. En dan is er een week voorbij en dan is er een maand voorbij etc. etc. Deze nacht is anders. Deze nacht zie ik alles heel helder. Ik kijk naar buiten en ik zie donkere palmen en een maan zo rond als het ei van een schildpad, ik zie katten samenzweren rond een overvolle prullenbak, ik voel de genade in de vorm van een verkoelend briesje langs mijn gezicht strijken, hier ergens ver vandaan klotsen golven vredelievend tegen de romp van een schip, genade, genade, eindelijk genade, ik kan weer slapen.

Veel liefs en tot heel, heel snel,

W.

PS Voordat ik ging slapen moest ik nog even opzoeken wat 'een reiziger met talent voor de dingen' is in het Spaans. Un viajero con talento para las cosas.

Soy un viajero con talento para las cosas, mucho gusto!

PPS Hilde vertelde mij gisteren trouwens een bizar feitje. Als je twee babybidsprinkhanen in een doosje doet en ze af en toe voert groeien ze normaal op, als je één babybidsprinkhaan met een spiegeltje in een doosje doet en hem af en toe voert groeit hij ook normaal op, maar als je een babybidsprinkhaan alleen en zonder spiegel in een doosje doet raakt hij helemaal misvormd. Te grote voorpoten, minuscule achterpoten, enorm linkeroog, klein rechteroog, dat soort dingen. Akelig, niet?

Mijn eerste maanden in Antwerpen waren even bevreemdend als opwindend. Hoewel ik aardig wat spullen had meegenomen uit Groningen kon ik mij toch niet aan de indruk onttrekken dat mijn kamer een hotelkamer was. Bij het slapengaan, wanneer ik mijn boek weglegde en het nachtlampje uitknipte, zag ik dat de meubels naar mij keken. De twee kasten, de fauteuil, ze hielden mij nauwlettend in de gaten. Eerst werd ik er bang van, maar door me in te beelden dat ze over mij waakten lukte het om rustig in slaap te vallen.

’s Ochtends maakte ik in de gemeenschappelijke keuken in het souterrain een kop oploskoffie en at ik brood met jam. Ik verbaasde me over de dunne plakken die je krijgt wanneer je in België aan de bakker vraagt je brood te snijden. Door het kleine betraliede raam dat uitkeek op de stoep zag ik de zwarte lakschoenen van chassidische joden voorbijwandelen. Getoeter, het bellen van een tram, hongerige motoren, onbestemd gedruis, alles stroomde door dat raampje naar binnen. De geluiden waren zo onvergelijkbaar anders dan in Groningen. Achter dat raam begon een wereld vol onontdekte manieren en gezichten en taferelen.

Tijdens de colleges kwam ik er algauw achter dat filosofie zoals ik het van meneer Staartjes mee had gekregen weinig te maken had met filosofie als academisch discours. In plaats van de levendige discussies waar ik me zo op had verheugd bleek het gros van de docenten de voorkeur te geven aan het oplepelen van gortdroge overzichten die ook bij henzelf niets dan verveling opwekten. Dat nam niet weg dat het studeren zelf mij ontzettend beviel. Ik leerde het meeste door ’s avonds thuis de voorgeschreven literatuur door te nemen. Zoals zoveel beginnende filosofiestudenten raakte ik verslingerd aan het werk van Nietzsche en Kierkegaard. Ook ontdekte ik de toen net overleden filosofe Patricia de Martelaere, wier essays ik las en herlas tot ik hele passages uit mijn hoofd kende.

‘Want wat zijn vreugde en vermaak anders dan het zich verzetloos laten meeslepen door een beweging?’

Het staat aan het begin van een essay weggemoffeld tussen twee haakjes. Ik had het gevoel over een waarheid te struikelen toen ik het las. Ik zette het dakraam open, rolde een sigaret, ging voor de spiegel staan, stak de sigaret aan en sprak die zin tegen mezelf uit. ‘Want wat zijn vreugde en vermaak anders dan het zich verzetloos laten meeslepen door een beweging?’ Ik blies rook uit en kon niet stoppen met lachen.

Er waren vijf medestudenten met wie ik iets van een band opbouwde. We kookten soms voor elkaar en doken daarna samen de kroeg in. Hoewel we het best gezellig hadden en ook boeiende gesprekken konden voeren, was de sfeer tussen ons doorgaans raar en nerveus. Over de onzekerheden die zo overduidelijk aanwezig waren werd in alle talen gezwegen. Als ik naar huis fietste had ik dikwijls het gevoel dat ik de avond alleen had doorgebracht. Toch gaven de bijeenkomsten mij zelfvertrouwen. Iedereen luisterde wanneer ik iets zei en in vergelijking met de anderen viel het wel mee met mijn onbeholpenheid. Wanneer er gelachen werd om een grap die ik maakte, leek ik touwtjes in handen te hebben waarmee ik iedereen kon laten reageren zoals het mij beliefde.

Van W. hoorde ik zo goed als niets. Evenmin liet ik iets van mij horen. Het was alsof we een pauze namen van drie jaar intensieve vriendschap. Eind oktober stuurde ik hem een uitgebreide mail over mijn aankomst in Antwerpen. Daar antwoordde W. snel en enthousiast op. ‘Wat een avontuur! Man, ik heb zo’n zin om ook eens weg te zijn uit Groningen. Echt weg! Kom je heel gauw opzoeken.’ Hij beschreef zijn eerste colleges rechten als ‘een tragikomische hellevaart’. Bij gebrek aan ruimte vonden veel van de colleges plaats in de Pathé-bioscoop. Zijn medestudenten waren nog

dommer dan ‘een blik knakworsten’. Ante en hij waren op elkaar uitgekeken, maar dat vond hij wel best zo. Hij ging minder uit en was ook gestopt met drugs. Hij dacht erover te stoppen met zijn studie en werkte bijna voltijds in een broodjeszaak om te sparen voor een reis.

Rond kerst ging ik voor het eerst terug naar Groningen. Ik keek ernaar uit om W. weer te zien, maar toen ik op tweede kerstdag aanbelde bij het huis van zijn moeder, waar hij nog altijd woonde, deed niemand open. Alle gordijnen in het huis waren dicht. Op de tweede verdieping zag ik in een fractie van een seconde een gestalte, die ik voor de moeder van W. hield, tussen de gordijnen door naar buiten spieden. Had ik het me ingebeeld? Nee, ik had de gordijnen toch echt zien bewegen. Ik belde nog eens aan. De deur bleef dicht. De moeder van W. had periodes van ‘lethargie’ zoals W. het noemde, in zulke periodes kwam ze haar slaapkamer niet uit. Ik ging ervan uit dat ze zo’n episode doormaakte. ’s Avonds belde ik W. en hoorde ik hem tegen een achtergrond van schreeuwende kinderen verklaren dat hij op een familiefeest was in Amersfoort.

Paradoxaal genoeg kwam het contact tussen mij en W. weer op gang toen hij zich aan de andere kant van de wereld bevond. In februari stuurde hij mij een sms vanuit Argentinië – ik had geen idee dat hij daar was – met de vraag of het mij leuk leek om te skypen.

Terwijl het bij mij al laat op de avond was, bevond W. zich nog in helder daglicht. Hij zat in een pixelkluit. Hij droeg een hemd en op de achtergrond waren computerschermen met schotten ertussen te zien. In dit gesprek viel de naam ‘Hilde’ voor de eerste keer. Hij had haar net ontmoet. Ze sliep in dezelfde *dorm* als hij en toen hij haar in het Nederlands had horen bellen had hij haar aangesproken. Ze hadden die avond op het dak van het hostel twee flessen wijn opgedronken en aan één stuk door gepraat. W. vertelde dat de gesprekken hem aan die met mij deden denken. Omdat het zo goed klikte hadden ze besloten om samen verder te reizen.

‘En het beste is,’ zei W. ‘Dit ga je nooit geloven. Raad eens waar ze vandaan komt?’

Hij liet me niet veel tijd om te raden.

‘Ze studeert in Antwerpen!’

‘Serieus?’

‘Ja! Vrije kunsten, aan de academie. Als Hilde terug is...’

Er kwam ruis op de verbinding,

‘Wacht even, je valt weg.’

‘O. Ik zei: als Hilde terug is…. Jullie gaan het ook goed… Denk ik. Nu?’

W.’s gezichtsuitdrukking sprong van frame naar frame.

‘Ik versta het nog steeds niet.’

‘Dat als… terug is. Jullie zeker… Denk dat jullie het ook... vinden.’

Een rood telefoontje op mijn scherm. W. stuurde mij in de chat dat hij het ging proberen fixen, maar gaf al vrij snel daarna aan dat het niet meer ging lukken.

Het was W.’s voorstel om brieven naar elkaar te schrijven. Gedurende de vier maanden dat W. op reis was hebben we ieder zes brieven geschreven. W. deed ze op de post en ik beantwoordde ze per mail zodat ze niet zouden aankomen op een adres waar hij al was vertrokken. Ik bewaar zijn brieven ook in de paarse schoenendoos. Ze zijn de begrijpelijke tegenhanger van ‘De pretsarcofaag’. In die brieven vind ik W. op zijn best terug. Eigenaardig, want dat was hij nu eenmaal, maar ook charmant, slim en eenvoudig lief te hebben. Misschien dat het daarom gemakkelijker is om door ‘De pretsarcofaag’ te scrollen. Toen ik vanmiddag de brief uit Buenos Aires vastpakte, had ik bijna het gevoel een museumstuk in handen te hebben waarvoor ik eigenlijk handschoenen aan had moeten doen. Dit ding heeft al die tijd onder mijn bed gelegen. W.’s woorden. Welke W.?

De W. die is vertrokken zou nooit zo'n brief hebben geschreven.

De W. die nu terug is zou nooit deze brief geschreven hebben.

De laatste klant is vertrokken. Van harte ging dat niet. Het was Liedewij. Liedewij heeft er aan handje van ongevraagde monologen af te steken. ‘Ge moet nie vergeten dat we te gast zijn op deze aarde,’ was dit keer haar met dubbele tong verkondigde boodschap. ‘Maar Olaf. Ik meen het, hè. Ge lacht, maar we zijn hier alleen maar op bezoek. We worden geboren, we verblijven hier even en dan vertrekken we weer. We mogen dankbaar zijn voor de gastvrijheid. Deze wereld zou zoveel schoner zijn als…’

Ik doe de deur op slot en laat de jaloezieën zakken. Ik bedacht daarnet een grap (alhoewel ‘grap’ misschien niet helemaal het juiste woord is, er zal op een podium weinig succes mee te behalen zijn):

Wat is het ergste aan een vriend die spoorloos is verdwenen?

Het feit dat hij elk moment voor de deur kan staan.

Het gelach buldert door de zaal.

Dag 3

Een vogel zo groot dat hij een hele stadswijk overschaduwt wanneer hij overvliegt. Iedereen op straat legt het hoofd in de nek om te zien waaraan ze deze plotselinge zonsverduistering te danken hebben. Ze moeten verbijsterd vaststellen dat ze tegen het silhouet van een kolossale vogel aankijken. De kraaiachtige roep van de vogel, *ARG*, *ARG*, is zo luid dat hij het beton en het asfalt doet trillen. Mensen dekken de oren af om niet doof te worden. Het is de heilige Ar-Arak. De gevleugelde god die heerst over de zeven gewesten in het oosten en die vanuit zijn nest uitkijkt over de oceaan van het dodenrijk. *ARG! ARG!*

Het kleed dat in Hildes atelier hangt is drie bij twee meter groot en gemaakt van allemaal verschillende veertjes die samen grotere veren vormen. Je herkent de kleinere veren pas als veren wanneer je er met je neus bovenop staat. Over heel het werk hangt een parelmoeren glans. Na het lezen van *Het boek van de denkbeeldige wezens* van Borges had Hilde het plan opgevat resten te maken van dieren die nooit hebben bestaan. De garage waarin ze haar atelier heeft hangt en staat vol met huiden, vachten, cocons en snavels van denkbeeldige wezens. Het is alsof je door een natuurhistorisch museum met vervalsingen wandelt. Een doorschijnend cicadeschild ter grootte van een baby, een mosgroene lap everzwijnhuid.

Hilde zit op een stoel met haar buik naar de rugleuning gedraaid een sigaret te roken. Ze draagt een roze broekpak dat ik nog ken van toen ze het net gekocht had en het nog niet onder de verfvlekken zat. Ze ziet er moe uit. Terwijl ik rondkijk voel ik hoe zij haar eigen werken probeert te zien zoals ik ze zie. Tegelijkertijd lijkt ze vrij onverschillig, alsof ze een *garage sale* houdt in plaats van mij te tonen waar ze drie jaar mee bezig is geweest.

‘Eigenlijk gaat je werk over schaal,’ zeg ik. ‘Door zulke grote wezens in het leven te roepen voel je jezelf ineens superklein.’

‘Misschien had jij de tekst in de folder moeten schrijven,’ zegt Hilde droogjes. ‘Ik geloof dat er nu iets in staat over de herontdekking van fantasie als overlevingsstrategie. Het is soms echt tragisch hoe mensen zich in bochten wringen om werk als actueel uit te leggen.’

‘Opdracht aanvaard. Ik zal een honderd pagina’s tellende beschouwing schrijven over de filosofische implicaties van jouw werk aangaande het begrip “schaal”. Als dat geen succes wordt, weet ik het ook niet meer.’

‘Volgend jaar cureer jij de Biënnale van Venetië.’

Schaal. Ineens moet ik terugdenken aan een minicolablikje dat ik bij wijze van grap voor Hilde had gekocht in een kringloopwinkel omdat ze mij had verteld dat ze gek was op miniatuurspullen, we waren toen net samen. Later die dag zei ik haar dat ik een cadeautje voor haar had. Ik klemde zonder dat ze het kon zien het miniblikje tussen mijn handen en opende ze vlak voor haar gezicht. Hilde viel achterover op haar bed met een dichtgeknepen gezicht. ‘Help!’ riep ze. ‘Help! Ik ga dood. Help!’ En het was waar, ze was echt aan het sterven. Dood door vertedering. Vertedering die op mij oversloeg waardoor ik ook ineengedoken begon te gniffelen. Ik denk dat ik nooit zo verliefd ben geweest als op dat moment.

Hilde was eerder teruggekomen uit Argentinië dan W. Ze had mij via Facebook gevraagd of het mij leuk leek om elkaar te ontmoeten. Hildes profielfoto was een afbeelding van een kluit harige, zwart-oranje rupsen. Ze had een paar werken online staan, waaronder een schilderij van een meisje voor een spiegel met een tandenborstel die uit haar oog stak. Het was in vreemde groenige en blauwige tinten geschilderd, maar kwam desondanks heel realistisch op mij over. Omdat Hilde geen foto’s van zichzelf op Facebook had staan, dacht ik dat het misschien een zelfportret was. Het meisje op het schilderij

had een spits, vogelachtig voorkomen. Hilde bleek eerder iets otterachtigs te hebben toen ik het café binnenging waar we hadden afgesproken. Een vrij rond gezicht met een kleine naar voren prikkende neus en zachte ogen. Ze droeg haar bruine haar los, iets langer dan schouderlengte. Ze zat rustig in een schetsboekje te tekenen. Naast het boekje lag een opengeritste etui vol viltstiften. Ze keek op en herkende me meteen. Een krul van de mondhoek en een vernauwing van de pupillen. (Ik heb me een paar keer afgevraagd hoe ze wist dat ik het was, tot ik bedacht dat ik wel met mijn hoofd op Facebook stond.)

We dronken allebei een dubbele espresso. Wat onwennig begonnen we elkaar vragen te stellen. Ik: Hoelang ben je al terug uit Argentinië? Wat studeer je precies? Zij: Hoe bevalt Antwerpen? Ze deed net als ik haar best om geen stiltes te laten vallen. Uiteindelijk kwamen we met name over Argentinië te spreken. Hilde liet mij op haar laptop foto's zien van de insecten die ze er gevangen had. De meeste had ze weer losgelaten en enkeling had ze in een potje mee naar huis genomen. Wanneer ze over een van de insecten vertelde deed ze dat op de toppen van haar adem. *Weet je wat cool is, en weet je wat nog cooler is, en het allercoolste is. Dit insect is zo cool.* Op een van de foto's stond W. met een vlindernetje als een capuchon op zijn hoofd, hij knipoogt naar de camera. Hij ziet er op die foto veel ouder en volwassener uit dan ik hem kende. Ik had zijn huid ook nog nooit zo bruin gezien.

De manier waarop Hilde zich tegenover haar eigen woorden verhield voelde zo aangenaam en vertrouwd dat mijn behoefte om me te bewijzen langzaam wegebde. Op den duur spraken we in dezelfde kleuren en die kleur werd op de meest overweldigende manier rood toen er op de spoorbrug tegenover het café een trein voorbijkwam waarvan de ramen het licht van de ondergaande zon in grote rode vierkanten het café in reflecteerden. We vielen allebei stil. Rode vlakken gleden door het café. 'Zalig,' zei Hilde. 'Ik kom hier

best vaak, maar dit heb ik nog nooit gezien.'

De barman had het opgevangen. 'De hele maand april. Ergens tussen acht en negen. Meestal twee treinen lang.' Hij zei het monotoon, alsof hij het schouwspel kon missen als kiespijn. Hilde en ik keken elkaar grinnikend aan terwijl het rood over onze gezichten en lichamen reed.

Hilde viste iets uit haar rugzak.

'Ik heb een cadeautje voor je. Een cadeautje van W.'

Een in zwart papier gewikkeld pakje. Er was een ansichtkaart aan vastgeplakt.

> Vriend! Wie had ooit gedacht dat er een drank bestond nog goddelijker dan koffie! De Argentijnen bezitten het geheim. Hier is alvast de kalebas. Ik neem de thee mee. Hilde heeft er ook één. Kunnen we straks gedrieën maté slurpen! Muchos besos, W.

Ik scheurde het pakje open en trof een bruine kalebas aan waar een ijzeren tuitje uit stak.

'Wat is dit?' vroeg ik.

'Een relikwie,' zei Hilde. 'Het is om maté uit te drinken.'

Glunderend keek ik Hilde aan. 'Dank je wel.'

'Je moet mij niet bedanken,' zei ze.

'Dat is waar. Maar toch. Dank je wel. Op z'n minst voor het transport.'

'Met liefde de oceaan over gesmokkeld. Geen zorgen.'

Een paar weken na onze eerste afspraak nodigde Hilde mij per mail uit om naar een tentoonstelling van haar klas te komen kijken. Die vond plaats in de academie in het centrum. Hilde had Google Streetview-afbeeldingen nageschilderd. Het waren streetview-opnames van een plein in Parijs. In de folder las ik dat op dit plein in 1310 de mystica Marguerite Porete verbrand werd. Getuigen verklaarden dat ze had geglimlacht terwijl ze in vlammen opging. Er

stond een citaat bij uit het enige werk dat van haar is overgeleverd: 'I swim in an ocean of joy, yet feel no joy, for I am joy itself.'

Er hingen tien schilderijen in het lokaal. Allemaal toonden ze het plein vanaf een andere hoek. Sommige beelden waren meer ingezoomd dan andere. Er stonden mensen op met uitgesmeerde gezichten die hun dagelijkse gang gingen. Sommige figuren kwamen op meerdere schilderijen terug. De man in het leren jack, leunend op een reling, de vrouw met de groene plastic zak. In het midden van het plein stond een draaimolen, vermoedelijk op de plaats waar ooit de brandstapel was. Hilde had alles in felle, scherpe kleuren geschilderd, alsof de beelden met een hittegevoelige camera waren vastgelegd. Er hing een vreemde feestsfeer op het plein.

Na afloop ging ik met Hilde en haar huisgenoten mee naar hun stamcafé, de Witzli Poetzli. Iris, Kiri, Ivan en Valencia. Hilde refereerde aan hen als de oasebewoners omdat ze samenwoonden in een studentenhuis dat ze genoemd hadden naar de massagesalon beneden. Onderweg naar het café probeerde ik mezelf te introduceren, maar iedereen bleek al te weten wie ik was.

Op het terras ging het gesprek van de hak op de tak. Er was een running gag gaande. 'Incognito. Met kristal,' luidde de frase die elke keer opnieuw veel hilariteit opwekte. De pauze tussen 'incognito' en 'met kristal' leek van cruciaal belang. Ook dienden de woorden op een samenzweerderige toon te worden uitgesproken, alsof het om extreem vertrouwelijke informatie ging. Als iemand niet goed uit zijn woorden kwam, kon een ander het verhaal afbreken met 'Incognito. Met kristal', en dan lag iedereen in een deuk. Ik overwoog te vragen wat de betekenis achter deze woorden waren, maar wilde niet te veel de nieuweling uithangen, bovendien vond ik ze op den duur zonder uitleg ook best grappig.

Ik probeerde een inschatting te maken van wat ieders rol was in

deze kring. Ivan leek mij de zachte reus van het gezelschap. Het was duidelijk dat hij graag de lieve vrede binnen de groep wilde bewaren en hij sprak met veel 'misschiens' en 'begrijp-me-niet-verkeerds'. Kiri bestempelde ik als de dromer (de dromer onder dromers). Ze was een kwartier lang aan het woord over de gebarentaal van hijskranen. Hijskranen zouden volgens haar over heel de stad met hun armen signalen naar elkaar sturen. Het intrigeerde me dat niemand in de groep haar verhaal in het belachelijke trok. Iris en Valencia vond ik het moeilijkst om vast te pinnen. Valencia zat net als ik vooral te luisteren. Ze rookte aan één stuk door en wachtte haar momenten af om het scherpst van iedereen uit de hoek te komen. Ook maakte ik uit het gesprek op dat ze bijzonder veel van koeien hield. Bij Iris moest ik nog het meest aan een nar denken, hoewel ik wist dat ik haar daarmee tekortdeed. Ze had een hyperexpressief gezicht – bijna ieder woord kreeg een eigen gelaatsuitdrukking mee – en ze stond vaak op uit haar stoel om bij het vertellen haar hele lichaam te kunnen gebruiken.

Na een paar Westmalle Tripels lukte het me om me in de snelle discussies te mengen. Ik moest het met name hebben van korte reacties. Mijn eigen inbreng in het gesprek beperkte zich tot de niet bijster diepgravende opmerking dat er een 'i' zat in al hun namen.

'Iiiiiiiii,' kraaide Valencia. 'Iiiiiiiiiiiiiii. Het genootschap van iiiiiiiiiiii.'

Vlak voor iedereen naar huis ging had ik nog kort een onderonsje met Hilde. We zaten naar elkaar toe gebogen met dubbele tong levenswijsheden uit te wisselen.

'Maar je moet gewoon nee zeggen,' zei Hilde. 'Bij alles wat je doet. Nee zeggen, begrijp je. Omdat het nooit genoeg is. Versta je?'

'Ja,' zei ik. 'Ja. Ja. Ja. Incognito. Met kristal.'

Hilde lachte, hield haar hoofd schuin en keek mij onderzoekend aan, haar blik gleed van mijn ogen over mijn wang naar mijn mond en langs mijn andere wang weer terug naar mijn ogen.

‘Je hebt goed opgelet vanavond,’ zei ze.

We richtten onze aandacht weer op het gesprek dat tussen de rest gaande was, maar bij alles wat er gezegd werd voelde ik hoe we vooral op elkaar gefocust bleven.

‘Ik heb heus wel een vinger aan de pols van de tijd,’ zei Kiri geërgerd. ‘Misschien niet mijn wijsvinger, maar toch zeker mijn ringvinger.’

De Oase deed haar naam eer aan. Via een donker halletje kwam je in een negentiende-eeuws pand terecht met stucwerk aan het plafond, oud, loskomend behang, glas-in-lood in de tussendeuren en helemaal boven een grote keuken en eetkamer ineen waar veel licht naar binnen viel. Hier rond de grote, wankele eikenhouten tafel kwam iedereen samen.

Ik werd vaste gast aan huis. Het eten stond meestal rond een uur of negen op tafel. Iedereen kookte weleens. Lasagnes, curry's, een enkele keer zelfgemaakte sushi. Hoewel er regelmatig iets aanbrandde, smaakte het bijna altijd voortreffelijk en er was nooit te weinig. Na het eten dronken we koffie. Onze sigaretten drukten we uit op de borden. Borden die verdwenen in de afwasberg. De afwasberg die kon groeien, overhellen, instorten en die een enkele keer ook wel slonk maar die nooit voor langer dan een dag verdween. We dronken bier, wijn, Ricard, wat er maar in huis was, ik nam altijd een fles rood mee, en na afloop doken we vaak de kroeg in.

Kiri had de grootste kamer. Liggend op kussens en matrassen keken we hier naar films op een oude breedbeeldtelevisie die bijna even diep als breed was. Van Kiri mocht het raam nooit dicht, ondanks de grote hoeveelheid muggen die naar binnenvloog. We keken op een warme avond *Apocalypse Now* met een onophoudelijk gezoem rond onze oren, waardoor het net was alsof de jungle van de film de kamer in lekte.

Hoewel het altijd Hilde was die mij sms'te met de vraag of ik mee wilde eten, duurde het even voordat ik haar kamer te zien kreeg. Haar deur zat altijd dicht, waardoor ik soms bijna het idee kreeg dat ze iets voor mij verborgen wilde houden. Ze kon de verbazing ongetwijfeld van mijn gezicht aflezen toen ze me voorstelde haar kamer te laten zien. We hadden net risotto met asperges gegeten en

aan tafel was een discussie ontstaan over de vraag of er meer spiegels in huis moesten hangen. Het leek Hilde niet veel te kunnen boeien, ze pakte mijn hand vast en fluisterde: ‘Kom, ik laat je mijn kamer zien.’ Niemand sloeg er acht op dat ze mij de keuken uit trok. Met mijn hand nog altijd stevig in de hare geklemd leidde ze mij de trap af naar de tweede verdieping waar haar kamer zich bevond. Pas bij het openen van haar deur liet ze mijn hand los. Ze opende de deur voorzichtig, alsof er binnen iets of iemand te slapen lag. Haar kamer was kleiner dan die van Kiri, maar nog altijd groot voor een studentenkamer. Ik zag een met donkerblauwe stof beklede bank, een groene lampionachtige lamp aan het plafond, een tweepersoonsbed, een bureau, en enkele kasten waarvan een grote, antieke zwarte kledingkast het meest in het oog sprong. De kamer ademde de sfeer van een bedoeïenentent en rook naar anijs, honing en zweet. Hilde sloot de deur. Eerst liet ze mij haar terrarium met wandelende takken zien. De wandelende takken deden waar ze goed in waren want ik zag in eerste instantie alleen echte takken en blaadjes. Na lang kijken vond ik er een. Een sprietje op poten.

‘Hebben ze namen?’

Hilde wees er een aan.

‘Dat ben jij. Die heet Olaf.’

‘Serieus?’

Hilde prikte in mijn zij met haar vinger.

‘Denk je echt dat ik ze uit elkaar kan houden?’

Ik lachte en haalde mijn schouders op.

‘En nu,’ zei Hilde. ‘Nu wil ik je mijn schatten laten zien.’

Ze liep naar de zwarte kast en opende de deuren.

Er verscheen een labyrint aan planken, lades, kistjes, potten en doosjes.

‘De meeste heb ik van mijn vader gekregen, maar er zijn er ook een aantal die ik zelf heb gevangen en geprepareerd.’

Ze pakte een glazen doosje van onderste plank. Er zat een

opgespelde vlinder in ter grootte van een kinderhand. De vlinder was fluorescerend blauw en had gekrulde vleugelpunten.

'Dit was een van de eerste die ik heb gevangen. Ik denk dat ik elf was.'

Ze borg de vlinder weer op en opende nu een lade waar ze een kistje uit tilde dat ze tussen ons op de grond neerzette. Ze ging op haar knieën zitten en gebaarde dat ik naast haar moest komen zitten. Ze opende het kistje en haalde er een grote zwarte kever uit die ze op haar handpalm zette.

'Een scarabee,' zei ze. 'Een mestkever eigenlijk, maar scarabee klinkt natuurlijk een stuk beter.'

De kever glansde; hij leek elk moment in beweging te kunnen komen.

'Je mag hem aaien als je wil.'

Met mijn vinger streek ik kort over het schild van de kever. Het voelde glad en verbazingwekkend robuust. Het zwart van de kever was prachtig. Het was het zwartste zwart, inkt-inktzwart. Hilde borg de kever weer op en liet mij nog een arsenaal aan torren, vliegende herten en sprinkhanen zien. Allemaal schijnbaar springlevend. Ook toonde ze een spin die me de rillingen over mijn lijf deed lopen. Het was een grote spin, met dunne poten en een dik harig lijf. Hij leek ogen op pootjes te hebben. Tot grote hilariteit van Hilde slaakte ik een kreet die het midden hield tussen een gil en een soort korte blaf.

'Doe die maar gauw weer weg,' zei ik.

'Je bent niet de eerste die dat zegt.'

Ze gaf gehoor aan mijn verzoek en pakte een jampot uit de kast.

'Deze moet ik nog opspelden,' zei Hilde. 'Een nachtpauwoog. Ik heb hem samen met W. in Argentinië gevangen.'

Ze draaide het geruite deksel van de pot.

Op de bodem lag een dikke mot met roestrode vlekken die deden denken aan legercamouflage voor woestijngebieden. Het was een

hypnotiserend patroon, je kon er een compleet landschap in ontdekken.

'Hoe hebben jullie die gevangen?' vroeg ik.

'Heel makkelijk,' zei Hilde. 'Hij kwam de kamer van ons hostel binnengevlogen. Ik heb meteen het raam dichtgedaan en de lichten uit. Met een zaklamp maakte ik een lichtkring op de muur en W. stond klaar met mijn vlindernet om hem te vangen.'

'En hoe dood je hem dan?'

Hilde zette een hand vlak naast mij en boog naar me toe.

'In een pot als deze. Je doet er een stukje in rode wijn gedrenkt gips in, dat laat ethylacetaat los en daarvan slaapt de mot in.'

'Je vergast hem dus eigenlijk.'

'Daar komt het wel op neer.'

Ze keek me uitdagend aan.

'Heb je daar problemen mee?' vroeg ze.

'Nee,' antwoordde ik en ik streek met mijn neus langs haar ontblote bovenarm. Met mijn mond zocht ik de hare. De gretigheid waarmee ze mijn zoen beantwoordde overweldigde mij, maar voelde tegelijkertijd als de meest vanzelfsprekende daad ter wereld. Ze drukte mij tegen de grond. We verdronken in elkaars mond. Zij hielp mij uit de kleren, ik hielp haar uit de kleren.

We vreeën en voor het eerst in mijn leven begreep ik wat seks kon zijn. Waar ik bij Febe toeschouwer was geweest van mijn eigen opwinding, viel ik nu samen met mijn opwinding. Toen Hilde met haar hand in mijn onderbroek ging, raakte ze míj aan. Toen ik mijn hoofd tussen haar dijen vlijde, raakte ik met mijn tong háár aan. Het genot was groot en overal. Hilde bracht me bij haar naar binnen. 'Ja. Ja. Ja.' Ze zei het met een gezicht dat niet te onderscheiden was van een van pijn vertrokken gezicht. Al vrij snel voelde ik een orgasme opkomen. Een metershoge golf aan de horizon waarvan het maar de vraag is of je hem zult overleven. Mijn systeem sloeg op zwart en ik kwam klaar in drie schokken, waarna mijn gezicht op de meest

verrukkelijke wijze kapotsloeg op de klippen van het niets, het absolute niets. Kopstoot, schedelbreuk, weg. Het niets van Hildes kussen. Even dacht ik definitief het bewustzijn te verliezen toen het over heel mijn lichaam begon te tintelen. Ik hoorde gezoem, getjirp, overal klonk insectengeknisper. Ik voelde torrenpootjes in mijn oor en werd overvallen door een brandende jeuk die begon bij mijn hoofd en zich vandaar uitbreidde naar de rest van mijn lichaam tot aan mijn tenen. Ik sidderde kort en begon daarna te lachen.

Hilde lachte wat onzeker terug terwijl ze door mijn haren streek.

'Alles oké?' vroeg ze.

'Alles oké,' zei ik.

We drukten onze lichamen stevig tegen elkaar aan en zoenden verder. Met mijn hand gleed ik langs haar buik naar beneden. Over mijn enkels voelde ik nog een paar mieren weglopen.

Hilde staat boven de wasbak kwasten uit te spoelen. De tl-lichten aan het plafond flikkeren af en toe. Er hangt een muffe en tegelijkertijd chemische lucht in de garage. Terpentine en vocht.

‘Een week geleden heb ik nog overwogen om de expo af te blazen. Sommige werken zijn al zo oud dat ik eigenlijk niet goed weet wat ik er in eerste instantie in heb gezien.’

‘Volgens mij voelt bijna elke kunstenaar dat aan de vooravond van een tentoonstelling. Zeker als je ergens drie jaar aan hebt gewerkt.’

Hilde zucht.

‘Het is niet alsof ik hier elke dag aan gewerkt heb. Er waren genoeg dagen waarop ik mijn bed niet uit kwam.’

Ze draait de kraan dicht en droogt haar handen af.

Mijn gedachten dwalen af naar de dagen waarop ik mijn bed niet uit kwam. De dagen die je vergeet. Het wegdoezelen. Dan toch je bed uit komen. Met je laptop weer je bed in kruipen. Een serie opzetten tot je in slaap valt. Eén amorf brok is het. Ik moest en zou uitzoeken wat er met W. gebeurd was en tegelijkertijd zocht ik niets uit omdat ik bang was en vermoeid en eigenlijk niet goed wist wat ik deed.

In de eerste maanden na W.’s vertrek waren Hilde en ik nog zo goed als onafscheidelijk. Geleidelijk ontdekten we dat we een compleet andere kijk op de zaak hadden. Hilde vond dat W. ons in de steek had gelaten, dus waarom deden we eigenlijk zoveel moeite om hem te zoeken? Ik kon daar met geen mogelijkheid in komen. Hilde vond mij onuitstaanbaar en ik vond haar onuitstaanbaar. Tegen de tijd dat ik inzag dat W. vrijwillig en niet onder dwang van een duister plot uit mijn leven was vertrokken, zagen Hilde en ik elkaar al niet meer regelmatig. Het lukte niet om het contact op een spontane manier te herstellen.

Ook het contact met de oasebewoners verwaterde. Er werd op den

duur niet meer over W. gesproken, wat ik begreep, zij hadden uiteraard een minder hechte band met hem dan ik, en toch kon ik dit moeilijk verteren. Er kwam een schaduw te hangen over alles wat we cultiveerden. Hedonisme, ironie, filosofie, poëzie. Alles smaakte bitter.

Hoewel het onderwerp van mijn thesis mij ook de neus uit kwam – het begrip ‘spel’ bij Schiller – probeerde ik me vooral hierop te focussen. Uiteindelijk lukte dat. Ik ging in het café werken waar ik nog steeds werk en nadat ik mijn thesis had ingeleverd waagde ik me aan een aanvraag voor een promotieonderzoek.

Ik begon over W. te praten in de verleden tijd. De eerst keer dat ik dat deed schrok ik me rot. Ik probeerde mezelf te corrigeren, maar gleed vanzelf weer van een is in een was. Volgens mij is dit hoe overlevingsinstinct werkt. Iets in je hoofd dat zijn mouwen opstroopt en zegt: en nu is het genoeg geweest, tijd om verder te gaan. Je hebt daar zelf weinig over te zeggen.

Hilde opent de garagepoort door op de afstandsbediening te drukken. Een spiegel met een grote barst in het midden die tegen de poort van een andere garagebox leunt, weerkaatst de zon recht in mijn gezicht. Voor het eerst sinds gisternacht is het droog.

W. zo klein als een speldenknop. Van bovenaan de roltrappen tuur ik naar perron 23. Ik zie W. met een backpack hangend over zijn rechterschouder tussen een stroom mensen de trein verlaten. Voor vrijwel iedereen in het station die hem kan zien is hij een onbeduidend stipje in de diepte, voor mij is hij W. Een vriend die ik bijna een jaar niet meer gezien heb. Ik overweeg te zwaaien, maar ik denk niet dat hij mij al gespot heeft. Ik ga op een bankje zitten met uitzicht op de roltrap en wacht tot hij boven is. Als er een hele troep reizigers is gepasseerd zonder dat ik W. heb gezien loop ik opnieuw naar de reling om te kijken. Iedereen uit de trein van Brussel lijkt al boven te zijn. Voordat ik mij om kan draaien word ik van achter besprongen.

'Boe!'

Ik schrik niet. Een fractie van een seconde voor zijn sprong heb ik W. horen knorren. W.'s pretknor die ik uit duizenden zou herkennen. Lachend duw ik hem van mijn rug af. Ik draai me om en omhels hem. De omhelzing is licht ongemakkelijk omdat ik mijn armen om zijn backpack moet slaan. We laten los en bekijken elkaar. Hij is net zo bruin als op de foto's van Hilde. Zijn haar is kort, wild en vettig. Op zijn kin tekent zich voor het eerst iets af wat aanstuurt op een baardje. Zijn ogen staan helder.

'Jij lijkt wel gegroeid,' zegt W.

'Hormoonsupplement,' zeg ik lachend.

'Dat dacht ik wel,' grinnikt W.

We stralen nog wat in elkaars richting en lopen dan naar de uitgang.

'Wat een station,' zegt W. terwijl hij omhoogkijkt naar de grote rode gietijzeren overkapping.

'Echt een patserstation, vind je niet?'

'Echt iets voor een patser zoals jij.'

‘Dit station is de ruggengraat van mijn nieuwe identiteit.’

W. produceert een pruttelende lach en stompt mij tegen mijn schouder.

Voor de bierafdeling in de supermarkt verklaart W. zijn liefde aan het etiket van Brigand. Er staat een ridder met aangespannen boog op afgebeeld, achter hem woekert een vlammenzee. Het plaatje is zo overdreven dat zelfs de persoon die model stond voor de ridder het niet helemaal serieus lijkt te kunnen nemen. ‘Dit drinken we vanavond!’ roept W.

Thuis googelen we wat Brigand betekent. Tot onze grote hilariteit blijkt het Frans voor ‘struikrover’ te zijn. *Brigand Hendriks en brigand de Greeff, struikrovers van het eerste en het laatste uur*. We proosten. Het lijkt wel een bierreclame. Misschien is het een bierreclame.

W. was veranderd en W. was geen haar veranderd. Terwijl we op mijn kamer zaten te drinken en te roken en W. vertelde over hoe hij in Córdoba achterna was gezeten door een gier en een hele stadswijk door had moeten rennen om de vogel van zich af te schudden, huilde ik van het lachen en van vreugde omdat ik bijna was vergeten hoeveel ik hield van de maniakale manier waarop hij kon vertellen. De grote ogen, de wijde armgebaren. Af en toe stonden we op om elkaar opnieuw te omhelzen. *Ik heb je gemist, man. Zo goed je weer te zien.*

Op de vraag die al even in de lucht hing – Hilde? – antwoordde ik naar waarheid dat ik niet goed wist wat zij en ik voor elkaar waren. Tot mijn eigen verbazing voelde ik ook geen behoefte om er een label op te plakken. We waren vrienden en af en toe vreeën we, misschien was het wel zo simpel. W. interpreteerde dit duidelijk anders.

‘Ik wist dat jullie een koppel zouden worden!’ Hij huppelde door mijn kamer. ‘Vanaf het moment dat Hilde zei dat ze in Antwerpen

woonde wist ik het. Zuivere lotsbestemming!'

Zoals Hilde het mij verteld had, was er tussen W. en haar in Argentinië niet veel gebeurd. Op een dronken avond hadden ze gezoend, maar dat voelde voor hen allebei vreemd aan. 'Volgens mij doen we dit omdat we denken dat het zo hoort,' had W. gezegd. Hilde had dit lachend beaamd.

We spraken met Hilde af op het Mechelseplein. Op het terras van de Hypothalamus wachtte ze ons op. Zodra ze ons zag verscheen er een gelukzalige uitdrukking op haar gezicht en sprong ze van haar stoel om W. in de armen te vliegen.

'Je hebt het gehaald!' riep ze.

'Heelhuids,' zei W., die haar toestond om hem fijn te knijpen.

Hilde liet W. los.

'Om een of andere reden wist ik zeker dat je in de jungle zou verdwalen.'

'Het was heel verleidelijk, maar ik heb mij aan de gebaande paden gehouden.'

Hilde en ik zoenden elkaar kort op de mond. W. schudde grijnzend zijn hoofd.

'Ongelooflijk.'

Onze eerste nacht samen. Omdat de Hypothalamus geen Brigand had dronken we blauwe Chimay. Hilde en ik lachten smakelijk om het feit dat W. 'Chimay' als 'Chimaai' uitsprak. W. reageerde hier erg gepikeerd op, wat het des te grappiger maakte. Ik verzweeg dat ik ook nog maar net de juiste uitspraak had leren kennen.

Ons gesprek mondde uit in een bespreking over aanstekers als publiek bezit en daardoor een draagbare vorm van communisme, wat uiteindelijk leidde tot een pleidooi van W. voor 'kleptomanisme', een bestuursvorm waarin er wel privébezit is maar geen straf staat op

ontvreemding. Om onnavolgbare redenen zou dit volgens W. de meest humane manier zijn om een samenleving in te richten.

'Ontvreemding,' riep W. – hij was al aardig ver heen – 'Ontvreemding, dat is het mooiste wat er is!'

'Vergeet grafschennis niet,' zei Hilde.

W. verslikte zich in zijn drankje en sproeide een stevige slok Chimay over zijn broek uit. Het ging duidelijk om een grap uit Argentinië waarover ik inlichtingen tekortkwam, maar door de slapstick met het bier lag ik nu ook in een deuk. Uiteindelijk stelden we een lijstje samen op een bierviltje met wat het allermooiste is aan het leven:

1. Ontvreemding
2. Grafschennis
3. De kunsten

Hilde stelde voor om met z'n drieën in de Oase te slapen. W. zei dat zijn spullen bij mij stonden, dus dat hij liever op mijn kamer sliep.

'Ik kan mijn gast niet alleen naar huis laten gaan,' zei ik tegen Hilde.

Terwijl Hilde en ik elkaar zoenden liet W. zich tegen ons aan vallen. 'Lief,' lispelde hij.

Onderweg naar huis vroeg ik W. hoe hij mij in het station ongezien had kunnen bespringen. Ik had de roltrap toch goed in de gaten gehouden.

'Dat zeg ik niet,' zei W. die veel schik had in mijn onwetendheid.

Ik nam W. in een houdgreep door een arm om zijn nek te slaan en hem richting de grond te duwen.

'Het was de lift, hè,' zei ik. 'Geef toe dat het de lift was.'

'Misschien was het de lift, misschien ook niet,' zei W. met een rood aangelopen hoofd. 'Wat denk je zelf?'

'Ik weet zeker dat het de lift was.'

W. probeerde zich uit mijn greep te bevrijden door mijn arm van

zich af te duwen. Lachend en worstelend strompelden we verder. Ik maakte een klunzige matrixbeweging om een lantaarnpaal te ontwijken. Mijn greep verslapte en W. kon zich bevrijden.

'Het was niet de lift,' zei W.

Vlak voordat we thuis waren passeerden we een groot gat tussen twee huizen, waar de fundamenten voor een nieuw gebouw werden gelegd. Tussen de twee huizen was ter hoogte van de tweede verdieping een ijzeren constructie gebouwd die moest voorkomen dat ze in zouden zakken. Aan weerszijden zag je het geraamte van het verwijderde gebouw. Pleisterlijnen tekenden de kamers. In Nederland worden zulke gaten achter hekken met zeil verstopt. In België nemen ze die moeite niet en kan je soms in één straat meerdere gapende bouwplaatsen aantreffen. Het doet denken aan een gebit met ontbrekende tanden. Een glitch in de werkelijkheid die je de achterkant toont van wat je dagelijks ziet en voor vanzelfsprekend houdt.

Vooraan op de bouwplaats, vlak voor onze neus, stond een gigantische gele hijskraan. W. legde zijn hoofd in zijn nek en keek langs de hijskraan omhoog.

'Stel je voor dat je daarin moet klimmen,' zei hij. 'Denk je dat je zo'n kraan voelt wiebelen als je boven in die cabine zit?'

'Als het waait wel,' zei ik. 'Wolkenkrabbers bewegen toch ook lichtjes mee met de wind?'

Een lange tijd schonken we in stilte de kraan onze dronkenmansbewondering. Badend in het licht van de net niet meer of bijna volle maan was het van een mythische schoonheid. Ik kon me voorstellen dat er al kranen waren voordat de mens bestond.

'Je moet echt wel een Jaap Stam zijn om daarin te klimmen,' zei W.

'Dan zijn er veel Jaap Stams in deze wereld,' zei ik.

'Nee,' zei W. 'Er is maar één Jaap Stam. Hij vliegt voortdurend van hot naar her om alle kranen van de wereld te bedienen. Zo is Jaap Stam.'

Het is dan toch weer aan het gebeuren. Het is elf uur ’s avonds, het licht in mijn kamer is nog uit en ik zit als een gnoom voorovergebogen naar mijn laptop te staren en mijn honger te vergeten. Thuis na het bezoek aan Hildes atelier was het eerste dat ik deed de harde schijf opnieuw inpluggen.

Open *De pretsarcofaag.docx*. Klik, klik, klik. Ik schrik ervan dat ik elke zinswending nog ken, elk woord bijna. Drie jaar geleden probeerde ik mezelf al lezend wijs te maken dat dit de ontbrekende afscheidsbrief was.

3.1 Niemand wil een toerist zijn.

3.2.1 Hoe was het in Venetië? vraagt iemand.

3.2.2 Leuk, maar wel erg toeristisch, luidt je antwoord.

3.3.1 We hebben de neiging onszelf niet tot de toeristen te rekenen.

3.3.2 Ik sta op het San Marco, als rechtschapen mens, en wat zie ik om mij heen: allemaal toeristen, de ratten. Zij die mijn rendez-vous met de Grote Schoonheid komen verstieren.

3.4 En zo kijkt iedereen op het San Marco naar elkaar: de rat, de rat, de rat, de rat.

3.5 Dat wij zelf deel uitmaken van het probleem komt niet in ons op.

3.6 Beledigd keren we de massa de rug toe en verlaten we Venetië op zoek naar ongerepte schoonheid.

3.7.1 We lezen in een gids iets over een mooi, afgelegen, pittoresk-rustiek, rustiek-pittoresk strand, waar de locals baden.

3.7.2 Locals zijn geen toeristen, locals zijn goed, locals zijn magie.

3.8 Als we daar aankomen zien we dat het strand bezaaid is met bleke bovenlijven.

3.9 Ratten, ratten, ratten.

4.1 Wij kunnen niet iets willen of bedenken zonder dat het indirect van buitenaf is ingegeven. Daarom kom je altijd, zelfs als je de meest niche olifantenpaadjes volgt, op een overvol strand terecht.

Theorie #476988 rond het verdwijnen van W. en misschien wel de enige theorie die met een beetje goede wil voor aannemelijk door zou kunnen gaan: W. had zo'n gloeiende hekel aan de stereotypen waar hij zelf aan voldeed dat het hem alles waard was om zich daarvan te ontdoen. Ook als dat betekende alles wat hem aan het leven verbond achter zich te laten. Uiteindelijk lijkt het me zo goed als onmogelijk voor een mens om op basis van zo'n abstracte overweging alles achter je te kunnen laten, maar bij W. leek die angst om een karikatuur van zichzelf te worden soms verdacht veel op zelfhaat. Iets wat hem paradoxaal genoeg soms in een karikatuur kon doen veranderen. Een chagrijnige puber die overal nee op zegt.

De zomer voordat W. in Antwerpen kwam wonen zijn Hilde, W. en ik samen op vakantie geweest. We liftten van Antwerpen naar Parijs en van Parijs naar Venetië. Aan het einde van onze eerste dag in Parijs zaten we op het terras van een bistro in het Quartier Latin rode wijn te drinken en mergpijpjes te eten. W. vroeg zich hardop af of we niet iets te hard ons best deden. Eerst dacht ik dat hij een grap maakte, maar hij ging er tamelijk serieus op door.

'Rode wijn in de buurt van de Sorbonne,' zei hij. 'Volgens mij ruiken de Parijzenaars van mijlenver dat wij hier even de Jean-Pauls en de Simones komen uithangen.'

'En wat dan nog?' zei Hilde.

'Is het niet een beetje zielig om terug te verlangen naar een levensstijl die al lang vervlogen is?'

‘Alles wat we doen is een citaat,’ zei Hilde. ‘Roken is citeren, rode wijn drinken is citeren. We zouden ook onze dagen in de fitness kunnen slijten en op vakantie kunnen gaan naar Ibiza, maar dat zijn ook citaten. Je moet je daar eens bij neerleggen.’

W. baalde er zichtbaar van dat hij daar geen weerwoord op had.

‘Wat vind jij daarvan?’ vroeg W. aan mij.

‘Ik rook graag,’ zei ik. ‘Ik drink graag rode wijn. Ik probeer daar niet te veel bij na te denken. Hoe gaat dat spreekwoord ook alweer? Vraag het paard niet hoe het rent of het zal struikelen.’

W.’s antwoord was een onderkoeld ‘fantastisch’ dat hij tussen zijn tanden door murmelde.

W. was bang om ‘typisch’ te zijn, maar hij was er zich tegelijkertijd ook van bewust dat het ondoenlijk is om naar uniciteit te streven. Ergens heb ik zelfs het idee dat *De pretsarcofaag.docx* een poging van W. is om het feit te omarmen dat hij geen individu is maar een product van zijn tijd en omgeving.

7.1 Stel je besluit, om redenen die we nu even buiten beschouwing laten, elke zondag om tien uur stipt de mensen in de rij voor de bakker om de hoek te tellen. Soms zijn het er vijf, soms zeven, een enkele keer twee, en één enkele keer negen. Je houdt alles keurig bij in een notitieboekje. Dan komt de zondag waarop je beseft dat je zelf geen brood meer in huis hebt. Je sluit je aan in de rij. Het is tien uur. Er staan zes mensen voor je. Wat schrijf je op in je boekje? Zes of zeven?

7.2 We willen de wereld observeren. Maar omdat het observeren deel uitmaakt van de wereld is de wereld die we wilden observeren al verdwenen zodra we haar observeren.

7.3 Om de wereld te zien moet je je blik afwenden.

Van Parijs liftten we in twee dagen naar de grens met Italië. In Frankrijk hadden we vaak niet langer dan een kwartier hoeven wachten tot iemand stopte, in Italië ging het liften stroef. Er stopten evenveel auto's als in Frankrijk, maar negen van de tien deden dat met de mededeling dat we niet goed bij ons hoofd waren. Uiteindelijk lukte het om in Venetië tekomen. Daar hadden we dan weer niet echt rekening gehouden met de hoge prijzen van de pensions en hotels, zodat we de nacht doorbrachten in station Santa Lucia, waar we een beschut hoekje vonden achter een elektriciteitshuisje op het perron. We gingen in onze slaapzakken liggen en wensten elkaar welterusten. Geen van drieën slaagden we erin om in slaap te vallen. Na veel gewoel en gezucht stelde ik voor om een wandeling te maken. Hilde en W. stemden in. We rolden sigaretten, haalden onze waardevolle spullen uit de rugzak, klommen over een hek en trokken de uitgestorven stad in. De kanalen in het donker, de kerken in het donker, hier en daar met spots uitgelicht, de paleizen in het donker. De stad leek verzonken in een diep en omineus gebed. Achter een vuilnisbak vonden we een lekke voetbal. Op een leeg plein liet W. Hilde en mij zien hoe je met een akka iemand door de benen kunt spelen.

De volgende ochtend vertrokken we naar de Apennijnen. Het maken van een bergwandeling leek ons een betaalbare manier om onze vakantie te rekken. Na drie dagen liften en kamperen in weilanden langs snelwegen kwamen we op aanraden van mensen met wie we meereden aan in Castelnuovo di Garfagnana, een stadje in de noordelijke Apennijnen van waaruit meerdere wandelroutes vertrokken. Op het toeristenbureau zochten we een wandeling uit van vijf dagen die van berghut naar berghut liep. We lieten onze tenten achter in de opslagruimte van een café en trokken opgetogen de kastanjebossen in; blij eindelijk weer de geur van bladeren en mos

op te snuiven na drie dagen uitlaatgassen te hebben geïnhaleerd.

De eerste hut op de route bleek vol te zitten. De volgende hut was twintig kilometer verder en het begon al te schemeren. W. probeerde nog te vragen of er ruimte gemaakt kon worden, maar kreeg louter Italiaanse scheldwoorden op het rekest. Er zat niets anders op dan buiten te slapen en toen het begon te regenen zat er niets anders op dan met ons hoofd onder het afdakje van de hut te gaan liggen terwijl we voor de rest door de slaapzak heen natregenden. In het weiland naast de hut liep een kudde koeien met bellen om hun nek rond. Normaal had ik dit nachtelijke getingel dat in de bergen nagalmde waarschijnlijk als magisch en rustgevend ervaren, maar deze nacht werd ik er krankjorum van.

In de ochtend weigerde Hilde te vertrekken.

'Ik was net aan het indommelen.'

Na herhaaldelijk aansporen kregen W. en ik haar zover dat ze opstond. Ze had een moppergezicht zoals ik dat nog nooit bij haar had gezien. Ze pakte haar spullen, zwaaide haar backpack op de rug en ging onderuit, waarna ze als een worst het kleine heuveltje waar de hut op stond afrolde. W. en ik schoten in de lach. Hilde stond op en wierp W. maar vooral mij een blik toe die me waarschijnlijk stante pede had doen bevriezen als ik niet door slaapgebrek in een overmoedige high verkeerde.

Gedurende de tocht wisselden we van humeur. Het gebeurde een paar keer dat we de rood-witte markeringen die we volgden niet konden vinden. Nu was ik het die er geen fiducie in had en voorstelde om terug te wandelen naar Castelnuevo. Hilde en W. wilden daar niets van weten.

We liepen over een smal olifantenpaadje dat alsmaar smaller werd, tot er geen pad meer was, alleen rotsen, bomen en de rivier die het dal – Hilde en W. spraken van 'het dal', ik noemde het een afgrond – in klaterde. Ook nu wilden Hilde en W. niet terug. Omdat er verder niet echt opties waren besloten we de rivier te volgen. En zo begon

het klauteren. Op sommige punten dook de rivier bijna loodrecht naar beneden. Ik voelde het gewicht van mijn rugzak aan me trekken en zag voor me hoe ik een tiental meter naar beneden zou donderen en mijn nek zou breken.

‘Ik kan dit niet. Ik ga terug,’ zei ik tegen Hilde en W. die een stuk voortvarender afdaalden.

‘Terug naar waar?’ snauwde W.

Hij schudde zijn hoofd en ging verder met de afdaling. Zijn argeloosheid maakte een aan doodsverachting grenzende woede in mij los, die het me weer mogelijk maakte om te bewegen. Zonder al te veel na te denken over waar ik mijn voeten zette of aan welke steen of tak ik mij vastgreep ging ik achter W. aan. Eerst haalde ik Hilde in die me zorgelijk aankeek. Ik beantwoordde haar blik met een waarschijnlijk weinig geruststellende grijns en daalde onverminderd vlug en roekeloos verder af tot ik W. inhaalde.

‘Wat doe je?’ vroeg W. geërgerd.

Ik schonk hem dezelfde manische grijns en maakte een schijnbeweging richting zijn been alsof ik hem uit balans wilde brengen. W.’s ogen schoten vuur. Waag het eens, zei hij zonder iets te zeggen. Zo keken we elkaar gevangen in een duister moment twee seconden aan. Ik, lachende spin. W., standbeeld van zichzelf.

Hilde liet weleens vallen dat ze een vreemd soort wedstrijdelement in onze vriendschap bespeurde. Ik ontkende dat altijd, maar wist maar al te goed wat ze bedoelde. We lieten ons niet graag door elkaar aftroeven. Ik denk dat we geen van beiden trots waren op deze vriendschapstrek, maar zeker als we honger hadden of gestrest waren, konden we er moeilijk aan ontsnappen. Zulke opflakkeringen van strijd leken zich in een andere, minder stabiele dimensie af te spelen. Even snel als ze opstaken verdwenen ze weer. Ook die middag waren we tegen de tijd dat we beneden waren en een nieuw pad hadden gevonden alweer vergeten dat we daarnet op de rotsen hadden geprobeerd elkaar met de ogen dood te bliksemen. We

volgden het pad, kwamen bij een landweg uit en deden een vreugdedans. Bewoonde wereld! We hadden de wildernis overleefd.

Voordat we gingen liften rookten we eerst een paar sigaretten om de ontlading te bezegelen. Ook aten we gretig van onze proviand, die we nu toch niet meer hoefden op te sparen. We staken onze duimen op en een van de eerste auto's die passeerden stopte. We geloofden onze ogen niet. Het was een kleine Fiat en voorin zaten twee in pijen gehulde paters. Zij hadden minstens zoveel schik als wij. De rugzakken moesten we op schoot nemen omdat de kofferbak, om redenen die we nooit achterhaald hebben, al gevuld was met kokosnoten.

Malfredo en Andrea, zo heetten ze. Malfredo zat achter het stuur en was klein en gedrongen. Andrea had het voorkomen van een oude elf. Omdat hij Engels sprak, voerde hij het woord. Malfredo lachte voortdurend, maar zijn timing deed vermoeden dat hij weinig begreep van wat er werd gezegd. We vertelden Andrea dat we verdwaald waren en dat we langs de rivier waren afgedaald. Andrea vertaalde ons verhaal voor Malfredo. Malfredo luisterde met een ernstige uitdrukking op zijn gezicht. Toen Andrea klaar was, barstte Malfredo in een schaterlachen uit dat uit het diepste van zijn onderbuik leek te komen en perfect samenviel met het trillen van de Fiat op de hobbelige landweg. Andrea draaide zich met een grijns naar ons toe: 'You so so lucky,' zei hij. 'So so lucky.'

Andrea bood ons eten en een bed aan in het klooster waar hij en Malfredo woonden. We hoefden elkaar maar kort aan te kijken om te beslissen. Ja-ja-ja.

Het was een indrukwekkend groot klooster op een heuvel met een enorme tuin en zelfs een stuk bos eraan verbonden. Achter het bos lag een bergmeer. We aten die avond gescheiden van de paters in een zaal aan lange tafels, samen met twintig anderen die net als wij te gast waren. Slapen deden we in een grote hal met veldbedden tussen paters die opvallend synchroon snurkten.

Andrea gaf ons de volgende middag een enthousiaste rondleiding door het klooster. Hij liet ons de bibliotheek zien, de botanische tuin en troonde ons aan het einde van de rondleiding mee naar het meer. Er voeren enkele bootjes op het meer en op een steiger verderop zaten twee vissers. Andrea wees naar een zwemmer. Het was een kale, forse man die met grote krachtexplosies de schoolslag zwom waarbij je bij elke slag even onder water duikt. Hij droeg een zwembril en deed zijn mond telkens wagenwijd open wanneer hij bovenkwam om adem te happen.

'We call him "The Fish".'

Volgens Andrea kwam The Fish alleen uit het water om te eten, drie keer per dag, voor de rest was hij altijd in het meer te vinden. Als je zag hoe snel The Fish zich voortbewoog, dan was het inderdaad niet moeilijk je voor te stellen dat hij onder water een vissenstaart verborg.

's Avonds na het eten nodigden Andrea en Malfredo ons uit om wijn te komen drinken aan het meer. Het avondgebed zat erop en normaal zouden ze al gaan slapen, maar ze hadden toestemming gekregen van de abt om met ons iets te drinken. Gezeten aan een picknicktafel hoorde Andrea ons uit over onze levens in Antwerpen. Toen ik vertelde dat ik filosofie studeerde spitste Malfredo, die er de hele tijd met een wat afwezige glimlach bij had gezeten, zijn oren. Hij wenkte Andrea en fluisterde iets in zijn oor.

'So!' zei Andrea. 'Malfredo wants to ask you a question. It's a very hard question, but maybe a philosopher can answer.'

Malfredo giechelde.

'Say you have a camera,' zei Andrea.

'I don't have camera,' zei ik.

'No, it's an experiment, you have to think. You have a camera, a high-resolution camera.'

'Okay. I have a camera.'

'Yes, you have a high-resolution camera. And with the high-

resolution camera you take a picture of a low-resolution photo. Is the picture you get a high- or a low-resolution picture?'

Het bleef even stil en daarna barstten Hilde, ik en W. in lachen uit, waarop Andrea en Malfredo ook begonnen te lachen.

'And? Do you know the answer?' vroeg Andrea mij.

'I guess, it's a high-resolution picture, but there is just no way you can tell because it has the same blur as the low-resolution picture.'

'Exactly!' riep Andrea enthousiast. 'And that, my friend, is God. We think our life is low quality, but actually it's high quality. We just don't see it. The quality is invisible. God is invisible. But he is there.'

'And how do you know?' vroeg Hilde.

'You have to learn to look very carefully.'

'Now you are trying to swindle us, Andrea,' zei W. 'God cannot be acknowledged through rhetorical tricks.'

'Okay, okay,' zei Andrea die zijn armen in de lucht hief. 'No more theology. Let me tell you a fun story.'

En zo begon Andrea aan het verhaal van de man die zijn eigen voet op wilde eten. Een verhaal waar Hilde, W. en ik jaren later nog naar refereerden. Als een gesprek tussen ons drieën te theoretisch of pompeus werd, gebeurde het soms dat een van ons zei: 'Maar ken je het verhaal van de man die zijn eigen voet op wilde eten?'

Het verhaal gaat als volgt: er is een man die zijn eigen voet op wil eten. Hij hongert naar zijn rechtervoet omdat die er zo sappig en mals uitziet. Het enige probleem is dat hij er niet bij kan met zijn mond. Hoe hard hij ook probeert, het lukt hem niet om ook maar een teen tussen zijn tanden te krijgen. Hij gaat op yoga om leniger te worden, maar moet na twee jaar vaststellen dat hij nog steeds bij lange na niet lenig genoeg is om zijn voet in zijn mond te kunnen stoppen. De situatie lijkt uitzichtloos. 'Ik zal nooit mijn eigen voet op kunnen eten,' kweelt hij. Niets kan hem nog troosten. Tot hij op een gezegende dag wakker wordt met een lumineus idee. Als ik iemand vind, denkt hij, die exact op mij lijkt dan kan ik zijn voet

opeten en het zal net zijn alsof ik mijn eigen voet opeet.

Hij reist de wereld rond. Peru, Australië, Luxemburg. Overal waar hij komt klampt hij zoveel mogelijk wildvreemde mensen aan met de vraag of ze iemand kennen die als twee druppels water op hem lijkt. Na jaren van zoeken is hij opnieuw ten einde raad, maar in Canada geschiedt het wonder. Iemand antwoordt hem dat zij iemand kent die een exacte kopie van hem is. Hij ontmoet de desbetreffende persoon en krijgt van hem te horen dat ze allebei geadopteerd zijn, dat ze bij de geboorte van elkaar gescheiden zijn en dat ze dus eeneiige tweelingbroers zijn. Het weerzien is bijzonder emotioneel. 'Ze hebben ons gescheiden bij de geboorte!' roepen ze beiden. 'Maar we hebben elkaar weer gevonden!' Ze huilen en lachen en huilen. En als ze uitgehuild zijn zegt de man: 'Ik ben zo blij dat ik je heb gevonden, maar ik wilde je eigenlijk iets vragen. Al heel mijn leven verlang ik ernaar om mijn eigen voet op te eten, maar ik kan er niet bij met mijn mond. Zou ik misschien de jouwe op mogen eten?' Zijn tweelingbroer antwoordt: 'Nee, mijn voet wil ik graag behouden, maar waarom zaag je je eigen voet niet af? Dan kan je hem toch opeten?' De man is met stomheid geslagen. Natuurlijk, hij kan z'n voet er gewoon afzagen en opeten. 'Hoe kan ik zo stom zijn geweest,' roept de man. 'Waarom ben ik hier zelf nooit op gekomen?' Zijn tweelingbroer biedt aan om hem te helpen. Ze huren een hotelkamer alwaar de man zich lazarus drinkt met whisky. Als de fles leeg is laat hij zich achterovervallen op bed. Hij stroopt zijn broekspijp op en zegt: 'Doe het!' De tweelingbroer zet de zaag aan de rechterenkel van de man en begint met zagen. Het doet afgrijselijk veel pijn en het bloed gutst alle kanten op. Als de man het bewustzijn verliest, besluit zijn tweelingbroer de ambulance te bellen, maar tegen de tijd dat de ambulancebroeders met hun brancard in de hotelkamer staan is de man al overleden, zonder ooit ook maar een hapje van zijn eigen voet te hebben geproefd.

We bleven nog drie dagen. Drie dagen waarin we niets anders deden dan lezen, zwemmen en luieren. De avond voordat we terug naar België zouden liften dronken we opnieuw wijn met Andrea en Malfredo aan het meer. Toen alle flessen leeg waren en we aanstalten maakten om naar bed te gaan, maande Malfredo ons plots tot stilte.

'Ssst.'

Hij gebaarde dat we hem moesten volgen naar de oever van het meer.

'There ie comze,' fluisterde Malfredo.

Uit het donker kwam The Fish aangezwommen, dit keer met vlinderslag. Grote, imposante halen. In een moordtempo zwom hij voorbij. Malfredo riep hem iets toe in het Italiaans, maar The Fish leek het niet te horen. We keken hem na tot hij klotsend in het donker was verdwenen.

Er zweeft een sarcofaag door de ruimte
Een kist van donker diamant
Deze sarcofaag is mijn ruimtestation
Tussen mij en de kist loopt een zilveren draad
Wanneer ik zo hard moet lachen dat ik in mijn broek plas
Trekt de draad zich strak

Ik val in de kist

De kist die zweeft door de ruimte

Rustig
Glijdt hij over het donkere ijs
Terug naar af

Hiëroglief

Tandenstoker

Krekels in de oude nacht

W. schreef dit gedicht toen hij elf was, niet lang nadat zijn vader was overleden. Hij vertelde mij dat hij heel lang niet begreep of niet wilde begrijpen wat 'dood' betekende. Dit gedicht beschrijft het moment waarop hij begreep of 'zag', zoals W. het zelf formuleerde, wat het inhield. Op aandringen van mij beloofde W. meermaals dat hij me het gedicht zou mailen. Dat deed hij nooit. Ik vermoedde dat W. het gedicht had verzonnen in een bedenkelijke poging om interessant over te komen. Tot ik voor de eerste keer *De pretsarcofaag.docx* opende en dit gedicht op de eerste bladzijde bleek te staan.

Hilde, W. en ik in de nachtwinkel. W. die op de vrieskist gaat liggen omdat hij bijna niet meer op zijn benen kan staan van vermoeidheid.

Hilde, W. en ik met Valencia op het Hendrik Conscienceplein. Valencia is net in De Muze aangeklampt door een hijgerige oude man. ‘De avond is jazz,’ had hij in haar oor gefluisterd. Ze persifleert zijn hese stem. De avond is jazz! We gieren het uit. De avond is jazz!

Hilde, W. en ik met z’n drieën in bed met een kater. We kijken naar vleermuizen die dronken worden van overrijpe mango’s.

Hilde, W. en ik in de Hypothalamus. Aan het tafeltje naast de deur zit een vrouw in een wijde grijze trui. Ze maakt een kaartenhuis met bierviltjes. Elke keer als er iemand binnenkomt of naar buiten gaat, blaast de tocht haar bouwwerk omver. Het lijkt haar niet te deren. Telkens begint ze met de grootste rust aan een nieuw kaartenhuis. We speculeren over haar beweegredenen. Heeft ze *De mythe van Sisyphus* gelezen en traint ze zich in het omarmen van de absurditeit? Is ze een masochist? Is ze zwakzinnig? Of heeft ze de verlichting bereikt? ‘Ik weet het,’ zeg ik. ‘Ze is de reïncarnatie van Marguerite Porete!’ Hilde en W. zijn het met mij eens. Wat een eer, we zitten in hetzelfde café als Marguerite Porete.

Hilde, W. en ik op Hildes kamer in de Oase. Na drie joints zijn we ‘kneiterstoned’. Of zijn we ‘pottoe’? Terwijl Hilde aan een vloeitje likt om een L te maken voor de volgende joint, discussiëren we over de vraag welke term toepasselijker is. Hilde vindt dat het Vlaamse ‘pottoe’ *onomatopoëtisch* veel dichter aanleunt bij de stonede sensatie. O-no-ma-to-po-ë-tisch. Hilde doet meerdere pogingen om het woord uit te spreken. ‘O-no-ma-to-po-ë-tisch.’

Ons slome gelach lijkt de wietwalmen in de kamer nog dikker te maken.

W. pakt een dichtbundel die op Hildes nachtkastje ligt en bladert erin. De verzamelde gedichten van Hendrik Marsman. Nadat hij een paar keer in zichzelf heeft gegrinnikt blijft zijn aandacht hangen bij het gedicht ‘Weimar’. Hij brengt het boek tot op een centimeter van zijn hoofd en beweegt het daarna heel langzaam van zich af. Hij leest voor.

Doodenhuis
hooge vensters droomen hun vergaan
luikenkruis
vleermuisschaduwen
daaraan

Hij laat ons het gedicht zien.

‘Wie verzint het om voor het woord ‘daaraan’ een hele enter in te lassen?’

‘Een genie,’ zeg ik. ‘Een waar genie.’

‘Alleen hadden ze toen nog geen enters,’ zegt Hilde.

‘Hoe noemden ze die toen eigenlijk?’ vraagt W.

‘Geen idee,’ zegt Hilde.

‘Ik ook niet,’ zeg ik. ‘Regelonderbreking misschien?’

Om beurten lezen we het gedicht hardop voor in een poging er recht aan te doen. Vleermuisschaduwen. Pauze. Daaraan. Telkens schieten we in de lach. Daaraan. Daaraan. Daaraan.

‘Ik heb het,’ zegt Hilde.

Ze maakte een golvend gebaar met haar hand boven haar hoofd en haalt adem.

‘Doodenhuis.’

Het blijft even stil. Het valt mij voor het eerst op dat het gezoem van de koelkast in de keuken tot in Hildes kamer hoorbaar is.

'Hoge vensters dromen hun vergaan.'
De kamer lijkt zachtjes naar links op te schuiven.
'Luikenkruis.'
Hilde kijk mij aan, ze kijkt W. aan en keert haar blik dan naar binnen toe.
'Vleermuisschaduwen daaraan.'
Er kruipt een schim over de muur. De koelkast stopt met zoemen. Niemand van ons lacht. Ik sluit mijn ogen en bevind me in een grote ruimte. Een eeuwenoude kathedraal waar al heel lang niemand meer binnen is geweest. Het is koud en door de gaten in het dak stroomt de blauwe nacht naar binnen. Ergens boven in de kerk op een balustrade staat een beeldje dat mij aankijkt, maar het is zo klein dat ik niet kan zien wat het voorstelt.
Ik weet niet hoelang ik weg ben geweest, maar nu ik wakker ben zie ik dat Hilde zich over haar terrarium buigt. Ze plukt met een pincet de eitjes van haar wandelende takken van de bodem. Haar takken leggen bijna dagelijks eitjes. Normaal doet ze de eitjes in een bakje in de vriezer om ze te steriliseren, maar nu legt ze ze in een klein luciferdoosje. Ze geeft het doosje aan W. die het met rituele ernst in ontvangst neemt.
Vanaf dit moment houdt W. wandelende takken. Hij bewaart ze in een grote plastic opbergdoos met een glazen plaat erop. Hij heeft de doos in de hoek van zijn kamer op een gehavende barkruk staan. Er zit aarde in, een grote bemoste boomtak en wat bladeren. Hij haalt de eitjes minder zorgvuldig weg dan Hilde, waardoor zijn populatie tamelijk groot is. Wanneer hij zijn wandelende takken voert, ontsnappen er altijd wel een paar. Hij zuigt ze op met een kruimeldief. Dit is zijn manier om zijn populatie in toom te houden. Op mijn vraag waarom hij in godsnaam de wandelende takken houdt, antwoordt hij dat het een poging is zijn angst voor insecten te overwinnen.

Denkend aan W. in Antwerpen vind ik het moeilijk om te stellen dat hij hier 'woonde'. Ik ben eerder geneigd te zeggen dat W. hier drie jaar lang kampeerde.

Na onze vakantie in Frankrijk en Italië logeerde W. twee weken in de Oase. In die twee weken vond hij zijn toekomstige appartement. We waren bij een Grieks restaurant in het noorden van de stad gaan eten en stonden in de steeg voor het restaurant te roken. W. wees naar een raam op de derde etage van het gebouw tegenover het restaurant. Er scheen oranje licht door naar buiten. Vanwege de witte muren leek het raam zich eerder in Athene te bevinden dan in Antwerpen. Er bleek in hetzelfde gebouw een appartement te huur te staan. W. belde de volgende dag en kon meteen komen kijken. Het appartement was wat verloederd maar ook zeer betaalbaar. De vorige bewoner had de slaapkamermuren goud geverfd en dit sprak hem bijzonder aan. ('Het is belangrijk dat de kleur van de slaapkamermuren overeenkomt met de kleur van de ziel!') Hij schreef zich in voor de bachelor natuurkunde. Ik opperde nog dat het een lange zit ging worden omdat hij vooral geprikkeld was door de pseudowetenschappelijke of op zijn best populairwetenschappelijke speculaties rond kwantumfysica, maar dat wuifde hij weg. Ik moest toegeven dat het in ieder geval beter bij hem zou passen dan rechten.

Midden september kwam hij aan in Antwerpen met niet meer dan een backpack en een kleinere rugzak met spullen. Daarin zat volgens hem alles wat hij nodig had. Een laptop, wat kleding, een paar boeken, kampeergerei. De eerste paar maanden sliep hij in een slaapzak op een campingmatje in zijn appartement. De enige kussensloop die hij had vulde hij met truien. Koken deed hij in aluminium pannetjes en hij dronk uit een plastic mok. Pas na een halfjaar kocht hij tweedehands een matras en haalde ik samen met hem gratis pallets op die als lattenbodem zouden dienen – het matras

was net iets te groot voor de pallets en stak aan weerszijden uit. In de kringloopwinkel kocht hij een leeslamp, wat kussens, een bureau, een bureaustoel en daar hield het eigenlijk op. Een vaste plaats voor meubels had W. niet. Ze stonden 'her en der' in de ruimte opgesteld, altijd klaar om verplaatst te worden. Als W. een etentje organiseerde, maakte hij een kring van kussens en zette hij de pannen in het midden. Op mijn aanraden leende hij net als ik boven op de standaard studiefinanciering maximaal bij, dus het was niet dat W. straatarm was, maar hij gaf zijn geld liever uit aan drinken en eten. En boeken. Zijn boeken stapelden zich op tegen de muur in de woonkamer. Eerst besloegen ze nog geen tiende van de muur, twee jaar later was de helft met boeken dichtgemetseld. Het was een soort jenga. Als je een boek onder op de stapel wilde pakken moest je ervoor waken het scheve bouwsel niet volledig te laten instorten.

In het begin moest ik misschien wat wennen aan W.'s aanwezigheid in Antwerpen, maar ik weet ook nog heel goed dat we ergens in de eerste maand samen melanzane aan het maken waren in de Oase – W. zat in het keukenraam te roken, ik stond in de tomatensaus te roeren – en elkaar aankeken met een blik van perfecte overeenstemming. We waren aangekomen. Zo voelde het. Het leven waar we in het keurslijf van de middelbare school zo naar hadden gesnakt was begonnen.

W. studeerde een jaar natuurkunde, een jaar filosofie en een jaar wiskunde. Hilde en ik doorliepen netjes het modeltraject van onze studies.

Zoals ik het mij herinner was W. gelukkig. Zoals ik het mij herinner was Antwerpen de speeltuin waarin Hilde, ik en W. geen genoeg van elkaar konden krijgen. Zoals ik het mij herinner. Zoals ik het mij herinner. Eigenlijk komt het daarop neer.

In februari van zijn derde studiejaar begon W. met zijn baan als nachtreceptionist bij een hostel. Dat hij toen al gestopt was met colleges volgen wist ik niet.

Vrijdag 29 mei gingen W. en ik mee met de oasebewoners naar de Ardennen om daar in een buitenhuis van de ouders van Kiri het weekend door te brengen. Hilde en ik kwamen later aan dan de rest. In de keuken werden we begroet door W. die bezig was een grote forel te fileren. Hij pakte de al half opengesneden vis op en liet hem door de lucht in onze richting zwemmen. 'Kijk eens wie we daar hebben, Freddy,' fluisterde hij tegen de forel. Met de vis nog in zijn hand omhelsde hij ons.

Bij het avondeten hadden Hilde en ik een discussie. Hilde vertelde enthousiast over Walter Benjamins idee dat betekenis taal in de weg zit en dat taal, om zichzelf te zijn, ontdaan dient te worden van haar mededelende karakter. Ik stelde allerlei waarom en hoezo en hoe-zit-dat-danvragen. 'Waarom zou je willen dat de taal zichzelf is?' 'Bedoelt Benjamin dit letterlijk of figuurlijk?' Hilde werd chagrijnig. Ze nam me kwalijk dat ik te dialectisch dacht. 'Als iemand jou iets vertelt, beeld jij je altijd direct het tegendeel in. Je zou eens je best kunnen doen om wat postdialectischer te denken.'

'En hoe mag dat er dan uitzien?'

'Iets aanhoren zonder het direct verdacht te maken,' zei Hilde. 'Kijken wat het doet, mogelijkheden verkennen, gorgelen voordat je spuugt.'

W. stelde na het eten aan de groep voor om een nachtwandeling te maken. Ik was de enige die zin had om mee te gaan. Tijdens de wandeling bespraken we Hildes woorden. Hoewel ik haar niet helemaal had kunnen volgen, was ik bang dat ze gelijk had. W. luisterde aandachtig terwijl hij af en toe een slok van zijn biertje nam

en herhaaldelijk knikte om aan te geven dat hij mijn gedachtespoor kon volgen.

‘Het ding is,’ zei hij nadat ik was uitgesproken, ‘dat ideeën zich ontvouwen door ze te bevragen. Om alle facetten van een gedachte te kunnen ontdekken moet je de gedachte toch ter discussie kunnen stellen?’

‘Maar misschien,’ zei ik, ‘is er een verschil tussen ergens naar vragen en iets bevragen. Ik had door kunnen vragen over het hoe en wat van Benjamins opvattingen, in plaats van ze aan een verhoor te onderwerpen.’

‘Allebei dialectisch,’ zei W. ‘Het eerste is misschien een zachtaardigere vorm van dialectiek, maar niettemin dialectiek.’

‘Eens. En toch klopt er iets niet.’ Ik dacht na terwijl ik het licht van mijn telefoon over berkenstammen liet glijden. ‘Dialectiek is de zoektocht naar vereniging. Je neemt een these en gaat op zoek naar een these die ertegen indruist zodat je genoodzaakt bent om een nieuwe these te vinden die de twee verenigt. Maar wat als je stopt met zoeken naar eenheid en tegenstrijdigheden laat bestaan. Dan pas kan je rustig naar een gedachte kijken, naar de associaties die het losmaakt, naar hoe het klinkt, naar wat het zou kunnen betekenen. Volgens mij is dat postdialectiek.’

‘Dat klinkt voor mij als opgeven,’ zei W. ‘De verheerlijking van dwaasheid.’

‘Maar ook als een bevrijding toch? Herken je dat niet, dat je soms zo moe kan worden van het constant dingen tegen elkaar afwegen. Heb je weleens geprobeerd je eigen gedachtestroom nauwkeurig te volgen? Elke gedachte lokt automatisch haar tegendeel uit. Dit-dat, dit-dat. Het is als een ziekte. Er is bijna niet tegen te vechten.’

W. gniffelde. ‘Ja. Ik was ook maar de dialecticus aan het uithangen. Tuurlijk herken ik dat. Een uitputtingsslag is het. Een fucking uitputtingsslag.’

Al een behoorlijk end in het bos deden we onze lichten uit. Voordat

mijn ogen aan het donker gewend waren kon ik zelfs mijn handen en voeten niet zien. Ik blies op mijn bierflesje waardoor er een luide, gonzende toon opsteeg die nagalmde in het dal dat voor ons lag. W. volgde mijn voorbeeld. Voor een paar tellen bestond de wereld uit niet meer dan deze tonen.

Bij terugkomst troffen we Kiri, Hilde en Ivan aan die languit in de tuin lagen. We voegden ons bij hen en praatten mee over wat we de volgende dag zouden eten. W. ging als eerste naar binnen om te slapen, na hem Ivan en daarna Kiri. Zodra we alleen waren vielen Hilde en ik elkaar in de armen. We zoenden elkaar en trokken elkaars kleren uit alsof we al jaren naar dit moment hadden verlangd. Na het vrijen kreeg ik het onbehaaglijke gevoel dat we bekeken werden, maar er was niemand te zien.

Naakt en verstrengeld vielen we in de tuin in slaap. Bij het aanbreken van de ochtend maakte Hilde me wakker.

'Kom, het is al licht, laten we binnen verder slapen.'

Ik sta met W. voor de deur van het huis een sigaret te roken.
'Ik zou hier nog wel een paar dagen willen blijven,' zegt W.
'Moet je doen,' zeg ik.
'Zou wel willen, maar moet morgen weer werken.'
'Ik heb me voorgenomen om te beginnen met studeren voor de examens.'
'Voorgenomen,' grinnikt hij.
'Ja, voorgenomen. We zullen zien wat ervan terechtkomt.'

'O, man, ik ben kapot.' W. hurkt neer om zijn sigaret uit te drukken in de asbak die op de grond staat. 'Toch wel een beetje een kater.'
'Het was weer een goed weekend,' zeg ik.
'Zo is dat.'
Hij komt overeind en klopt zijn handen tegen elkaar af.
'Ik ga mijn spullen maar eens in een tas proppen, geloof ik.'
'Yes,' zeg ik. 'Moet ik ook nog doen.'
W. glimlacht naar mij met opeengeperste lippen en verdwijnt het huis in.

Zo abject is een laatste uitwisseling van woorden. Je gaat op zoek naar het geheime element waarmee W. afscheid nam. Je komt met lege handen thuis. Alles baadde in het helderste daglicht en zweeg.

Wanneer Hilde en ik onze ervaringen van het weekend naast elkaar legden – en dit hebben we minstens honderd keer gedaan – stelden we vast dat die niet veel van elkaar verschilden. De enige tegenstrijdigheid waar we op stuitten was dat Hilde zich meende te herinneren dat ik haar die ochtend in de tuin had wakker gemaakt in plaats van andersom.

Hilde, ik en Ivan namen de trein terug naar Antwerpen, W. reed samen met Valencia, Kiri en Iris terug met de auto. Iris heeft W. vlak bij zijn huis afgezet. In de week die daarop volgde reageerde hij niet op mijn berichtjes en nam hij zijn telefoon ook niet op. Ik heb drie keer voor zijn deur gestaan zonder dat hij opendeed. Echt argwanend werd ik daar niet van. Misschien was hij in Groningen? De gordijnen waren open, er brandde geen licht, hij was gewoon niet thuis.

Het gevoel dat er iets niet in de haak was begon toen zijn telefoon niet meer overging. *Deze persoon is niet bereikbaar*. In het hostel waar W. werkte vernam ik dat hij een maand eerder ontslag had genomen. Alle verklaringen waarmee ik mezelf geruststelde verdampten definitief toen ik voor de vierde keer voor de deur van W.'s appartementsgebouw stond en de buurman van W. mij naar binnen zoemde. In de hal, op de recent gelakte houten trapleuning, zat een wandelende tak zijn eigen spiegelbeeld te bekijken. Het was alsof er een valluik onder mij openging. Mijn maag maakte een achterwaartse salto.

Nadat ik weer tot mezelf was gekomen liep ik de trap op. Met mijn rechtervuist bonsde ik op de deur van W. 'W. ben je daar? Olaf hier.' Geen reactie.

Ik wist dat de huisbaas om de hoek woonde. Ik belde aan en kreeg van haar de sleutel mee. Wilde ik wel naar binnen? Zou ik de politie moeten bellen?

Ik stak de sleutel in het slot en duwde de deur voorzichtig open. De deur van de tombe. Mijn ademhaling leek zich ter hoogte van mijn wenkbrauwen op te houden. Even twijfelde ik of ik nog wel bij bewustzijn was. Wat zag ik? Ik zag vaal licht door de vettige ruiten naar binnen vallen. Het appartement krioelde van de wandelende takken. Ik ben geneigd om 'duizenden' te zeggen, maar 'honderden' is waarschijnlijk accurater. Wandelende takken in de schoenen naast

de kapstok, wandelende takken op de muur, wandelende takken op de boekentoren, wandelende takken op de gouden muur in de slaapkamer, wandelende takken op de kraan en in de wasbak, wandelende takken op de in een hoek gegooide deken, wandelende takken op de boiler, een wandelende tak op de draad waarmee het peertje aan het plafond hing, een wandelende tak in een lege broodtrommel. De glasplaat die het terrarium moest afdekken stond rechtop tegen de muur. Ik pakte een wandelende tak die over de neus van mijn schoen kroop voorzichtig tussen duim en wijsvinger en zette hem op mijn hand. Ooit hadden deze beesten mij de kriebels gegeven, maar op dit moment lieten ze mij volledig koud. Takken op pootjes. Wie heeft dat ooit bedacht?

Alles stond er nog. De barkruk. Het bureau. De salontafel. Een asbak vol met peuken. Kussens in een cirkel rond de salontafel, matékalebas op de salontafel, alsof het laatste wat hier had plaatsgevonden een theeceremonie was geweest.

In de slaapkamer bleef ik staren naar een hoek die mij opvallend leeg voorkwam. Het duurde even voor ik bedacht dat het W.'s backpack was die daar altijd had gestaan. W.'s backpack met zijn tent en zijn slaapzak erin.

Zijn oude Nokia lag op bed. Op het scherm zat een wandelende tak. Ik blies hem eraf en probeerde de telefoon te ontgrendelen. De batterij was leeg. Naast W.'s bed vond ik de oplader. Simcode gevraagd. 0000. Nee. 1111. Ja. Meteen begon de telefoon te bliepen met mijn eigen berichten en gemiste oproepen. Ook had hij een gemiste oproep van Ivan en meerdere gemiste oproepen van Hilde. Hilde had hem ook een bericht gestuurd. 'W.! Waar hang je uit?! :) :)' Het laatste verzonden bericht van W. dateerde van twee weken terug. Een droog berichtje naar Iris over de rit naar de Ardennen. Ik stopte de mobiel in mijn zak, liep naar de woonkamer en zette W.'s laptop die op het bureau stond aan. W.'s wachtwoord kende ik nog van de talloze malen dat ik zijn laptop had gebruikt om een nummer

af te spelen. Wat is je wachtwoord ook alweer? *Lekkerlekkerchrysantendrek*. Ik surfte naar Gmail en probeerde het wachtwoord uit in combinatie met zijn e-mailadres, maar zonder succes. Ook variaties als *lekkerlekkerchrysantendrek1234* of *lekkerlekkerchrysantendrek!* haalden niets uit. In mijn nek kietelden de pootjes van een wandelende tak. Ik nam geen moeite hem weg te vegen. Ik klikte en klikte. Ik klikte door mappen. Ik klikte op documenten, ik las documenten diagonaal door. Ik las een aantal schoolopdrachten van W. diagonaal door. Ik klikte in een razend tempo door de foto's die ongesorteerd in 'Mijn afbeeldingen' zaten. De meeste afbeeldingen waren behoorlijk willekeurige dingen die W. van internet had geplukt. Berggeiten op een dam. Stockfoto's van gelukkige mensen. Een foto van een schaal olijven die extreem amateuristisch oranje waren gefotoshopt. De foto's waar W. of ik op stonden herkende ik bijna allemaal omdat de meeste door Hilde waren genomen en zij die ook naar mij had doorgestuurd. W. en ik die langs de kant van de snelweg op onze backpacks een broodje zitten te eten. Allebei een extreem wazige blik in de ogen. De foto van W. met het vlindernetje op zijn hoofd. De foto van het nieuwjaarsfeest in de Oase. De wandelende tak kroop nu over mijn gezicht. Ik plukte hem van mijn wang en liet hem zonder te kijken op de grond vallen.

Klik klik klik. Ik bleef maar klikken, scrollen. Folder in, folder uit. Alles ondersteboven. Alsof ik wist dat ik iets zou vinden. Alsof ik wist dat als ik alles aan zou klikken dat ik dan in 'Program files' in 'PreinstalledAssetsV2' in 'Contents' in 'Codesignature' in 'MD_003408402' een mapje genaamd 'De pretsarcofaag' zou vinden. Ik klikte op het mapje en scrolde door een eindeloze lijst. Bijna allemaal afbeeldingen. Willekeurig opende ik er een paar. Vreemde plaatjes, memes, een foto van een furby-achtige pop met een heel lange nek die aan tafel zit met voor hem een bord met twee hotdogs. Ik scrolde verder, maar had algauw door dat ik hier dagen zou moeten blijven

zitten om alles door te kunnen nemen. In een jampot die op het bureau stond zat een USB-stick van de UA. Niet alles paste erop, maar door een paar downloadlinks naar mezelf te sturen lukte het om alles te bemachtigen. Ik keek om me heen en werd plots misselijk van alle takken die door de kamer kropen. Met half dichtgeknepen ogen verliet ik W.'s appartement.

Hoezeer we ook probeerden telefonisch op haar in te praten, de moeder van W. weigerde te geloven dat het om een verontrustende verdwijning ging, waardoor Hilde en ik het waren die W. als vermist opgaven. Er verscheen een oproep op de site van de politie en omdat W. nog net geen vierentwintig was, stuurde ook Child Focus een opsporingsbericht de wereld in. In eerste instantie bestond het uit niet meer dan een beschrijving van W.'s uiterlijk en de laatste datum waarop wij hem gezien hadden, zondag 31 mei. Nog dezelfde dag werd het bericht aangepast en uitgebreid omdat ze W. met behulp van bewakingscamera's tot in Frankrijk hadden kunnen traceren.

> W. de Greeff. 23 jaar, 1.82 m. Tenger postuur, halflang donker haar, lichte slag en bruine ogen. Verliet 2 juni zijn huis. Is op 4 juni voor het laatst gezien bij een Frans tankstation op de A48 tussen Lyon en Grenoble waar hij stond te liften. Hij is bij een vrouw in een lichtblauwe Citroën C2 ingestapt met een ongeregistreerde nummerplaat, HF-826-AL, departement 38, en sindsdien niet meer gesignaleerd. Hij droeg op dat moment een grijze wollen trui met drie geblokte lama's erop en had een turquoise backpack bij zich van het merk Nomad.

In de stad zag je hier en daar posters van Child Focus met het hoofd van W. erop. Ze hadden daarvoor de pasfoto gebruikt die W. voor zijn Belgisch registratiedocument had laten maken. Hij kijkt net niet helemaal recht in de camera met een verwilderde blik in zijn ogen. 'Je lijkt wel een getraumatiseerde soldaat,' had Hilde lachend opgemerkt toen ze indertijd W.'s pas bekeek. Het was ultiem bevreemdend om een supermarkt binnen te wandelen en op het prikbord W. naar je te zien kijken. Wij waren naar hem op zoek, maar door die posters voelde het soms meer alsof W. met zijn gekopieerde ogen ons nauwlettend in de gaten hield.

Ik was gestopt met leren voor mijn examens. Ook Hilde was niet meer bezig met haar afstudeerproject. We brachten de dagen samen door op mijn kamer en plozen 'De pretsarcofaag' uit in de hoop

ergens een aanwijzing te vinden. Was dat het? Was dat de reden waarom we elke nacht tot vijf uur naar dat blauwe licht zaten te staren, zonder veel te zeggen en zonder te eten of drinken? Er was ook nog iets anders. Het was alsof we W. in leven hielden. Alsof hij zich voor een trein zou gooien als we ophielden 'De pretsarcofaag' uit te spitten.

Door op Google afbeeldingen te zoeken vonden we de memes terug verspreid over verschillende obscure uithoeken van het internet. Er was een duidelijke concentratie rond een sub-Reddit voor Nederlandstalige, surrealistische memes. De sub-Reddit had ongeveer duizend leden. De memes uit 'De pretsarcofaag' waren bijna allemaal geplaatst door dezelfde account. 'Knie$fruit'. Doordat een paar 'grafschennis' vermeldden – 'It's a wonderful day for grafschennis!' en 'Ben je gek? Grafschennis is mijn tweede naam!' – wisten we vrij zeker dat de memes van W.'s hand waren. Er stonden reacties bij als 'Classic Knie$fruit xD', 'Hoe stoned is deze persoon?' en 'Ik stik gewoon. Dit is WAY OUT. Dit is echt gewoon WAY WAY OUT.' De eerste meme die hij had gepost had niet bijzonder veel upvotes. Hij dateerde van vier jaar geleden en toonde een plaatje van een stenen brug in een bos. Met grote rode letters stond er op de afbeelding geschreven: 'Hier houdt het op!!! Wat doe je???' De opties zijn: 'a) Zelfmedelijden b) Rode bieten c) Doe een sinister dansje'. Het grootste succes oogstte Knie$fruit met een lachende jongen en een lachend meisje die naar een flatgebouw wijzen. 'Kantoorgebouws?' zegt de jongen. 'Geef ons maar flatgebouws!' zegt het meisje. 214 upvotes, wat voor deze sub-Reddit veel was. De laatste meme die Knie$fruit plaatste dateerde van drie weken voor het weekend in de Ardennen:

53 upvotes.

We postten een bericht op de sub-Reddit met de vraag of iemand Knie$fruit persoonlijk kende en het verhaal over W.'s verdwijning. Het bericht had na twee dagen al bijna tweehonderd upvotes. 'Ik vond al dat hij lang niets had gepost.' 'Fuck. Ik hoop dat hij snel wordt gevonden.' 'Geen Knie$fruit meer, neenenenenenee.' Slechts één iemand beweerde persoonlijk contact te hebben gehad met W. E-S-M-E-R-A-L-D-A, die zelf ook veel memes postte. Ze schreef ons dat ze een paar keer met W. had afgesproken toen hij nog in Groningen woonde. Ze hadden het plan opgevat om samen muziek te maken, maar daar was nooit iets van terechtgekomen. 'Ik schrik hier niet van. Begrijp me niet verkeerd, ik vond het een heel aardige en grappige jongen, maar ik vond hem ook wel een beetje raar en eenzaam. Ik wist bijvoorbeeld dat jij, Olaf, geen weet had van het forum en ik zei tegen hem dat hij zich daar toch niet voor hoefde te schamen en toen zei hij dat hij zich niet schaamde, maar dat hij het fijn vond om voor ieder mens minstens één geheim te hebben. Dat vond ik heel raar.'

Hoe vaker we tegen een muur botsten, hoe vermoeiender het werd om ons met de digitale sporen van W. bezig te houden. Asaert, de inspecteur bij wie we W. als vermist hadden opgegeven, deelde de genadeklap uit. Hij belde Hilde met de mededeling dat het onderzoek was stopgezet. De moeder van W. had officieel verklaard dat W. op reis was. Hoewel ze niet had willen zeggen waar hij zich bevond,

was met deze verklaring de laatste gerechtelijke poot onder het onderzoek weggezaagd. Hilde zette de telefoon op de luidspreker om niet alleen te zijn in het uitdrukken van haar ontzetting. Samen vuurden we de ene na de andere verontwaardigde vraag op de inspecteur af. De enige concessie die hij kon doen – ‘en hier begeef ik mij al in een schemerzone’ – was het tonen van de camerabeelden waarmee ze W. tot in het zuiden van Frankrijk hebben kunnen traceren.

‘In een schemerzone’ was waarschijnlijk een eufemisme, want in plaats van ons op het politiebureau uit te nodigen kwam inspecteur Asaert de volgende avond in burger naar mijn huis toe om de beelden te tonen. Hilde liet verstek gaan omdat ze er te veel tegen opzag de beelden te bekijken.

Een korzelige W. – maar overduidelijk W. Hij staat voor de ingang van de winkel van het tankstation.

Hij draagt de grijze trui met drie zwarte lama’s erop. Naast hem ligt zijn backpack. Hij spreekt iedereen die de winkel binnengaat aan. De meeste mensen lopen door met de handen in de lucht geheven. Na iets van twintig afwijzingen gaat W. ook de winkel binnen. Hij komt terug met koffie en een croissant en stelt zich op bij de prullenbak vlak onder de bewakingscamera. Hij blaast in zijn koffie en kijkt dan schuin omhoog naar de camera. Hij draait zijn hoofd, kijkt nu recht in de camera en neemt een enorme, bijna agressieve hap uit zijn croissant. De helft van de croissant is in zijn mond verdwenen. Dan kijkt hij weer weg en eet hij de rest van zijn croissant op. Hij rookt een sigaret en gaat verder met mensen aanspreken. Niet veel later heeft hij beet. Een vrouw in een lange rode leren jas. Ze praten. Zij gaat naar binnen en als ze terugkomt, stapt W. bij haar in de auto. Een blauwe Citroën waar verder niemand in lijkt te zitten. Ze

verlaten het tankstation.

Ik vroeg de inspecteur of ik het nog eens mocht zien, hij stemde daarmee in. Vlak voor W. opnieuw in de camera zou kijken drukte ik op de spatiebalk om het filmpje stop te zetten.

‘En hierna zijn geen beelden meer van hem gevonden?’ vroeg ik.

De inspecteur schudde zijn hoofd.

‘We hebben nog verschillende beelden opgevraagd, ook van beveiligingscamera’s in de buurt van afritten, maar hierna zijn we ze uit het oog verloren. We hebben niets meer kunnen vinden.’

‘En de nummerplaat van de Citroën?’

‘Ja, dat is een vreemd verhaal. Die nummerplaat bestaat niet. Er staat geen enkele auto op dat kenteken geregistreerd. Er is een zoekbevel uitgevaardigd, maar tot nu toe zonder succes.’

‘Dus dat loopt nog wel?’ vroeg ik.

‘Ja,’ zei de inspecteur. ‘Er wordt nog wel naar de auto gezocht.’

Zo zoon, zo moeder. Omdat Sylvia haar telefoon niet meer opnam, besloot ik naar Groningen te gaan. De deur deed ze ook niet open. Wel brandde er ’s avonds licht. Er zat niets anders op dan haar op te wachten. Ze moest een keer naar buiten komen.

De volgende dag vatte ik ’s middags post. Tegen de avond kwam Syvia naar buiten. Ik schrok ervan dat ze volledig in het zwart gekleed was, maar bedacht dat ze nooit iets anders dan zwart had gedragen. Met haar rug naar mij toe liep ze weg van huis. Ik gooide sigaret nummer 28 op de grond en snelwandelde achter haar aan.

‘Sylvia!’

Sylvia reageerde niet. Ze liep stug door. Ik haalde haar hijgend in.

‘Sylvia.’

Lukraak vuurde ik op haar af wat in mij opkwam. Ik vroeg haar of ze in de maanden voor zijn vertrek iets van hem had gehoord, of ze een vermoeden had waar hij zou kunnen zijn, of hij voor haar iets van een bericht had achtergelaten. Ze bleef me negeren.

‘En waarom wil je hem dan niet als vermist opgeven?’

Nu bleef ze staan. Met haar blik pakte ze me bij de keel. Dezelfde diepliggende ogen, dezelfde neusbrug, dezelfde puntige kin.

‘Omdat jij dat al gedaan hebt. Jij hebt W. als vermist opgegeven en wat is daaruit gekomen? Hij was aan het liften in Zuid-Frankrijk. Voor zover ik kan bedenken betekent dit dat hij op reis is en als hij ons niet heeft ingelicht over die reis zal hij daar wel zijn redenen voor hebben. Het enige dat voor mij telt is dat W. zijn eigen weg kan volgen zoals hij het wil en dan stap ik over mezelf heen om hem die vrijheid te geven. Misschien zou jij dat ook eens moeten doen. Over jezelf heen stappen en W. met rust laten en mij met rust laten en mij mijn boodschappen laten doen.’

Ze snoof, keerde mij de rug toe en liep verder. Verlamd keek ik de oudere, vrouwelijke versie van W. na tot zij de supermarkt in ging en

de schuifdeuren zich achter haar sloten.

De deur van meneer Staartjes ging wel open, maar het was niet meneer Staartjes die opendeed. Het was een vriend van hem die hier tijdelijk woonde en vertelde dat meneer Staartjes door een motorongeluk al meer dan een maand in een revalidatiecentrum verbleef.

Ik nam de bus naar Zuidhorn en verwachtte een lachende meneer Staartjes op krukken aan te treffen – 'Alle apostelen op een stokje, Olaf! Hoe gaat het met je?'. Wat ik zag toen ik zijn kamer binnenging snoerde mijn keel dicht. Een kalkoen onder een deken. W. en ik hadden meneer Staartjes de afgelopen jaren af en toe bezocht als we in Groningen waren, maar het was nu een halfjaar geleden dat ik hem voor het laatst gezien had. Hij leek in dat halfjaar een decennium ouder te zijn geworden. Zijn hoofd was bijna volledig kaal, op hier en daar een lange pluk haar na. Zijn huid hing slap rond zijn schedel. Hij keek star voor zich uit.

'Dag jongen.'

'Dag Henk.'

Meneer Staartjes vertelde dat hij 's nachts op een provincieweg was afgeleid door een glinstering in de berm. Hij had achteromgekeken en was uit de bocht gevlogen. Hij had botbreuken in heel zijn lichaam en mocht van geluk spreken dat zijn nek niet was beschadigd. Zelfstandig wandelen ging nog altijd niet.

Ik kon bijna niet naar meneer Staartjes kijken terwijl hij het vertelde. Van zijn uitbundigheid leek niets meer over. Hij sprak op snauwerige toon, alsof hij mij de schuld gaf van het ongeval.

'Wat was het dat zo glinsterde?' vroeg ik.

'Daar heb ik veel over nagedacht. Het moet zo'n boeket geweest zijn met folie eromheen, voor iemand die daar is omgekomen. Ja. Dat zijn die verrekte landwegen. Ze smeken erom vol gas te geven en voor je het weet, weet je niets meer.'

Ik moest al mijn moed bijeenschrapen om over W. te beginnen. Terwijl ik mijn verhaal deed, reageerde meneer Staartjes niet. Ook toen ik was uitgesproken zei hij niets. Hij bleef naar hetzelfde punt op de witte muur tegenover hem staren. Na een paar minuten zei hij: ‘W. is hier nog geweest.’

Meneer Staartjes knikte naar de tafel bij het raam waar zijn motorhelm lag. Ik liep naar de tafel en pakte de helm op. Met een witte marker hadden verschillende mensen hun beterschapswensen erop geschreven. Achterop stond ‘Meer vuur!’ in W.’s handschrift. Een handschrift dat er altijd al had uitgezien alsof W. in groep vijf zat.

‘Wanneer was hij hier?’

‘Een week na mijn ongeluk, geloof ik. Dat zal nu vijf weken geleden zijn.’

‘En heeft hij iets gezegd? Iets over op reis gaan of vertrekken of…’

Meneer Staartjes schudde zijn hoofd, hij keek mij voor het eerst aan. Zijn ogen stonden moedeloos. Nu pas begreep ik dat hij zich schaamde zo gezien te worden.

‘Hoe wist hij van je ongeluk?’

‘Hij belde me. Hij was in Groningen en stond voor een dichte deur. Hij heeft jou niets verteld?’

‘Geen woord,’ zei ik.

Ik draaide de helm rond in mijn handen. De helm die weet en zwijgt. Schijnbaar onaangedaan door de dikke, klauwachtige krassen aan de zijkant.

‘Meer vuur!’ Ondertekend met ‘W.’. De W van witgekalkte woede. Ik kon zijn razernij bijna door de letters heen voelen branden. W. keek niet tegen veel mensen op. De mensen tegen wie hij opkeek moesten op hun sokkel blijven staan.

Ik rekende uit dat W. kort voor zijn vertrek bij meneer Staartjes moest zijn geweest. Maar ook nog vóór het weekend in de Ardennen. Waarom had hij niets gezegd?

Met mijn hand streek ik langs de krassen. Ze waren nog altijd ruw. Je kon je eraan snijden.

Jij hebt het antwoord. Wat moet ik doen opdat je het antwoord prijsgeeft?

Een zwarte holle klomp zelfgenoegzaamheid, meer is een motorhelm niet.

‘Ben je nu tegen mijn helm aan praten?’ vroeg meneer Staartjes.

‘Nee,’ zei ik. ‘Ik denk hardop na.’

Ik word wakker van een snijdend getingel dat van buiten lijkt te komen. Ik stap uit bed om te kijken wat het is. Niemand anders wordt wakker, de paters snurken door. Het geluid lijkt zich in mijn hersenen te branden. Als ik de poort open en de tuin in wandel verdwijnt het geluid terstond. Een lichtgevende tuin verwelkomt mij. De vlinderstruiken rond het klooster gloeien paars. Overal zwemmen schaduwen. In de lucht hangt de geur van kamperfoelie. De tuin spreekt. ‘Zie mij! Zie wat ik te bieden heb! Je zult nooit op mij uitgekeken raken! Net als je denkt dat ik je alles heb gegeven zal ik je meer geven. Bloemen, buitenaardse geuren, woestenij!’ Als ik bij de met hoge heggen omkranste open plek in het midden van de tuin kom, valt mijn oog op een grote rozenstruik. Er staat een hoge ladder naast. Op de ladder staat iemand in een lange blauwe jurk. Ik kom dichterbij en zie dat het W. is, die in opperste concentratie de struik tak voor tak aan het snoeien is. Zijn blik teder en scherp, zijn tong tussen de lippen geklemd. Zonder mijn aanwezigheid kenbaar te maken kijk ik naar hem. Zijn kalmte straalt op mij over. Ik zou kunnen leven van deze kalmte.

W. was nu meer dan vier maanden vermist en deze droom kwam voor de derde keer terug. Hilde flipte toen ik haar over de droom vertelde en opperde dat we W. misschien konden vinden in het klooster waar we destijds na onze dwaaltocht in de Apennijnen terecht waren gekomen.

‘Olaf,’ zei ze. ‘Het is een fucking droom.’

‘Het is een terugkerende droom,’ zei ik. ‘Ik heb nooit terugkerende dromen. En bovendien is het toch echt niet zo raar om te denken dat hij op zijn minst bij het klooster is langs geweest. Hij stond in Frankrijk te liften langs de snelweg richting Italië.’

‘Je zou jezelf moeten horen. Meneer de scepticus gelooft in de

waarzeggende kracht van dromen.'

'Ik krijg de indruk dat jij W. helemaal niet wil vinden.'

Hilde begon met een ontkenning, maar corrigeerde zichzelf.

'Misschien wil ik W. inderdaad niet vinden. Misschien vind ik het wel een fucking kutstreek dat hij vertrokken is. Dus misschien wil ik wel dat hij doodvalt.'

Ik wilde protesteren, maar Hilde liet mij geen kans.

'W. Is. Niet. Vermist. W. is god weet waarnaartoe vertrokken en heeft ons nergens van verteld. Hij heeft ons gelditcht. Hij heeft een mes in je rug gestoken en het enige wat jij wil is hem in de armen vliegen.'

Diezelfde dag nog kocht ik nog een vliegticket naar Milaan. Gooi jij de handdoek maar in de ring, zei ik in gedachten tegen Hilde. Ik denk niet dat ik echt geloofde in de waarzeggende kracht van dromen, maar inmiddels was het ook een erekwestie geworden.

De trein voerde mij langs zeeën van rode en gele bladerkruinen. Nadat de zon was doorgebroken ontstonden er grote langwerpige damppluimen die van het bladerdek omhoogklommen en de zon opnieuw van een sluier voorzagen.

Het was onwerkelijk om weer in Castelnuevo di Garfagnana te zijn. De brug boven de traag stromende rivier, de stenen trap naar het hoger gelegen plein met de kerk; er was niets veranderd.

Er ging maar twee keer per dag een bus met een halte in de buurt van het klooster, dus ik besloot te gaan wandelen. Het bos was bezaaid met kastanjes. Bijna iedereen die ik tegenkwam was ofwel paddenstoelen aan het plukken ofwel kastanjes aan het rapen. Tegen de tijd dat ik bij de rand van het bos kwam en het klooster tussen de bomen door zag schemeren begon mijn hart sneller te slaan. Voor het eerst die dag merkte ik hoe zenuwachtig ik was. Het was moeilijk voor te stellen dat W. daar echt zou zijn en toch trilden mijn benen bij de gedachte aan het betreden van het klooster.

Voor de deur van het klooster zat een jonge pater op een stoel een peer te eten. Hij zwaaide enthousiast naar mij. Ik zwaaide wat vertwijfeld terug en stamelde in het Italiaans dat ik voor Andrea en Malfredo kwam, wat er waarschijnlijk op neerkwam dat ik alleen hun namen zei. 'Andrea, Malfredo.' De jonge pater knikte, spurtte naar binnen en kwam terug met Andrea, die even goed moest kijken voor hij mij herkende. Zijn gezicht lichtte op.

'What a surprise! My Belgian friend!'

Ik probeerde hem even enthousiast terug te groeten, maar meende uit zijn reactie al meteen te kunnen opmaken dat W. hier niet was. In de eetzaal dronk ik thee met Andrea terwijl ik hem vertelde over W.'s onaangekondigde vertrek en dat sindsdien elk spoor van hem ontbrak, en dat ik mij niet echt afvroeg of hij hier langs was geweest, maar dat ik het me toch ook wel afvroeg, dat ik een terugkerende

droom had gehad, dat W. de rozen stond te snoeien, maar dat ik niet echt geloofde, enfin, dat ik mij afvroeg of hij toevallig iets van W. had vernomen.

Andrea glimlachte en keek tegelijkertijd zorgelijk.

'No. I'm sorry. I mean, I remember W. He was very nice. And I would have recognized him if he was here. But he was never here.'

Andrea moet hebben gezien dat ik vocht tegen mijn tranen. Terwijl hij mij over zijn bril heen aankeek, legde hij zijn handen kruiselings op de mijne. De woorden die ik zocht bleven steken in mijn strottenhoofd.

'He had the eyes, you know,' zei Andrea.

'Eyes?' vroeg ik.

'The eyes. Bright. He wanted something that only he could see.'

'He wanted to eat his own foot,' zei ik zonder mij er echt bewust van te zijn dat ik daarmee een grap maakte, het kwam er eerder geërgerd uit.

Andrea's lach galmde door de eetzaal.

De volgende dag moest ik in Castelnuevo een aantal uren overbruggen voordat ik de trein terug kon nemen. Ik ging op het terras zitten van het café waar we jaren eerder onze tenten hadden achtergelaten voordat we aan onze wandeling begonnen. Ik dronk een paar espresso's en rookte de ene na de andere sigaret. Op den duur begonnen mijn handen te trillen van alle cafeïne en nicotine. De tafel waaraan ik zat werd wazig. Ik kon mij niet aan de indruk onttrekken, hoewel ik het niet zeker wist, dat ik aan exact dezelfde tafel had plaatsgenomen als waar ik met Hilde en W. had gezeten. De lege stoel naast mij en de lege stoel tegenover mij kwamen mij even betekenisvol als volslagen nietszeggend voor. Twee onverschillige portalen. Hier zat W. drie jaar geleden en hier zit hij nu niet meer. Daar zat Hilde drie jaar geleden en daar zit ze nu niet meer. Het

tafelblad trilt. Hilde las *Orlando* van Virginia Woolf, W. staarde voor zich uit. Je zou je hand uit willen steken om door het weefsel van de tijd heen in zijn gezicht te knijpen, maar hij glijdt erlangs. Waarlangs? Het ijs. Het flinterdunne maar ondoordringbare ijs van de tijd. Een film waar je alleen doorheen kunt kijken. Wat zie je? Je ziet Hilde met een sigaret tussen wijsvinger en middelvinger. Je neemt een slok van je koffie zoals je toen een slok van je koffie nam. Trillend druk je je sigaret uit in de Campari-asbak die er toen ook stond. Je ziet W.'s grijns die vooruit vlucht in de toekomst. Je ziet Hilde haar boek neerleggen. Je hoort W. iets zeggen. Je herinnert je wat W. toen zei. Jullie hadden het over de afdaling langs de rivier. Je zei dat je als kind overal in klom, dat je nooit bang was, dat je soms kon terugverlangen naar die onbevangenheid. W. kon hier niet inkomen. 'Je kunt niet twee keer in dezelfde rivier stappen. En dat moet je ook niet willen.'

Dat zei hij toen. Maar nu ik hem hier opnieuw zie zitten – Hilde, *Orlando*, asbak van Campari, W. – zegt hij iets anders.

Hij leunt voorover en grijpt me bij de mouw alsof hij iets met me wil aanvangen, alsof hij mij in de nek wil bijten, alsof hij wil samenzweren.

Hij kijkt mij strak aan en zegt: 'Ik ben twee keer in dezelfde rivier gestapt.'

Storing. Even geduld a.u.b.

W. kijkt in de camera en neemt een enorme hap uit zijn croissant.

BZZZZZZZZZZZZZZZZZZZT-BZZT-BZZZT-BZZZZZZZZT. Ik ben boven mijn toetsenbord in slaap gevallen. Belde er nu iemand aan of beeldde ik mij dat in? Ik loop naar beneden. Als ik de deurklink vastpak kruipt er een bed van ijsbloemen over mijn rug. Zou dit het zijn? Het einde van deze hachelijke profetie. Ik open de voordeur. De lege straat slaat mij in het gezicht. Niets. Niemand. Alleen de schuine regen in het licht van de lantaarnpaal en de klapperende luifel van het café aan de overkant. Dan strompelen er twee dronken meisjes gearmd voorbij. Ze bewegen zich voort alsof ze één wezen zijn.

'Hebben jullie aangebeld?' vraag ik.

De meisjes kijken elkaar lachend aan.

Ik herhaal mijn vraag.

''t Is nen Hollander,' zegt er een.

Zonder op mijn vraag in te gaan verdwijnt het wezen gierend om de hoek. Ik haal diep adem, of liever: mijn lichaam haalt diep adem voor mij. De controle over mijn ademhaling lijk ik kwijt te zijn. Mijn borst gaat steeds sneller en oppervlakkiger op en neer. Ik sluit de deur en loop de trap op. Boven zoek ik naar mijn telefoon. Ik vind hem in de vensterbank. Ik bel Hilde. Hoe laat is het? 4:11.

'Olaf?'

Ik probeer iets te zeggen, maar krijg geen woorden tussen mijn gehijg door geperst.

Hilde blaast langzaam en hoorbaar uit.

'Het is oké. Je kan gewoon ademen.'

Hilde blijft net zo lang voordoen hoe je kalm in- en uitademt tot het mij ook lukt en ik weer woorden kan vormen.

'Ik kan dit niet,' zeg ik.

'Wat kan je niet?'

'Wachten tot hij ons vindt.'

‘Maar we zijn toch niet aan het wachten?’

‘Zo bedoel ik het niet. Ik weet dat het een enge gedachte is om W. weer te zien. Ik weet dat ik me zacht uitdruk als ik zeg dat jij ook niet de beste herinneringen bewaart aan de vorige keer dat we naar hem zochten. Maar ik denk niet dat het echt een keuze is. Als hij nog in Antwerpen is…’ – ik stop om opnieuw adem te halen – ‘dan zullen we hem vroeg of laat tegenkomen en ik heb liever dat wij hem tegen het lijf lopen dan andersom.’

Het blijft even stil.

‘Dat snap ik,’ zegt Hilde. ‘Vind je het goed om hier morgen verder over praten?’

Deel 2

Dag 10

Het is druk in de galerie. Het rumoer galmt door de ruimte. 'Ja. Logisch. Ik zou ook niet weten wat ik anders...' 'Van inox krijg je nooit spijt, het...' 'Zou je denken?' 'Het voordeel van David Bowie...'

Verzamelaars in pak, verzamelaars in lange jurken, kunststudenten op afgetrapte sneakers. Ik wandel een rondje en doe alsof ik naar de werken kijk, maar de drukte leidt te veel af om rustig te kunnen kijken. In het midden van de ruimte speelt een jongen van een jaar of zeven op de grond met een speelgoedauto. Een neongroene monstertruck met paarse vlammen op de zijkant. Zijn benen zijn in een scherpe hoek uitgevouwen, een beetje zoals kippenvleugels, een houding waarin je volwassenen niet meer ziet zitten. 'Hennng-henng-henng,' doet het kind. Hij zwaait wild met zijn arm in de lucht om de truck loopings te laten maken. Met enige regelmaat gooit hij hem tegen de muur om er vervolgens meteen naartoe te kruipen. Zijn benen nog altijd in de kippenvleugelhouding. Dan smijt hij per ongeluk, maar misschien ook niet per ongeluk, de monstertruck tegen het scheenbeen van een vrouw aan. 'Au!' roept de vrouw, waarna ze de truck oppakt. Met haar blik zoekt ze naar de ouders, maar niemand lijkt de jongen echt in de gaten te houden. Ze geeft de truck terug. 'Niet mee gooien, hè.' Hij gromt naar haar en als hij mij ziet, rijdt hij de monstertruck zo hard als hij kan in mijn richting. Ik probeer het ding met mijn voet tegen te houden, maar het schiet erlangs. 'SCORE!' roept hij. Het speeksel spettert uit zijn mond. 'SCORE! 1-0! SCORE!' Ik pak de monstertruck op en rijd hem voorbij het kind. Hij trekt een boos gezicht in mijn richting. 'Oké. 1-1, maar nu is het weer MIJN beurt!' We spelen nog een paar keer heen en weer. Als ik genoeg heb gehad, pak ik de monstertruck op om hem terug te geven. 'Ik ben klaar,' zeg ik. 'Jij hebt gewonnen.' 'Je kan nu niet stoppen,' zegt het kind. 'De wedstrijd is nog bezig!' Ik

laat mijn tanden zien en bijt in zijn richting. Hij trekt een pruillip.

In het tuintje aan de achterkant van de galerie zie ik Hilde praten met een vrouw in een duur uitziende jurk. De vrouw is iets aan het vertellen terwijl ze vaak met haar ogen knippert. Ik moet lachen omdat Hilde haar serieuze gezicht heeft opgezet, een gezicht dat ze gebruikt als iets haar niet interesseert maar ze niet onbeleefd wil zijn. Wenkbrauwen laag, licht vooruitgestoken kin en het enige wat ze dan nog hoeft te doen is knikken.

Ik neem een glas rode wijn van een dienblad en sluit me aan bij Kiri en Ivan, die in een hoekje staan te praten. Gisteravond hebben we tot laat in de Hypothalamus gezeten. We hadden het onder andere over wat we zouden doen als W. op de opening zou opduiken. Valencia en Ivan vonden dat we hem er dan uit moesten zetten. Iris bleef erbij dat hij niet zou komen. 'Jullie vergeten de hele tijd dat hij zijn kans al heeft gehad. Als hij contact zou willen, was hij uit de tram gestapt toen hij Hilde zag.'

We hebben er nu iets meer dan een week zoeken op zitten. Als eerste hebben we inspecteur Asaert gebeld. Hij wist direct wie we waren en beloofde ons dat hij de foto van W. aan een paar collega's zou laten zien. De volgende stap was iedereen in Antwerpen contacteren waarvan we zeker wisten dat ze zich W. nog zouden herinneren. Het aantal reacties dat we kregen was overweldigend. Ineens besefte ik hoe in mezelf gekeerd ik was geweest. Ik was me totaal niet bewust van de hoeveelheid mensen op wie zijn vermissing een blijvende indruk had nagelaten. Zelfs oud-studiegenoten van W. die hem helemaal niet vaak hadden gesproken, verklaarden er indertijd niet goed van te zijn geweest en blij te zijn om te horen dat hij nog leefde. Ik begon zelf ook opluchting te voelen. W. leeft nog. De paranoia trok weg. We hoefden niet opnieuw vrienden te worden. Wat het ook was dat hem plaagde of had geplaagd, het was goed dat hij aan het leven had vastgehouden.

We hebben tot nu toe nog maar één spoor van hem kunnen vinden.

In een daklozencentrum herkende iemand van het personeel de pasfoto. Ze verklaarde hem twee dagen achter elkaar een bed te hebben gegeven. ‘Ik denk dat hij een oorbel had, kan dat kloppen?’

Ik schrik. Iemand slaat z’n armen om mijn borst. Ik voel een zoen in mijn nek. Het is Hilde.

‘Hé, heb je het naar je zin?’ vraag ik.

‘Jaaa! Durf het bijna niet te zeggen, maar het is beter dan ik verwacht had. Zoveel mensen… Tijdens het werken denk je dat je het alleen voor de werken zelf doet, maar een beetje erkenning is toch ook wel fijn.’

‘Je zou bijna denken dat je een mens bent.’

Hilde lacht. Met haar armen maakt ze de klassieke, hoekige robotbeweging.

Het is vijf uur ’s middags en het warme licht valt schuin naar binnen in de galerie. De deur is open, maar er komt niemand meer binnen. Het kind krijst en trappelt terwijl hij door vermoedelijk zijn vader over de vloer wordt gesleept. ‘Je kunt de monstertruck niet stoppen, je kunt de monstertruck niet stoppen!’

Dag 13

Hilde en ik ontwaken met het luiden van de klokken voor de zondagsmis. Het valt me voor het eerst op dat het geluid van links lijkt te komen terwijl de kerk rechts van het huis staat. Blijkbaar kaatst het geluid ergens terug.

'Toch gek,' zeg ik, 'dat het klinkt alsof de kerk links staat.'

Hilde kijkt me met half dichtgeknepen ogen aan. 'Hoe bedoel je?' murmelt ze.

'De kerk staat rechts, maar het geluid lijkt van links te komen.'

'Als je weet dat hij rechts staat' – Hilde pauzeert even – 'dan kan je toch niet horen dat hij links staat?'

'Maar het geluid lijkt van links te komen.'

'Olaf, stop. Ik lag net zo lekker.'

'Zal ik croissants halen?'

Hilde doet haar ogen weer dicht, knikt en glimlacht tevreden.

Bij de bakker waar ik normaal croissants haal zijn ze al uitverkocht. Onderweg naar een andere bakker passeer ik de galerie. Ik werp een korte blik naar binnen en ga vol op de rem staan. In de galerie zie ik W. naar een werk van Hilde kijken. Is dit mijn verbeelding? Nee, dit is echt. Hij staat voor de groene everzwijnhuid. Ik zet mijn fiets op slot en loop naar binnen. De galeriehouder, die bij de entreebalie zit, herkent mij van de opening.

'Kom je nog een keer kijken?'

'Ja, ik kom nog een keer kijken.'

'Je weet de weg.' Ze maakt een verwelkomend gebaar richting de zaal.

Het is muisstil in de galerie. Ergens ver weg op de achtergrond is klassieke muziek te horen, een suite of een sonate of zoiets, het is bijna niet te horen. Ik loop op W. af, die nog steeds naar de everzwijnhuid kijkt. Hij staat met zijn rechterzij naar mij toe. Als hij

mij al heeft opgemerkt, laat hij dat nog niet blijken. Ingespannen kijkt hij naar het werk. Ik blijf op twee meter van hem af staan en bekijk hem goed. Hij heeft een oorbel, zijn haar is kort. De oren zijn de oren van W., de kaaklijn is de kaaklijn van W. Zijn hoekige neus... Alles klopt. Zijn gezicht is ouder, ja, natuurlijk is zijn gezicht ouder. Drie jaar. De eerste vroege tekenen van een meer perkamentachtige huid zijn te zien bij zijn wang.

'W.,' zeg ik. Zijn naam galmt zachtjes door de witte ruimte. 'Ben jij het?'

W. draait zich naar mij toe. Bij het draaien van zijn gezicht zie ik meteen dat de rest ook klopt. De ingevallen neusbrug, de donkere wenkbrauwen die elkaar bijna maar net niet raken. Zijn zuinige mond. Ja, zelfs zijn oogopslag. Opgewekte sikkeneurigheid. Alleen, nu ik goed kijk, zie ik ook dat er iets anders is. Het is amper te zien, maar zodra je het hebt gezien is het duidelijk aanwezig. Meer verbazing en minder vastberadenheid. Alsof de scherpste randen van zijn blik zijn afgeschuurd.

'Hallo,' zegt W. 'Kennen wij elkaar?'

Hij heeft een Nederlands accent, maar het neigt eerder naar een Zuid-Nederlands dan naar een Noord-Nederlands accent. Nijmeegs misschien? Ik blijf hem aanstaren. Hij maakt een grap, denk ik. Hij speelt toneel. De scherpte in zijn blik komt zo terug, hij laat het accent vallen en hij roept 'Olaf!' terwijl hij met zijn wijsvinger in mijn buik prikt. Maar dat gebeurt niet. W. blijft mij afwachtend aanstaren.

'Jij bent toch W.?'

'Dat moet een vergissing zijn,' zegt W. 'Ik heet niet W.'

'W., alsjeblieft, geen grapjes.'

'Sorry,' zegt hij met een schuchtere glimlach. 'Ik heet Maarten.'

'Nu moet je ophouden.'

W. schuifelt wat ongemakkelijk op zijn voeten en zoekt oogcontact met de galeriehouder, die ons gesprek volgt.

‘Hoe ken je Hilde?’

‘De kunstenaar?’ vraagt hij.

‘Ja, de kunstenaar,’ zeg ik, terwijl ik een mengeling van woede en wanhoop in mijn lichaam op voel wellen.

‘De cocon in het raam sprak mij aan en toen ben ik naar binnen gegaan. Ik had nog nooit van haar gehoord, maar ze maakt mooi werk.’

Ik loop naar een bankje dat vlak bij ons staat, ga zitten en laat de scenario’s door mijn hoofd flitsen. Is het mogelijk? Is het mogelijk dat er een exacte kopie van W. rondloopt en dat die zich nu in een galerie met Hildes werk bevindt? Speelt mijn brein een spel met mij?

‘Dus je weet echt niet waar ik het over heb,’ zeg ik. Elk moment verwacht ik de welbekende grijns op het gezicht van W. te zien verschijnen, maar hij blijft even onwetend uit zijn ogen kijken.

‘Jij bent Maarten?’

‘Voor zover ik weet.’ Er ontglipt hem een zenuwachtige giechel. ‘Voor zover ik weet ben ik al heel mijn leven Maarten. Wie… Wie is W. dan precies?’

Ik sluit mijn ogen een paar tellen en open ze weer. De persoon voor mij blijft onverminderd veel op W. lijken.

‘W. was mijn beste vriend,’ zeg ik. ‘En ik overdrijf niet wanneer ik zeg dat jij als twee druppels water of zelfs nog meer dan twee druppels water op hem lijkt. Elke wimper. Elke porie.’

‘Jeetje,’ zegt Maarten geschrokken en hij staart naar de grond.

‘W. is drie jaar geleden verdwenen. Niemand heeft sindsdien nog van hem gehoord. Misschien zie ik spoken omdat ik hem mis. Wauw, dat is de eerste keer dat ik het zo formuleer. Ik mis hem. Ik mis W.’

Ik kijk naar mijn handen en begin te praten, meer tegen mezelf dan tegen Maarten, meer tegen de ruimte dan tegen iemand. Ik moet de stroom van de woorden volgen. De stroom is zo dwingend dat ik geen keuze heb. Ik begin te vertellen over hoe W. en ik elkaar hebben leren kennen, over mijn verhuizing naar Antwerpen, over Hilde, over

de verdwijning. Maarten luistert aandachtig. Als ik klaar ben, zwijgt hij.

'En dan kom ik hier,' zeg ik. 'En dan zie ik jou. W. Maar jij bent W. niet, je zegt dat je Maarten heet.'

'Het spijt me,' zegt Maarten. 'Ik zou je graag verder helpen, maar ik ken W. niet. Ik woon pas een paar weken in Antwerpen. Het is me wel opgevallen dat mensen mij hier lijken te herkennen. Onlangs nog in een pizzeria. De uitbater begroette mij enthousiast en riep: "Dat is lang geleden!"'

'Een pizzeria op de Leopoldplaats?'

'Hoe weet je dat?'

'Daar haalde W. altijd zijn pizza.'

Maarten gniffelt.

'Gek,' zegt hij. 'Het is vast niet gelogen wat je zei. Ik zal wel erg op hem lijken.'

'Jullie hadden een eeneiige tweeling kunnen zijn.'

Er verschijnt een fonkeling in de ogen van Maarten, een licht smalende glimlach tekent zich rond zijn mond.

Hij zegt: 'Het doet me denken aan het verhaal van de man die zijn eigen voet op wilde eten. Ken je dat?'

Met open mond staar ik hem aan. Ik sta op.

'En nu is het genoeg!' roep ik.

Ik loop op hem af. Vanuit mijn ooghoek zie ik de galeriehouder naar haar telefoon grijpen. Ik pak hem vast en tast met mijn hand in de binnenzakken van zijn jas.

'Hé,' roept hij en hij duwt mij van zich af.

Ik maak van mijn rechterhand een vuist en sla hem in het gezicht. Hij grijpt naar zijn wang. Ik duw hem op de grond en zoek verder in zijn zakken.

'Ik bel de politie!' roept de galeriehouder.

In de linkerbroekzak vind ik zijn portemonnee. Ik maak hem open en haal er allemaal Franse pasjes uit waar de naam Maarten Venema

op staat. Een voor een smijt ik ze op de grond. Maarten Venema. Op zijn identiteitskaart staat 'Date de naissance: 12.4.1993', niet 14.10.1991. Maarten Venema. Maarten Venema. Maarten Venema.

Dan kom ik bij het pasje van zijn ziektekostenverzekering. Als naam staat er Maarten Venema, maar de foto is onmiskenbaar dezelfde als die op W.'s Belgische registratiebewijs. W., de verwilderde soldaat.

Ik stop de pasjes terug, leg de portemonnee op de grond en haal diep adem. Het gezicht van W. of Maarten, misschien is hij niet meer W. te noemen, misschien heet hij nu Maarten, heb ik opengehaald bij zijn linkerjukbeen. Hij houdt zijn hand ertegen. Er stroomt een straaltje bloed over zijn wang en er staan tranen in zijn ogen. Hij schudt zijn hoofd.

'Wat doe je?' vraagt hij. 'Wat doe je?'

'Sorry,' zeg ik.

Ik laat mezelf op de grond zakken en ga naast hem zitten. De galeriehouder is aan het bellen terwijl ze ons met grote, angstige ogen in de gaten houdt. Mijn gehoor lijkt te zijn weggevallen, want ik zie alleen haar mond bewegen en hoor niets. Ook de klassieke muziek op de achtergrond hoor ik niet meer. Ik leg het hoofd van Maarten in mijn schoot en aai hem door zijn haren. 'Sorry,' zeg ik nog een keer. 'Sorry.' Mijn eigen woorden kan ik net verstaan, maar alleen vanbinnen, zoals je je eigen stem hoort wanneer je oordoppen in hebt. Maarten kijkt wazig voor zich uit, hij loenst, dan sluit hij zijn ogen, zoekt met zijn hand mijn arm en knijpt mij zachtjes in mijn pols. Golfjes, zo klein dat je het amper golfjes zou kunnen noemen, het zijn eerder rimpelingen, spoelen aan zonder enig voorwendsel.

/De pretsarcofaag/000984.png

Dankwoord

Dank je wel mama. Dank je wel Martijn. Dank je wel Tim. Dank je wel Hieke. Dank je wel liefste vrienden. De lijst is lang, dus ik vertrouw erop dat je je aangesproken voelt.

Aan de overkant: dank je wel papa. Dank je wel Monique.

Niets hiervan heb ik alleen gedaan. Ik hou van jullie.

Bedankt aan het hele Das Mag-team.

Bedankt om deze droom waar te maken.

OVER DAS MAG

Das Mag Uitgevers is in 2015 opgericht omdat we vonden dat er in de boekenwereld een hoop beter, mooier en eerlijker kon. De missie van Das Mag: minder boeken uitgeven, met meer aandacht. Inmiddels zijn we de trotse uitgever van o.a. Lize Spit, Thomas Rueb, Tobi Lakmaker, Maartje Wortel, Bregje Hofstede, Brian Elstak, Frank Heinen, Tove Ditlevsen en Saskia de Coster. Ook zijn we bekend van ons jaarlijkse Zomerkamp en de podcast Boeken FM.

Wil je op de hoogte blijven van onze grootse plannen? Abonneer je dan op onze nieuwsbrief: dasmag.nl/nieuwsbrief